Magna

PLASMA POOL

Ordo Rosarius Equilibrio, Faith And The Muse, Negative Format, Sopor Aeternus, Cawatana, Land Of Charon, Our God Weeps, Rovar 17, Sanguis In Nocte, Fineartsmusic & Interzone Inc, Lyuhász Lyácint Bt.

DEAD CAN DANCE Cikk

Lemezkritikák, koncertkritikák, könyvajánló, filmajánló

NEOFOLK, DARKWAVE, INDUSTRIAL ZENÉK BOLTJA
1081 BUDAPEST, Légszesz u. 4.
(a Keletitől 3 percre)
Nyitva: H-P: 11-18-ig, Szo: 11-16-ig.
Tel.: 06 1 323 1776, e-mail: lastexit@axelero.hu
http://web.axelero.hu/lastexit

PLAZMA POOL
EZOTERROR

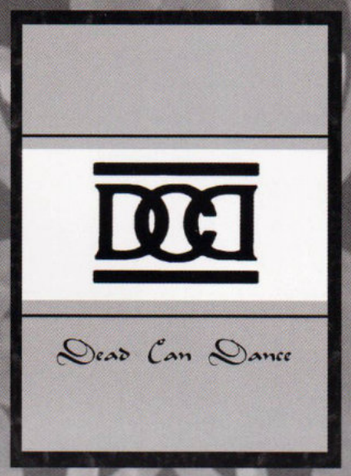

DEAD CAN DANCE
55 oldalas szövegkönyv
biográfiával & illusztrációkkal

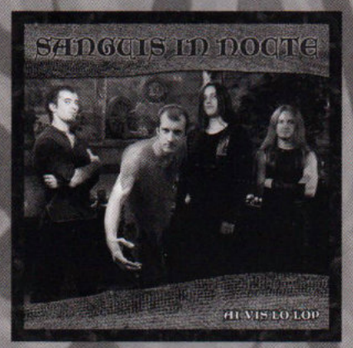

SANGUIS IN NOCTE
AI VIS LO LOP

AUGUSZTUSTÓL:

ARCANA: THE NEW LIGHT
SOPOR AETERNUS: LA CHAMBRE D'ECHO

HERMON
ENYÉSZET ÉS LÁTOMÁSOK
Exkluzív Box
2-2 CAWATANA, DARK WATER MEMORIES, LAUTREC és OUR GOD WEEPS dal, dupla miniCD-n + poszter, matrica, 20 oldalas booklet.
480 pld.

TARTALOM

HÍREK 4.

INTERJÚK:

FAITH AND THE MUSE 5.
OUR GOD WEEPS 9.
FINEARTSMUSIC & INTERZONE INC 11.
PLASMA POOL 14.
NEGATIVE FORMAT 16.
LAND OF CHARON 18.
CAWATANA 20.
ORDO ROSARIUS EQUILIBRIO 27.
ROVAR17 30.
SANGUIS IN NOCTE 32
LYUHÁSZ LYÁCINT 34.
SOPOR AETERNUS 36.

LEMEZKRITIKÁK 22.

DVD 38.

MÚLTBANÉZŐ 38.

KÖNYVAJÁNLÓ 41.

FILMAJÁNLÓ 44.

KONCERTEK:

UNICORNIS 2004 45.
UNITED GODS 48.

CIKK:

DEAD CAN DANCE 49.

A CÍMLAPON: PLASMA POOL

HENRIK NORDVARGR BJÖRKK újabb munkái: I End Forever című albumát Henrik N. Björkk néven adta ki néhány hónapja – az albumon modern elektronika hallható a puszta industrial mészárlás helyett. Szaggatott ritmusok, lágyabb ambientes részek tágítják a stílus határait. A kiadványt Jean-Sébastien Rossbach borítófotói, valamint a Maximilian Jänicke által rendezett videoklip, a Patterns Emerging 1 teszi teljessé. Szintén ősszel jelent meg Partikel című CD-je, melynek fő érdekessége, hogy a legendás japán zajosztag, a Merzbow segítségével készült, és a két entitás összecsapásaként értelmezhető. Az új esztendőben hasonló albumözön ígérkezik, hiszen máris új anyagról számolhatunk be: a fedőnév ezúttal Nordvargr/Drakh, a cím pedig: Infinitas In Aeternum. Kellemes szórakozást!

Augusztus elején, különleges digipack formátumban jelent meg a svéd ARCANA válogatásalbuma, The New Light címmel, mely a zenekar 10 éves történetét dokumentálja, többek között korai kiadatlan felvételek és alternatív verziók segítségével. Az új album szintén elkészült; címe Le Serpent Rouge, és a megszokott igen magas színvonalat képviseli mind kiállításban, mind tartalmilag.

Megjelent a FORSETI Jenzig és a Windzeit albumainak befejező része, az Erde. Az akusztikus neofolk trilógia zárófejezetén számos vendég szerepel: Ian Read (Fire + Ice), Kim Larsen (Of The Wand And The Moon), Uwe Nolte (Orplid) és B'Eirth (In Gowan Ring).

Elhunyt Jhon Balance – következő számunkban egy hosszabb írással, és egyedi COIL képanyaggal emlékezünk rá.

Flowers Made Of Snow a címe a COLD MEAT INDUSTRY soron következő válogatásalbumának. Ataraxia, The Protagonist, Raison d'Etre, Desiderii Marginis, Sanctum, Ordo Rosarius Equilibrio, In Slaughter Natives, Deutsch Nepal, Nacht, MZ.412, Apatheia, Sephiroth, Atrium Carceri, Brighter Death Now, IRM és Coph Nia szerzemények mellett egy-egy dal hallható rajta az ALL MY FAITH IS LOST (olasz éteri melankólia gitárral, zongorával, hegedűvel, férfi és női énekkel), valamint a BEYOND SENSORY EXPERIENCE (svéd darkambient kísérleti elektronikával elegyítve) nevű zenekaroktól is. Mindkét formáció februárban jelenteti meg új albumát.

Az OF THE WAND AND THE MOON új albumon dolgozik, ami valószínűleg még idén megjelenik Sonnenheim címmel, és amelyet egy 7'-es LP vezet majd fel. Ezt megelőzően februárban jelenik meg a Midnight Will újraszerkesztett, újrakevert mCD változata is. Az utolsó három album pedig ősztől kapható deluxe boxban – Algiz címmel.

Hét év után új albumot jelentet meg az ACTUS Mandala címmel, tavasszal.

A tavaly megjelent La Chambre d'Echo – Where the Dead Birds Sing című SOPOR AETERNUS album (mely egyben A/4-es, 128 oldalas könyv is) dalainak rövidített, összességében félórás verziója megjelent limitált EP-ként is, Flowers in Formaldehyde címmel.

Újra együtt a DEAD CAN DANCE! Tavasszal Európában turnézik a legendás ausztrál duó. Egyelőre új albumra vonatkozó tervek nincsenek, de darkwave & metal zenekarok részvételével (Faith and the Muse, Ataraxia, The Gathering, Ulver, Jarboe, stb.) megjelent egy dupla tribute album.

Az olasz ATARAXIA a tavalyi Saphir album után újabb kiadványokkal – egy könyvvel és egy dupla koncertlemezzel – kényezteti a kifinomult középkori dallamok kedvelőt. Arcana Eco címmel lát majd napvilágot a több, mint évtizedes múltú zenekarról szóló könyv, mely 6 fejezetre osztva kíséri végig az Ataraxia lemezeinek megjelenését, az azokat inspiráló motívumok, képek segítségével. A könyv egyesíti Ferruccio Filippi útinaplóját, aki azért látogatta meg a zenekart, hogy művészetüket alaposabban megismerje, Livio Bedeschi fotóit, és Francesca Nicoli írásait, akit az Ataraxia énekesnőjeként ismerhetünk. Egy hosszabb interjú, és a kiadványt kísérő album dalszövegei szintén megtalálhatók a könyvben. A CD-n hét dal szerepel 36 percben – három újraértelmezett régi szerzemény, és négy új. Tavasszal ezen kívül egy koncertanyag is megjelenik: tavaly Portugáliában adott akusztikus koncertet az Ataraxia az Autumna et sa Rose zenekarral, mely most dupla digipak formátumban kerül boltokba Odos eis Ouranon - The way to the heavens címmel.

A dark folk/neofolk színtér évtizedek óta legnagyobb alakjainak tartott Current 93 – Death In June – Sol Invictus zenekarok mindegyike aktív:

A World Serpent kiadó/terjesztő tavalyi csődje által keletkezett kaotikus állapotok lassan rendeződnek, így a Halo című CURRENT 93 koncertalbum (mely jóvoltukból 1000 példában jelent meg, és napok alatt elfogyott) újra kapható. Valószínű, hogy idén az új albummal is elkészül David Michael, aki Under the Rain and the Teeth of God címmel szövegkönyvön is dogozik. A David Tibet névet maga mögött hagyó művész a név által fémjelzett érának is hátat fordított, nem kevés találgatásra adva okot.

Új album tekintetében a másik két zenekar jobban áll: Alarm Agents a címe a DEATH IN JUNE friss albumának, mely BOYD RICE-szal közös munka, és mely a tavaly év végének egyik legnagyobb szenzációja lett. Megragadván az alkalmat, mindkét fél kiadott egy-egy DVD-t is (Death In June: Live in Italy 1999 Plus – a korábbi VHS újrakiadása, Boyd Rice: Baptism by Fire).

A SOL INVICTUS The Devil's Steed címmel jelentette meg új szerzeményeit a napokban, melyek közül négyet élőben is hallhattak azok, akik ellátogattak a csapat január végi budapesti fellépésére. A koncert remekül sikerült, csakúgy, mint a Tony Wakeford-dal készített beszélgetés, melyet következő számunkban kap helyet.

A finn melankólia sok-sok autentikus képviselője közül a TENHI új albumát előzi meg a legnagyobb várakozás, mely az év első felében jelenik meg. Kiadójuk, a PROPHECY PRODUCTIONS addig sem tétlen, és megjelenteti a progresszív metalt játszó, Opethhez és Katatonia-hoz hasonlítható DARK SUNS albumát (Existence), valamint megkezdte a közös munkát két igen izgalmas zenekarral. A TODESBONDEN egy amerikai zenekar – énekesnőjük, Laurie Ann Haus elmondása alapján zenéjükben reneszánsz hatások keverednek világzenével, kelta és középkori megoldásokkal, szomorkás, ám intenzív doom metal részekkel; a GAE BOLG pedig egy francia egyszemélyes zenekar, mely a középkori csatatérek hangulatát idézi bombasztikus hangzású, nem egyszer harci indulónak is beillő szerzeményeivel. Eric Roger nemcsak zenekarával szerzett nevet neofolk körökben, hiszen a Sol Invictusban is vendégszerepel – ő kezeli a fúvós hangszereket.

TYR címmel szerkeszt antológiát Michael Moynihan és Joshua Buckley. A most megjelent második kötet 432 oldalon tartalmaz (angol nyelvű) tanulmányokat mítoszokról, kultúráról, tradícióról. Az írások többek között vallásos világképeket, elődeink szent helyeit, növényeit, harci szellemiségét mutatják be. Hasábjain zenei rovattal is találkozhatunk, és a kritikák böngészése közben meghallgathatjuk azt a válogatásalbumot, melyen többek között az Allerseelen, a Blood Axis, a Fire+Ice és a Waldteufel is szerepel.

EP válogatás a norvég THE 3RD & THE MORTAL-tól! Címe EP's and Rarities.

A SCIVIAS Stong Pa Nyid címmel 12'-es bakelitkiadványt jelentetett meg Kőrösi Csoma Sándor és Julius Evola emlékének szentelve.

Decemberben jelentette meg az ARCTICUS könyvkiadó Shizuteru Ueda: Isten lélekben való születése – Eckhart mester tanítása és a zen buddhizmus című könyvét.

A gótikus nagyzenekari horror és a kortárs filmzenék tökéletes ötvözője, a SHINJUKU THIEF új CD-je, a Sacred Fury februárban jelenik meg.

Új szín a neofolk palettán! Chaos Productions a neve annak a nemrég aktivált kínai kiadónak, mely egy válogatáslemezzel mutatkozott be. A Penumbra Over Beauty-n dark folk, ambient és industrial zenekarok egy-egy felvétele hallható. Az In Gowan Ring, a Darkwood vagy a Dies Natalis mellett a magyar CAWATANA is szerepel az előadók közt.

A tavalyi év egyik legfontosabb és legapokaliptikusabb kiadványa novemberben látott napvilágot. A svéd legenda, az IN SLAUGHTER NATIVES új albuma a Resurrection címet viseli – méltán.

IMPRESSZUM

MAGNA (goth, neofolk, ritual, ebm, industrial, dark metal) MAGAZIN
II. évf., 1. szám, 2005. április
Grafika és tördelés: Pusztiné Szekeres Ágnes
Megjelenik: 500 példányban, beszerezhető a Last Exitben, a Headbangerben, a Gabriel Gothic Shopban, a CD Pincében, az LD50 és a Negative Art rendezvényein, valamint Szegeden a Bahiában.
A MAGNA szerkesztését a NEGATIVE ART, a LAST EXIT és barátaik végzik.
Hálásak vagyunk mindenkinek, aki tett valamit azért, hogy ez az újság elkészülhessen és bízunk kitartásukban, hogy a lap folyamatosan megjelenhessen.
További információ: http://web.axelero.hu/lastexit & lastexit@axelero.hu
Partnerek: http://www.negativeart.hu, http://www.ld50.hu, http://www.gothic.hu.

postpress
www.postpress.hu

FAITH and the MUSE

PAZARLÓ
(Prodigal)

Anya, apa, testvérem és barátom, nem akarom a véget magamhoz ölelni,
De nem tehetek róla, hogy oly mélyen érint, amit magam körül látok
Nem menekvés ez, hanem az én utam
Ó, apa és anya, annyira érzéketlenek az emberek, idegenek taposnak mindent
Minden jólneveltség lefoszlott róluk
(Kiskoromban tudtam, nem úgy halok majd meg, mint egy isten, ki szememmel látott, de kit sosem ismertek meg. Furcsa voltam és öreg – végignéztem, ahogy emberek jövője múlttá olvad.)
Lehet, hogy a játszmák komolyabbak, de senki sem lett bölcsebb
Sok-sok ajtó maradt lakat alatt zárva, de senki sem lett okosabb
Ó, testvéreim, látom, nem vagytok boldogabbak nálam, de persze úgy tesztek
És azt is bebizonyítjátok, hogy velem van a baj
Nem menekvés ez, hanem az én utam
És lehet, hogy megváltozok, lehet, hogy nem

A Faith and the Muse sokak számára az ideális goth zenekar – férfi és nő mély és misztikus összetartozását, a tartalmas élet örömeit és fájdalmait mutatják be dalaik. Monica Richards és William Faith duója nemrég jelentette meg negyedik albumát, The Burning Season címmel, mely tartalmilag tökéletes harmóniában áll korábbi anyagaikkal, ám számos újítást is tartalmaz.

MILYEN AZ ÚJ LEMEZ FOGADTATÁSA?

Monica Richards: Eleinte nagyon szélsőséges visszajelzéseket kaptunk. Sokan első hallásra megszerettek, másokat viszont feldühített, bár úgy gondolom, hogy ez inkább az új külsőnknek szólt, nem a zenének. Most már nyugodtabb a helyzet, minél többet hallatják az emberek a lemezt, annál inkább megértik. Az interjúkban megtettünk minden tőlünk telhetőt, hogy elmagyarázzuk, miért éreztük úgy, hogy a megszokott határainkon túl kell lépnünk, és úgy vélem, hogy néhány év elteltével sokan rájönnek majd, hogy a váltást a természetes fejlődés hozta. A korunkbeli hallgatók, akik látták, hogy hogyan válik minden egyre értéktelenebbé, nagyon szeretik az új albumot, van akinek ez az abszolút kedvence, míg mások szerint az Annwyn utáni legjobb lemez a Burning Season.
William Faith: Sajnos úgy gondolom, hogy sokan a szemükkel hallgatnak zenét, ezért néhány embernek nehezére esett megérteni és elfogadni az új lemezünket, csupán azért, mert megváltozott a külsőnk. Ha csak a hangzás változott volna, de a külsőségek nem, akkor nem lett volna ekkora felhajtás, szerintem. Akárhogy is van, rengetegen értik, hogy miről szól a zenekar, és abból a szempontból változatlan a helyzet, hogy mindig vannak olyanok, akik nem.

SZÁMOMRA EZ A LEMEZ EGY MÁS/MEGÚJULT ZENEKART MUTAT: ÚJAK A ZENEI MEGOLDÁSOK ÉS ÚJ A KÜLSŐ. NEVEZHETJÜK AZ ÚJ LEMEZT ÚJRAKEZDÉSNEK?

MR: Úgy éreztük, hogy nem ismételhetjük meg a korábbi albumainkat, mert az egyszerűen túl olcsó lenne. Azt hiszem, hogy a legnagyobb változás a saját szabadságunkkal kapcsolatban állt be: a hangzásvilág és a külsőségek adta korlátok alól szabadultunk fel, a Faith and the Muse iránti elvárások alól. Élő és elektronikus hangzásokkal egyaránt kísérleteztünk, csakúgy, mint trance és törzsi ritmusokkal, ismét szóhoz jutottak a korai punk hatásaink és nagyzenekari hangulatok is. Sokkal nagyobb késztetés és lelkesedés formálta a Burning Season-t, mint bármely más albumunkat, és úgy voltunk vele, hogy ezt nem szabad elnyomni, nem szabad arra gondolni, hogy mit reagálnak majd erre vagy arra a dalra. Mi magunk is csupán idővel értettük meg: itt nem arról van szó, hogy követelményeknek feleljünk meg. Ezentúl bármi szóba jöhet, ha a zenekarról van szó!
WF: Onnan indult az egész, hogy a zenekarral kapcsolatos minden előregyártott sztereotípiát meg akartunk semmisíteni; meg akartuk szüntetni a stílusmeghatározásokat – még a sajátunkat is – és egyszerűen újrakezdeni. Az Evidence of Heaven album egy korszak utolsó fejezete volt, és a Vera Causa válogatásalbummal tulajdonképpen le is zártuk azt a periódust. A Burning Season valami réginek a vége, valami újnak a kezdete.

A JELEN KORSZAK PÁRHUZAMBA ÁLLÍTHATÓ A ZENEKAR ALAKULÁSÁNAK IDŐSZAKÁVAL?

MR: Bizonyos szempontból igen, hiszen akkor érkeztem a Strange Boutique zenekarból, és belépni a Faith and the Museba azt jelentette számomra, hogy nincsenek határok, és azt csináljuk, amit akarunk, úgy alkotunk, ahogy kedvünk

tartja. Az évek során azonban bizonyos elvárások keletkeztek a személyünkkel és a zenénkkel kapcsolatban, szinte már kispolgári módon, és ezzel kellett valamit kezdeni.
WF: Úgy gondolom, hogy ideálisan minden album ilyen, minden törekvés eredeti kell, hogy legyen, a kihívásnak érezhetőnek kell lenni, ezért úgy vélem, hogy igen, ez is egy újrakezdés, mint ahogy minden album az.

A BURNING SEASON BORÍTÓJA MELANKOLIKUS ÉRZÉSEKET ÉBRESZT BENNEM, ÉS MINTHA EGY NEHEZEBB ÉLETPERIÓDUST IDÉZNE. MEGPRÓBÁLTATÁSOKRÓL SZÓL AZ ÚJ LEMEZ?

MR: A Burning Season ezen felül egy olyan valóságos dolog, amit saját környezetünkben élünk meg – itt, Los Angelesben a száraz nyarak tűzvészeket okoznak, teljes erdőségek pusztulnak el (biztosan láttátok, hogy most októberben egész városok is megsemmisültek). Ugyanakkor az esőzésekkel új élet is kezdődik az üszkös romok közt. Sokat jelent ez nekünk: azt mutatja, hogy az új hajtásnak helyet kell adni. Az utóbbi néhány évben drasztikusan megváltozott a világ, és úgy éreztük, hogy nekünk is nőni kell, gyógyulni, erősödni, tűzben égni – bensőnkben, hogy a szívünk megújuljon, és emlékeztetni az embereket arra, hogy mik az igazán fontos dolgok az életben. Az új albummal a horizontunk jelentősen kiszélesedett, és az inspirációinkat meg akartuk osztani: az életben azt kell csinálni, amit szeretsz, meg kell valósítani az álmokat és megtenni mindazt, amit meg akarsz, bármit is mondjanak a többiek.
WF: A Burning Season egy dühös lemez, és vannak rajongók, akik ezzel nehezen barátkoznak meg. A zenekarra sokáig úgy tekintettek, mint a remény és az álmok megfogalmazójára, és most, hogy agresszív és direkt dalaink is vannak, amik személyes töltetűek ahelyett, hogy mitologikusak vagy romantikusak lennének, meg kellett, hogy változzon az emberek rólunk kialakult képe… Mindig az a legegyszerűbb, ha betesznek valami skatulyába, mert nem kényelmes olyasmivel foglalkozni, ami változik vagy nő; azt szeretnék, hogy a legkézenfekvőbb terminusok szerint legyen meg a helyünk, de sajnos nem ilyen zenekar vagyunk.

KÉRLEK, BESZÉLJETEK ARRÓL, HOGY HOGYAN EGÉSZÜLTEK KI A DALOK AZ ELEKTRONIKUS RÉSZEKKEL! MIÉRT KEZDTETEK KÍSÉRLETEZNI? ELÉGEDETTEK VAGYTOK A VÉGEREDMÉNNYEL?

MR: A „Cat-Shaped Hole" Projekt-válogatáson jelent meg 1998-ban az In Dreams of Mine. Ez volt az első kísérletünk az elektronikával. Ez a stílus, ezek a megoldások mára beépültek a dalainkba. Furcsa is lenne nem tudomást venni erről, hiszen lehet, hogy éppen ez segíti egy éppen készülő dal hangulatát. Olyan lenne, mint mobil vagy számítógép nélkül élni, hogy „tiszta" maradj. Bármilyen és az összes rendelkezésre álló forrásból szeretünk meríteni. Lehet, hogy a jövőben ismét lesz majd élő, elektronika-mentes lemezünk, de azért mert úgy akarjuk.
WF: Miért kezdtünk kísérletezni? Ez A Legfontosabb dolog a művészpályán! Ebből fakad a zene! Most is, mint mindig, rengeteg zenét hallgatunk, és minden, ami megmozdít valamit idebenn, az inspirál. Az elmúlt években sok trance-t és goa-t hallgattunk, és bizonyos elemek felbukkannak az új lemezen a kísérletezés egyik eredményeként. Egyébként csatlakozok Monicahoz: a korai időktől használunk elektronikus zenékben használatos megoldásokat…

LEGINKÁBB A RELIC SONGBAN, DE TÖBB MÁSIKBAN IS, MEGJELENIK A MÚLT IRÁNTI NOSZTALGIA. MILYEN MÉLY EZ AZ ELVÁGYÓDÁS, A RÉGI IDŐK INSPIRATÍVABBAK/TISZTÁBBAK VOLTAK?

MR: Ez a dal a punk gyökereinkből fakad, és a szemünkben nevetséges NuPunk színtér felé egy jelzés. Ez az egyik kedvenc dalunk, és biztos vagyok benne, hogy általa korosztályunk más punk tagjai nevében is beszélhetünk. A '80-as évek elején punknak lenni olyan új tapasztalat volt, amit nem lehet újraélni – akik ott voltak, tudják. Akkoriban sok minden teljesen új volt, soha ilyen külsővel még nem jártak emberek, és úgy fejeztük ki magunkat, ahogy akartuk; szabadok voltunk.
WF: A Relic Song egyszerűen katartikus. Sokáig csak hallgattunk, és jó képet vágtunk az egész dologhoz, aztán egyszer csak kibukott a Relic Songban az egész téma – régen mi is punkok voltunk, és most azt látni, hogy az úgynevezett „punk rock" megállás nélkül megy az MTV-n, meg a Rolling Stone borítóján, teljesen kiborító. A zenekarok 90%-a abszolút ugyanúgy szól. A punk lényegéről meg fogalmuk sincs. A Relic Song abból a határozott ellenérzésből fakad, hogy ez az elüzletiesedett szemét annak akar látszani, amit mi olyannyira szerettünk.

A ZENÉTEK NAGYON ERŐS ÉRZELMEKET HORDOZ, ÉS A PRODIGALBAN EZT A JELENSÉGET ÍRJÁTOK MEG. A KÜLVILÁGGAL SZEMBENI ÉRZÉKENYSÉG ÉS A LÉLEK ÉRZELMI VIHARAI GYAKRAN FELKAVARJÁK A FIATALOK ÉLETÉT. TI MAGATOK HOGYAN KEZELITEK AZ ÉRZELMILEG SZÉLSŐSÉGES HELYZETEKET, VAN VALAMI TANÁCSOTOK, VAGY ÜZENETETEK EZZEL KAPCSOLATBAN?

MR: Amit mondok, az talán nem is annyira tanács. Meg kell érteni annak a fájdalmát, hogy valaki úgy nő fel, hogy kívülálló – ezen mentem keresztül magam is. Az egyik legjobb barátom kaRIN a Collide-ból, és miután meghallgatta az új lemezt, azt mondta, hogy olyannyira igazak azok a sorok, hogy már szinte fáj. Úgy tekintek erre, mint A Művészi Útra, ami arról szól, hogy számtalan érzés kifejezésének a képességével rendelkezünk, és úgy érzem, hogy személy szerint én ezért vagyok itt.
WF: A zenén keresztül rengeteg dolgot érintünk. Mindig is azon az álláspontón voltam, hogy a zene olcsóbb, mint a pszichológus, és nem is tudom, hogy hogyan boldogulnék az életben, ha nem lenne mód arra, hogy a felgyülemlett dolgaimat kreatívan vezessem le.

A GONE TO GROUND (ÉS A VERA CAUSA MORNING DISC-JE) RENDKÍVÜL BENSŐSÉGES, A SZINTE SUTTOGÓ ÉNEKKEL, ÉS FINOM HANGSZERELÉSÉVEL. MENNYIRE FONTOS, HOGY EZT AZ OLDALATOKAT IS MEGMUTASSÁTOK A ZENÉBEN?

MR: A Gone To Ground-ban a mélydepresszió témakörével foglalkoztam, és a szövegben megjelenő fájdalom energiája vonzotta be ezt a zenei megoldást. Éreztem, hogy ezeket a sorokat képtelen lennék máshogy énekelni – a dalnak szinte személyisége van. Az évek múlásával és életem változásaival egyre inkább fontosnak érzem azt, hogy

megnyíljak és még inkább megmutassam magam. Úgy vélem, hogy így lehet közvetíteni a többiek felé, hogy érzéseinkben és hangulatainkban hasonlóak vagyunk.
WF: Ironikus, de úgy érzem, hogy a Burning Season a legőszintébb munkánk, mivel a dalok egészen konkrétan rólunk szólnak, a dolgainkról, a gondolatainkról, arról, hogy mi szomorít el, mi dühít fel, és sorolhatnám. Arra koncentrálunk, ami belül zajlik, mert ez köt össze minket.

KÉRLEK, MESÉLJETEK ARRÓL, HOGY MILYEN VOLT MATT HOWDENNEL DOLGOZNI!

WF: Matt a legnagyobb, igazi tehetség. Toledoban, a spanyolországi Arcana Europa fesztiválon játszottunk vele 2001-ben, és a színpadi teljesítménye egyszerűen lenyűgöző volt. Meg is kérdeztük, hogy nem-e lenne kedve közreműködni a következő lemezünkön. Volt – ennyi.

A ZENÉN KÍVÜL AZ IMAGE-ETEK IS JELENTŐSEN MEGVÁLTOZOTT. MINDIG KIFEJEZŐ, SZÍNPADIAS VOLT A KÜLSŐTÖK, ÉS A KARAKTERESSÉGE NEM VÁLTOZOTT, CSUPÁN A FORMÁJA. MENNYIBEN FONTOSAK SZÁMOTOKRA A KÜLSŐSÉGEK?

MR: Mindig is imádtam öltözködni. Nálam nincs olyan, hogy „Ez már túlzás"! A korai '80-as évek punk színtere, a Madhouse-ban töltött utolsó idők indítottak útra ilyen szempontból. A színpadra teljesen át akartam alakítani magam. Ami a Faith and the Muse-t illeti, a zenével saját világot teremtettünk, és színpadra akartam vinni tündérmese-szerű, álmodozó jellegét. Elkezdtem korhű reneszánsz ruhákat keresni, olyanokat, mint amikben az Annwyn borítóján láthattok. Tervezőkkel is dolgoztam – olyanokkal, akik megértették-értik, hogy mi is a célom. A személyiségemet magasabb síkra tudom emelni. Az új album kapcsán úgy éreztük, hogy kicsit szolidabbnak kell lennünk, a Művész – a lényeg, hogy nem Dark vagy Goth művész – szemszögéből akartuk most megközelíteni a zenét, valóságosabbá akartuk tenni az egészet. Itt is az volt a fontos, hogy szűnjenek meg a korlátok, mivel az a stílus és zene egyszerűen tömegtermékké vált. Azok reneszánsz ruhák, amiket jómagam is viseltem, most már bármely egyesült államokbeli vagy európai boltban megvásárolhatók, a korai hangzásunk, stílusunk, rengeteg helyről köszön vissza, úgyhogy tovább kellett, hogy lépjük, különben elveszett volna a Faith and the Muse művészi jellege.
WF: Mindig úgy nézünk ki, ahogy nekünk a legtermészetesebb abban a művészi fázisban, ahol éppen tartunk. Az image-ünk mindig összhangban volt a zenével; mikor reneszánsz és viktoriánus ruhákat hordtunk, akkor a zenében is arra törekedtünk, hogy az az életérzés, azoknak a korszakok hangulata átjöjjön. Persze az idő halad, és a zenével együtt megváltozott a külső is, direktebb lett, és bizonyos szempontból provokatívabb. Azok a művészek, illetve bárki, aki nem képes változni, olyanok, mint egy ottfelejtett emléktárgy; rövid út vezet odáig, hogy valaki önmaga paródiájává váljon.

IGEN RÉGEN ZENÉLTEK MÁR. MI AD MÉG MINDIG ERŐT, MI MOTIVÁL?

MR: Igazából nem érzem úgy, hogy lenne választásom: ezt csináljuk, ezek vagyunk.
WF: Az, hogy valós dolgokat fejezzek ki.

ÚGY GONDOLOM, HOGY A MERCYGOUND (MINDEN ZENEKARRAL KAPCSOLATOS DOLOG – RENDELÉSEK, INTERJÚK, STB., ITT BONYOLÓDIK) BIZTOS HÁTTERET NYÚJT A ZENEKAR SZÁMÁRA, ÉS LEHETŐVÉ TESZI A CSORBÍTATLAN ÖNKIFEJEZÉST. MI ERRŐL A VÉLEMÉNYETEK, MIT JELENT NEKTEK A MERCYGROUND?

MR: Alapvetően a Mercyground áll megnyilatkozásaink hátterében, hiszen keretet biztosít munkáink számára. Van egy néhány főből álló kollektíva, akik mindenben segítenek, legyen szó turnékról, e-mail-ek megválaszolásáról, stb. Így, hogy van egy kis cég mögöttünk, van úgymond „beosztásunk vagy munkakörünk", a leghétköznapibb ember is el tud minket helyezni a társadalomban.

MONICA, TE KÉSZÍTED A BORÍTÓKAT, ÉS ELNÉZVE ŐKET, AZT HISZEM, MONDHATJUK, HOGY REMEK A KÉPALKOTÓ KÉPESSÉGED. VERSESKÖTETEKET IS ÍRSZ. KÉLEK, MESÉLJ ARRÓL, HOGY MILYEN A KAPCSOLATOD A MŰVÉSZETEKKEL, VAN-E KEDVENCED, KI INSPIRÁL, LEGYEN SZÓ FESTÉSZETRŐL, VAGY IRODALOMRÓL!

MR: Mindenképpen úgy tekintek magamra, mint művészre, hiszen számos stílusban alkotok, vizuális, és zenei téren is. A rajzolás iránti szenvedélyem a legrégebbi, jóval korábban alakult ki, mint az olvasás, az irodalom szeretete. Az „első szerelmem" volt, amit sosem adok fel. Teljességet ad a dalaimnak, verseimnek, hogy festmények vagy rajzok segítségével illusztrálom őket, vagy megcsinálok egy CD-borítót. Aktuális kedvencem Waterhouse, de a legkedvesebb festőm Gustav Klimt. A művészetekkel egyenrangú mesterségek, az Art Nouveau mozgalom is megérintett, nagyon örülök neki, hogy ismét használatosak a klasszikus, eredeti motívumok. Úgy gondolom, hogy ugyanazokat a tartalmakat fejezem ki: mitológiai témákat, melyek elkísérnek minket egész életünkön át. Az írók közül azokat kedvelem, akik leírásaikban igen vizuálisak, így például Gabriel Garcia Marquez-t. Minden megnyilatkozási forma folytonosan jelen van az életemben, habár van úgy, hogy 2 hónapig csak rajzolok, vagy éjjel-nappal írok…

HOGYAN VÁLTOZOTT AZ ÉVEK SORÁN A KAPCSOLATOTOK A RAJONGÓKKAL? (MONDJUK AZ E-MAIL HOZOTT-E VALAMILYEN VÁLTOZÁST?)

MR: Nagyáltalánosságban nem változtak a dolgok. A rajongóink mindig nagyon fontosak voltak, közülük is azok, akik velünk voltak a változásaink ideje alatt. Az e-mail-ek tekintetében, Sohpie, a promóciós munkatársunk az összekötő kapocs köztük és a rajongók között. Ahogy múlik az idő, úgy vagyunk egyre hálásabbak a rajongói levelekért, kérdésekért, a támogatásukért és azért, hogy megértenek minket.
WF: Ha valami változott, az az, hogy sokkal közelebb kerültünk azokhoz, akik mellettünk maradtak a változások közepette, ezt nem is kell magyarázni. Ők azért szeretnek minket, mert őszinték vagyunk önmagunk felé, és ez működik visszafelé is: szeretjük őket, mert nyitottak, és mert ránk bízzák magukat – vigyük őket új, izgalmas helyekre, legyen az lélekben vagy mentálisan.

KÖVETITEK A JELENLEGI GOTH-TRENDET? VANNAK OLYAN FIATAL TEHETSÉGEK, AKIKET TÁMOGATTOK?

MR: Nem igazán. Stílustól függetlenül szeretjük a jó zenét. Azok a zenekarok, akik a régi goth dolgokat élesztgetik, ez idáig még nem tudtak hozzátenni semmit stílushoz.
WF: A Faith and the Muse-t nem tartjuk goth zenekarnak, mert ez a skatulya túlontúl szűkös, és mindig is az volt. Korábban azon álláspontón voltam, hogy a goth csupán egy eleme a hangzásunknak, és ez hatványozottan igaz az új lemez kapcsán, ahol eleve sokkal több stílus jelenik meg – nehezebb is kategorizálni. Ha teljes értékűnek vesznek egy ilyen meghatározást, és nemcsak útjelzőnek, ami felkelti az érdeklődést, akkor egyszerűen megnyomorodik a zene. Azzal egyetértek, hogy sötét zenét (is) csinálunk, de a fekete csupán egyetlen szín a palettán. Az új zenekarok kapcsán azt mondhatom, hogy tényleg mindenki a deathrock visszatéréséről beszél, de csak lelkes fiatalokat látok, akik az első hullám idején még óvisok voltak. Semmi nem motivál arra, hogy még egyszer részese legyek, mert már túl vagyok rajta, meg- és átéltem. Az élet a fejlődésről, a növekedésről szól, a változásokról, és nem akarok visszafele menni. Az izgat, hogy mi az az ÚJ, amit holnap találok majd a zenében. Jeff McDonald, a Red Kross-ból már rég megmondta, hogy az újraélédt trendeknek nincs jövője.

AZ INTERJÚ VÉGÉN BESZÉLJETEK A TOVÁBBI TERVEKRŐL!

MR: Július 3-án lesz egy egyszeri Strange Boutique koncert Washingtonban – jó érzés lesz megint a régi zenekarommal, illetve jövő hónapban jelenteti meg a Metropolis Records a Best Of-unkat, „Starge Boutique: The Collection – 1988-1994" címmel. A Faith and the Muse pedig a Mera Luna fesztiválon lép majd fel Augusztusban, Németországban! Találkozunk akkor!

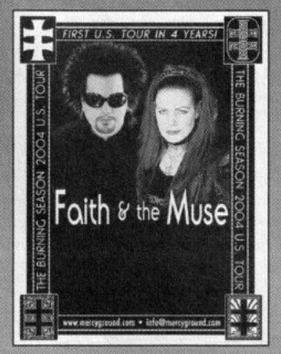

www.mercyground.com
(S.J. interjúja)

Our God Weeps

Az első hajnal után
(After The First Dawn)

Aki a szív mélyére lát,
Emelje fejét a tiszta ég felé,
S tettekkel hirdesse mindazt,
Ami egy és egész.
Mert a szív holnap megfeszíttetik,
Ez az utolsó embertelen idő.
A kálvária megtapasztalása lesz
A könnyek magasztalása.

Eltűnik az élet fordított tükre,
A valótlanság valósággá lesz, miként
A benned rejlőt, mint körülvevőt,
A körülvevőt benned rejlőnek látod.
Egyetlen könnycsepp sem marad meg:
Nyomait és indítékait
Szent tisztítótűz törli el,
Mikor a szív újra megfeszíttetik.
Aki a szív mélyére lát,
Szavaiban örök hallgatása él:
Jók és igazak szennye,
A mámor széttépett lepke.
Ha a szív megfeszíttetik,
Vele tűnik el minden hamis eszme,
S az üresség helyén
A világ önmagát feszíti keresztre.

Az Our God Weeps egy nyírbátori egyszemélyes neoclassical/neofolk zenekar. Azért szerettük volna, ha Madura János részletesen bemutatatja dalait, mert úgy érezzük, hogy pályafutásának kezdeti lépési után egy sokrétű és büszkeségre okot adó művészi út kezdett el körvonalazódni. Reméljük, hogy mi, hallgatók sokáig vele tarthatunk még!

KÉRLEK, MUTASD BE AZ OUR GOD WEEPS-ET?
2000 májusában jött az ötlet egy saját zenekar alapításához. Kezdetben 3 társammal együtt kezdtük el neofolk stílusban. Ez a felállás nem tudott együtt működni, azzá a bizonyos erőltetett menetté vált, nem találtam értelmét. Így vagy úgy, de mindenképpen folytatni akartam, sokat éreztem benne. Mivel ez a klasszikus zenekari felállás felvételt nem készített, és a koncepció lényegében ugyanaz maradt, még csak névváltoztatást sem kellett eszközölnöm. 2000 decemberében elkészítettem az első demo-t, a „Natura Artis Magistra"-t, mely nyolc dalt tartalmaz. Itt post-industrial jellegű az egész. Nagyon rövid idő alatt született meg, ráadásul először dolgoztam géppel... 2001 tavaszán jött az első CD, az „Inmost Strength Of Will" tizenegy dallal. A „Natura..."-hoz képest letisztultabb, kidolgozottabb lett, de még akkor sem voltam elégedett, így nagyobb körben nem promotáltam. Közben folyamatos munka, és 2002 januárjában fejeztem be a 'Unity' munkálatait.
MIÉRT ÉS HOGYAN, KIKNEK A HATÁSÁRA KEZDTÉL EL ZENÉLNI?
Az igazság az, hogy egyáltalán nem voltam még érdekelt neofolk/neoclassical körben, amikor elkezdtem zenélni. Inspirációból nem volt hiány korábban sem, most sem. Volt jónéhány formáció, amelyben tevékenykedtem, ezek közül számomra a legjelentősebb a Deus Absconditus. Olyan mintha egy soha be nem mutatott színházi darabnak a zenéje lenne. Néhány hónapja kezdtük el újrahangszerelni az arra érdemes dalokat akkori társaimmal, és úgy tűnik, életképes lesz újra. Személy szerint nagyon szeretném...

Leginkább a Stoa-hoz lehetne hasonlítani jellegében, de teljesen egyedi, ezért is szeretem. Sokszor hangoztattam már, nem kétséges az Arcana hatása. Peter dolgai valahogy nagyon közel állnak hozzám. Rengeteg dolgot hallgatok, egyik mai kedvencem például az Elend.
A UNITY DALAI HOGYAN SZÜLETTEK – TE ÍRTAD AZ ÖSSZES SZÖVEGET ÉS ZENÉT, VAGY VOLTAK-E SEGÍTŐD?
Nem, nem voltak segítők. Minden dalt és szöveget én követtem el. Az OGW ezidáig csak az enyém. Tökéletesen egy húron kellene pendülnünk azzal az emberrel, akivel együttdolgoznék. Ebben nagyon nagyok az elvárásaim. Egy-két közös akció gondolata egy esetleges alkotótársval viszont régóta foglalkoztat, bár fogalmam sincs, mi sülne ki a dologból, ha egyáltalán lenne lenyomata.
HOGYAN ÍRÓDTAK A SZÖVEGEK, MI INSPIRÁLT?
Minden, amivel életem során szembesülök, inspirál. A legapróbb dolog is, amit nem is sejtenék, hogy valamelyest is a részemmé válhat – nagyon sokszor magam is csodálkozom - visszaköszön a szövegeimben. Van amikor dolgozom egy dalon és egyszerre beugrik. Van hogy a már előzőleg megírt szöveghez kreálom a zenét – ez változó. Nem egy bevált módszer szerint dolgozom, hanem éppen ahogy jön. Az Obsession című dal szövegét például Nikosz Kazantzakisz Krisztus utolsó megkísértése című könyve ihlette, melyhez társítottam Anthony De Mello egyik gondolatát. Lehet, hogy éppen ez az interjú is inspirát majd valahogyan – ki tudja...?
A UNITY DALAI KÖZÖTT VAN-E OLYAN, AMI KÜLÖNÖSEN KEDVES NEKED?
Obsession, After The First Dawn. Szövegileg ezeket érzem a legjobbaknak, ezeket tudtam legtisztábban papírra vetni. Azt gondolom, ezek az átélt dolgok szavakba nem nagyon foglalhatók, s ha már mégis arra vetemedtem, hogy leírom őket, próbálom azt legjobban tenni. Persze, nem mindig sikerül...
MÍG SZERKEZETILEG EGY NAGYON EGYSÉGES DARABRÓL VAN SZÓ, ADDIG ZENEILEG NAGYRÉSZT A TECHNIKA URALJA A LEMEZ HANGSZERELÉST. TERVEZED-E A KÉSŐBBIEKBEN AZ ÉLŐBB HANGZÁS KIALAKÍTÁSÁT, ILLETVE ÉLŐ FELLÉPÉST?
Persze, ez egy folyamat. A „Unity"-vel bezárólag egy bizonyos munkamódszerrel dolgoztam, most új lehetőségeim nyíltak, melyek által változni fog a hangzás. Biztos vagyok abban, hogy a későbbiekben hallható eredményei lesznek az erőfeszítéseknek.Koncertekről szó volt már korábban is, de valahogy nem tudtam összehozni egy korrekt gárdát. Nem hátráltam meg, jelenleg van egy fúvósom, és folyamatosan keresem a megfelelő embereket. Most viszont elkezdődtek az új album munkálatai. Amíg el nem készülök ezzel a munkával, addig biztosan nem lesz fellépés, de a lemez elkészülte után már tényleg ideje lenne... (Ezúton is várom a zenészek jelentkezését!)
A BORÍTÓ SZINTÉN AZ EGYSÉGET JELENÍTI MEG. A LEMEZANYAG MEGÍRÁSA UTÁN SZÜLETETT MEG, VAGY ESETLEG KORÁBBAN MEGVOLT, ÉS EZ ALAKÍTOTTA A LEMEZ KONCEPCIÓJÁT?
Semmi sem volt előre megtervezve. Amikor elkezdődtek az album munkálatai, fogalmam sem volt még, mi lesz a végeredmény. (Ráadásul ez volt az első magyar nyelvű munkám...) Mintha minden magától alakult volna. Mikor elkészültem a prómóciós anyaggal és jött a kiadás lehetősége, Bodrossy Márk elkezdte a borító munkálatait. Adott volt számára minden, mégis rengeteget tudott hozzáraknì. Köszönöm neki a nagyszerű munkát!
HOGYAN KERÜLTÉL KAPCSOLATBA A HAURUCK KIADÓVAL?
Elsőként Albin Juliusnak küldtem el az anyagot. Néhány napon belül azt írta, örülne, ha kiadhatná. Ettől kezdve nem érdekelt a további házalás... A többi már csak egyeztetés kérdése volt.
A CD KORONGON EGYSZERRE JELENIK MEG AZ OGW ÉS A HAURUCK LOGÓJA – ENNEK VAN-E JELENTŐSÉGE?
Nem, semmi. Ez Albinék műve. Eléggé kilendíti az artwork összhangját, de ez elkerülhetetlen volt...
MIT AD NEKED A ZENÉLÉS, MENNYIRE TARTOD ALKALMAS ESZKÖZNEK A BENNED MEGÉRLELŐDÖTT TARTALOM FORMÁBA ÖNTÉSÉHEZ?
A zenével tudom legjobban kifejezni önmagam. Ez a legalkalmasabb eszköz számomra, különben nem ezt csinálnám. Mielőtt elkezdtem volna zenével foglalkozni, papírra vetettem a gondolataimat, de sokka! kifejezőbb zenei kísérettel. A zenélés egyszerre nyújt megnyugvást és továbblépési 'kényszert' (ahogy ezt már említettem valahol...). Lehet, hogy furcsán hangzik, de amikor dolgozom egy dalon, akkor még nagyon idegen nekem. Nem vagyok képes értékelni addig, amíg teljesen kész állapotban nincs. Akkor végighallgatom teljes egészében a végterméket és csodálkozom... Teljes mértékben ösztönös a munkafolyamat. Minden hang, minden hangzat mintha önmagát alakítaná. Egyik a másiknak egyenes következménye, újjáértékelése. Én csak bírálom, s így dobtam ki kb. 50 dalt, dalvázat, ötletet a Unity óta...
AKARSZ-E KONKRÉTAN A HALLGATÓKHOZ SZÓLNI, VAGY A ZENÉLÉS INKÁBB EGY MAGAD ÁLTAL KIJELÖLT ÚT, AMI FÜGGETLEN ATTÓL, HOGY ENNEK MILYEN KÜLSŐ EREDMÉNYEI – VONZATAI VANNAK?
Magát az alkotás folyamatát semmilyen formában sem befolyásolhatja nálam az, hogy

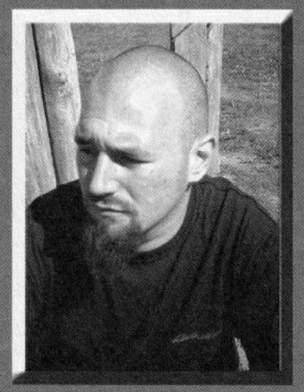

"jajj, most ezt vagy azt a szövegrészt miként értelmezi majd (félre) a hallgatóság?" – vagy ilyesmi. Nem fogok soha semmilyen elvárásnak megfelelni, mikor dalokat írok, nem is tudnék. Minden dolog, mit mondok vagy teszek egyszeri, sajátos, hisz belőlem fakad. Lehetőségeimhez mérten úgy dolgozom, ahogy jónak érzem, bármiféle külső befolyás nélkül. Mindezek mellet rettentő fontosnak tartom, miként értékeli a közönség a munkámat, hiszen az alkotó sohasem tudja úgy értékelni azt, mint az, aki csak a végterméket ismeri. Boldoggá tesz, ha azonosulni tudnak az OGW-vel, de senkitől sem fogok tanácsot kérni a következő anyagokhoz. A kritikát viszont elfogadom, legyen akár pozitív, akár negatív.

Egyik jellemzője a neofolk, neoclassical stílusban tevékenykedő zenekaroknak, hogy szinte az összes művészeti ághoz igyekszenek kapcsolódni, legyen az festészet, irodalom, építészet, szobrászat, filozófia. Ez természetes, vagy inkább az elvárásoknak való megfelelés? A Te életedben milyen a művészet szerepe?

Az irodalomból érkeztem. A festészetet nem érzem annyira magaménak, úgy mint az építészetet, a szobrászatot viszont annál inkább, a filozófiát pedig művelem – de nem a klasszikus filozófiát (ha lehet így nevezni). Korábban kialakult az effféle érdeklődési köröm, mint a neofolk/neoclassical műfajbeli tevékenységem. Nem tudom, mások hogy vannak ezzel, csak magamra tudok hagyatkozni. Elszomorítónak tartanám, ha egyes zenészek csupán elvárásból lennének éredekeltek bármiben is…

Munkásságod nem én-központú, elsősorban bizonyos gondolatok tükörképeként értelmezhetők, melyben a szubjektum, a személyes érzelmi megnyilvánulások ki vannak zárva - mennyiben szándékos ez?

Semennyire. Ahogy már említettem teljesen ösztönös az egész. Mellesleg, ha valaki bánatos vagy boldog, énekelje el egy pop dalban, az úgyis „menő" volt régebben is és most is. Ezek alapján minden egyes ember hatalmas előadó lehetne...Olyan témák jelennek meg az OGW-ben, melyek ténylegesen érdekelnek. Ezt tartom a legfontosabbnak, ez az ami a legjobban foglalkoztat.

A világban megnyilvánult főbb kinyilatkoztatások közül melyik formát érzed legközelebb magadhoz - ha van ilyen, és mennyire tartod magad vallásosnak?

Ebben a kérdésben igyekszem igen aprólékos körültekintést eszközölni. Semmilyen vallási csoporthoz nem kötődöm teljes egészében. Mindegyiket megpróbálom megismerni/megérteni a magam módján. Mindezeken túl elmondható, hogy a kereszténység az ami jelenleg legjobban mozgat. A vallásosság kérdésköre sokaknál egy beidegződöttségben ki is fullad. Az intézményesített vallás és – talán – jelen korunk tömegkórja ez. Általánosítani persze nem akarok, bár aki érti, miről beszélek, az úgysem sértődik meg.

Annyira tartom magam vallásosnak, amennyire csak lehetséges.

A zenekar névválasztása egyfajta vallásos, apokaliptikus hozzáállást tükröz, mi a véleményed a modern világ szekularizációjáról és hanyatlásáról? Látsz-e kiutat belőle, és ha igen, mi az?

Nem zavar a kisajátítás mindaddig, amíg az emberek nem hisznek, vagy legfeljebb csak az általuk elképzelt pátyolgatják... Az, hogy mi

vesz körül és hova vezet, mindenki láthatja, mindenkinek látnia kellene. Nem látok semmi mást, csak kiutat. Gondolj bele! Ha „befelé" igyekszünk, akkor miért ne fordulhatnánk meg és tartanánk „kifelé"? Azonban minél jobban megpróbálunk elszakadni, annál jobban kezdünk ragaszkodni. Istenünk többek között ezért is sirat meg minket... Olvasd el az After the First Dawn utolsó négy sorát! Úgy látok kiutat.

Mi a véleményed a hazai neofolk helyzetről?

Most, hogy a Cawatana is debütált, elindulhat valami. Kis ország a miénk. Mellesleg nincs miért szégyenkeznünk...

A lemezzel kapcsolatban milyenek az eddigi visszajelzések?

Eddig még csak pozitív kritikákat olvastam. Az olaszoknak és a franciáknak különösképpen tetszett, de elég jók például a német visszajelzések is. Egyáltalán nem számítottam ilyen meleg fogadtatásra. **Te magad hogyan értékeled visszatekintve?**

Egyáltalán nem vagyok elfogult. Így utólag visszahallgatva több dolgot másképpen csináltam volna, de számomra ez az eddigi legjobb munkám. Mindig az van, hogy a legújabb munka a legjobb, de bizonyos idő elteltével, már érzem, hogy sokkal többre vagyok képes. Sokszor bosszantó, de azt gondolom, mégis így van ez rendjén. Néhány év elteltével azt kell mondjam, hiszek a folyamatos fejlődésben, az előrelépésben, mindemellett úgy gondolom, képesnek kell lenni abbahagyni is, ha körüljárjuk magunkat. Rengeteg dolog foglalkoztat, az OGW csak egy apró része az életemnek; nem hiszem, hogy túlzottan hosszú életű lehetne ez. Persze, nagyon sok dologtól függ. Majd kiderül.

Mik várhatók az Our God Weeps-től a közeljövőben? Milyen terveid vannak a továbbiakra?

Nemrég jelnet meg a Hermon, a MozgaloM kiadásában, melyen két új dal szerepel. Köszönet érte! Ha minden igaz, hamarosan kiadásra kerül a következő anyag ugyancsak a HR! gondozásában, ami „7" formátumban lát majd napvilágot három dallal. Ezek közül két szerzemény csak itt hallható majd, egyetlen átfedés lesz csak, a címadó „Prodromus". A soron következő album nyitódala is lesz ez a szám, ott eléggé átdolgozva jelenleg a következő teljes album munkálatai folynak. A kiadó folyamatos huza-vonája miatt rengeteg munka van már ebben az anyagban, de még mindig nem tökéletes. Máris több mint háromszor annyi energia van benne, mint amit a Unity-ra szenteltem. Bízom benne, hogy lejön majd mindenkinek. Ez az „Ultimum Refugium" cimet viseli majd. Előtte viszont valószínűleg egy 10 vagy 12"-es lesz, ezt most tervezgetem, így nem sok konkrétumot tudok még erről mondani. Egy trilógiát szándékozom elkészíteni, amely a téveszmék felismerésétől indul (Unity) és az otthon felsejlésén keresztül (Ultimum Refugium) a házatérésig tart (?). Az OGW-n kívül jelenleg két projectben vagyok még érdekelt; egy martial/industrial dologban, és a már említett Deus Absconditus nevű formációban. Szeretném, ha nemzetközi visszhangja lenne mindkettőnek, mert megérdemelnék. A martial/industrial project jó úton halad efelé, úgy tűnik már nyár végén napvilágot láthat. A D.A.-szal lassan néhány dal felvételének végénél tartunk, hamarosan elkezdjük szétküldeni a promóanyagot.

Egyelőre ennyi! Köszönöm!

ourgodweeps@freemail.hu
http://ogw.freeweb.hu

(Sütő Judit & Varga Gábor interjúja.)

FINEARTSMUSIC & INTERZONE INC.

INTERZONE INC.

Anno, mikor először láttam/hallottam egy súlyos B3 [béköb] koncertet, elképesztő hatással volt rám. Még bátortalan volt, de kompromisszum- és klisémentes, tele rögtönzéssel és zavarral - akár maga az élet - a végén kitörő sikollyal, kérdő agóniával. Valami ilyenre vártam régóta. Azóta sok dolog változott de az emberek nem, az Interzone-t mindannyian máshogy látjuk, és azt olvasztjuk egybe. Próbáljuk belesűríteni mindazt, aminek máshol nincs hely. Interzóna, köztes tér, köztes lét. Még számokat is máshogy hívunk, másként éljük bele magunkat. Az utóbbi időben mindent a színpadra cipeltünk. Szinte csak magunkban készültünk, és élesben voltunk együtt. Természetesen nem mindig sikerült az, amit elképzeltünk, volt, amikor alulmúlta, volt, amikor túlszárnyalta. De az emberek viszonyultak, és volt, akiktől azt hallottuk vissza, ami bennünk is szólt, és ezek a pillanatok megértek mindent. Én ezt tekintem az Interzone lényegének.

A nevet William S. Burroughs világából kölcsönöztük (Meztelen ebéd), a kiszakadásra utalva a hétköznapokból, a valóságból. A zene jellegére a livelectroindustrital szót hegesztettük össze, amely az élőben előadott ipari elektronikus rituálét rejti. Interzone Inc.: P [balogh peter] dobalapok, hangminták, tHamas [bank tamás] emberi hang, vasak, D [bak dávid] gitar, eGr [ratz peter] gitar vizual

eGr@interzone.hu, tHamas@interzone.hu, www.interzone.hu

FINEARTSMUSIC

2000-ben Árvai György és Kopasz Tamás képzőművészek alapították, 2002-ig két vendégzenésszel, Walter Hollinetz-cel és Gaál Józseffel dolgoztak. 2003 óta duóban koncerteznek, készítik felvételeiket. 2003-ban létrehozták az aUTONÓM zÓNA elektronikus zenei fesztivált. Árvai analóg modellezésű szintetizátor hangzással, samplingekkel, repetitív noise elemekből, manipulált zenei idézetekből, hártya-szerű alapbázisokat készít, amely előzetes, közös koncepciójuk által válik – kettőjük improvizatív jellegű játékával kiegészülve – komplett zenei anyaggá. Kopasz gitárjátéka a „bázist" erősíti vagy szétforgácsolja, néhol melodikus, legtöbbször nem artikulált. A koncerteken samplereket, szintetizátormodult, speciális effekteket használnak, szükségszerűen kitűnő technikai megszólalást igényelnek. Zenéjük súlyos hangmassza, amely folyamatos hömpölygéssel formálódik, újabb és újabb zenei témát magába nyelve és kiköpve. Minimáltól a repetitíven, a noise-industrialon keresztül a dark ambientig bezárólag tájolható be zenei ízlésük, közlési formájuk. Stúdiófelvételeket nem készítenek, kompozíciójukban mindig jelentős szerepet kap a pillanat megélése, a véletlen inspirálása, a hibázás eredményesítése, ezért albumaik akkor is koncertfelvételek, ha nem közönség előtt lettek rögzítve! Annak ellenére, hogy mindkettőjük fő foglalkozása a vizuális művészetek területén található, koncert-háttér mozgóképvetítéseik nem kívánnak a zenei hatás mankójává válni.

fineartsmusic@hotmail.com, www.finaertsmusic.atw.hu

INTERJÚ A FINEARTSMUSIC ÉS AZ INTERZONE INC. ZENEKAROKKAL

Az alábbi közös interjú részvevői Kopasz Tamás a Fineartsmusic-ból, illetve P és eGr az Interzone Inc.-ből. Gondolataikon keresztül nemcsak a zenekarok, hanem az elektronikus zenék sokszínű világa is bemutatkozik. Többrésztvevős az interjú: a szabad zene, az ember és a gép közös kísérlete a korlátok lebontására, a hasonló célkitűzések adta háttér alkalmat adott egy több síkon továbbgondolható beszélgetésre.

Hogyan kerültetek kapcsolatba az elektronikus zenékkel?

Kopasz Tamás: Egyszerű nálunk a dolog, mint ahogy én, Árvai Gyuri is szintén elég régóta zenél. Először doboltam, legelőször hegedültem is – a zene szeretete mindig megvolt – de a lényeg az, hogy voltak állomások, amin mindenki végigmegy. A '70-es években volt a Led Zeppelin és hasonló zenék, majd jött a Pink Floyd, ők hozták először be a progresszívebb dolgokat, és onnantól kezdve akit ez érdeket, az fokozatosan tudott menni ebbe az irányba. A zenekarok mindig megelőzték a közízlést, úgyhogy mindig történtek olyan váltások, amik pont kapóra jöttek a hallgatóknak. Nekem az ilyen áttörés efelé a zene felé a Skinny Puppy volt, az Authecre meg a Download. Tudom pontosan, hogy sok mindent kihagytam, a Residents-et például nem hallgattam, nem is ismertem – ezt csak azért mondom, hogy látni lehessen, eléggé szubjektív ez a dolog. Árvainak a RESIDENTS a német CAN, FAUST, Kraftwerk, majd 1986-tól a COIL az alap. Nekem az előbb említett három inkább a fő hatás, és utána szélesedett ki az egész.

Árvai György

Kopasz Tamás

P: Majdnem ugyanazok a hatások, mint Tamáséknél.
eGr: A new wave electro és szintipop zenei voltak az elsők, de ami a mai napig tartja magát, azok igen, ugyanezek.

Előfordulhat olyan, hogy egy zenekart direkt azért nem hallgatni, hogy nehogy hatással legyen az alkotói munkára?

KT: Nem. Ez egy természetes dolog, annál inkább, minél nyitottabb az ember. A környezeti hatásokat, amik érik az embert, automatikusan átformálja, átértékeli. Az ember egy nagycsomó dolgot felszív és aztán önmagában átalakítva, az alkotói folyamat során a hatás teljesen egyénivé tud válni. Az egész művészettörténet végül is erről szól, egy olyan körforgás, ahol igazán újat, vagy valami teljesen légből kapottat nem lehet csinálni. Miután emberből vagyunk, az érzékek hasonlóak: az ember nem bújhat ki a bőréből. Hogyha hatással van rám valami, (pl. hónapok óta barokk zenét hallgatok) az nem biztos, hogy észrevehető, mert attól még ugyanúgy gitározok. Biztos, hogy az ember zenészként olyan dolgokat észrevesz, amire más nem biztos, hogy odafigyel, és biztos, hogy sok olyan ötletet lehet meríteni a kollegáktól, vagy kortársaktól, amiket be tud úgy építeni, úgy, hogy az teljesen egyedi lesz Azt mondom, hogy érdemes minél több irányba, minél több zenét hallgatni, és ez csak teljesebbé teszi a dolgot. Úgy tudom, hogy Beethoven kifejezetten nem akart más zenét hallani, mert azt mondta, hogy attól fél, hogy hatással lesz rá, és be fogja építeni, de szerintem ez nem így van, de lehet, hogy nála így volt…
eGr: Megesik, hogy egy koncerten spontánul jött témát pár nappal később visszahallok valami egészen más zenében. Hallgatom, hallgatom, ismerősnek tűnik és beugrik. Pedig teljesen ösztönösen jött és épült be zenébe. Ilyenkor kicsit sajnálom hogy „zenész" füllel meghallottam, másnak valószínűleg fel sem tűnne.
P: Én szinte nem hallgatok zenét, csak bulikon, összejöveteleken otthon meg csinálok…
eGr: Ja, igen Pvel egy darabig egy fedél alatt is laktunk, és szinte minden szabadidejét zenélésre fordította, csak ha leültünk dumálni vagy jött hozzánk valaki hallgattunk mást…

Lehet ebben valamit fejlődni? Úgy értem, mondjuk emberileg. Az új Skinny Puppy lemezen például egyáltalán nem érezni, hogy már 20 éve zenélnek.

P: Szerintem lehet. Mire elkezdtünk koncertezni már összeállt valami. A jelenben összefolynak a dolgok, de amikor visszahallgatunk korábbi fellépéseket érezhető a fejlődés. A hangszereket is egyre jobban kiismerjük, sőt ki is meritjük.
eGr: Én is most ismerkedem egy új effekttel, minden egyes koncerttel többet tudok kiaknázni belőle, egymás után jönnek az új megvalósítandó ötletek.
KT: Azon gondolkoztam, hogy mit jelent az, hogy fejlődni egyáltalán ennek a műfajnak a viszonylatában. Szerintem két dolgot lehet megemlíteni: az egyik, hogy a zenekar, mint zenekar mennyire tudja kifejezni saját magát, hiszen azok az eszközök, amiket használunk, azok arra valók, hogy minél szélesebb frekvencián tudjon mozogni, minél színesebb legyen az az érzésvilág, mit közvetít a zene. Másrészről, ha az egészet nézem, és más zenekarokhoz hasonlítom azt, hogy hogyan lehet a műfaj korlátait tágítani, akkor nem tudom, hogy lehet-e fejlődésről beszélni, vagy ezt fejlődésnek lehet-e nevezni. Arra gondolok, hogy ha más stílusokból átvesz elemet egy zenekar, az nem biztos, hogy ez hatványozottabban hozzátesz a műsorhoz. Tartalmilag adhat hozzá, de le is ronthatja, tehát a dinamizmusából, az ösztönösségéből veszíthet a zene, míg ha nincsenek belekeverve egyéb stílusok a zenébe, sokkal tudatosabbnak tűnhet. Biztos, hogy van valami fejlődés, csak nem tudom, hogy van-e valami értelme, és van-e mércéje.
eGr: Mikor még csak hallgattam a srácokat, – hárman B3 néven nyomultak, akkoriban invitáltak a bandába – már akkor próbáltam beleképzelni a gitárt, hogy mit tudnék hozzáadni. Már az első összejövetelen (2000-2001 környékén) megtaláltuk az összhangot, nagyon jól éreztem magam.
Még a Skinny Puppyhoz visszatérve, a srácoknak egyáltalán nem tetszik az új lemez. Én már megbarátkoztam vele, mikor egyik este összeállítottam a most zajló turnéjuk alapján egy válogatást – hátha ők is meg fognak – de fordítva sült el. A műsorba illesztett korábbi számok hihetetlen hangulata szinte elsöpörte az új lemezt.

Mennyire lehet mondani, hogy a zenétek improvizatív?

P: Félig. Én megírom az alapokat, van egy csontváz, vannak dobtémák, hangminták és arra épül fel az egész, miközben folyamatosan változik a többiek együttes hatására.
eGr: Nem is nagyon szoktunk próbálni, – az utóbbi időben lehetőségünk sincs rá – a koncerteken alakul ki minden.
Dávid teljesen improvizativnak tartja, az ő szemszögéből tényleg az is.
KT: Ehhez én is tudok csatlakozni. Koncerten odamegyünk, és úgy játszunk, hogy az egésznek nem veszik el a varázsa. Természetesen nagyon sokat számít, hogy hogyan szól a technika, ami ott van.

Elmondható ez általában az elektronikus zenékről?

eGr: Szerintem nem. Stúdiólemezeket hallgatva, minden a helyén van, milliméterre pontosan. Szinte le lehetne kottázni. A színpadon is ezt a hangzást próbálják visszaadni. Nálunk pont fordítva van. Ezért is nem gondolunk egyelőre stúdióra. Nagyon sok mindentől függ egy koncert, hogy hogyan és mit játszunk. A helyszíntől, a hangulattól, a közönségtől, a körülményektől. Mindig van egy elképzelés, de még mi sem tudjuk miként fog alakulni a dolog. Sokszor volt hogy még mi is meglepődtünk az eredményen.
eGr: Dávid szerint ez elmondható. Szerinte az összes zene improvizatív elemekből épül fel.

Mi amúgy a helyzet a fellépésekkel?

KT: A múltkor voltunk – mindkét zenekarról beszélek – egy nagynak számító fesztiválon, és elég sok szervezési problémával kerültünk szembe. Nem sikerült megoldani például a vetítést, de máshol is előfordulnak nehézségek. A műfajjal kapcsolatban van egyfajta előítélet, és csak egy-két helyen éreztem, hogy nem megalázóak a körülmények. Általánosságban annyit tudnék elmondani, hogy vannak felkapott műfajok, és ezek jóformán kikerülhetetlenek. Nem csoda, hogy egy idő után elég sok elektronikus zenekar alakult.
eGr: Amikor bekerültem a társaságba és Interzone. Inc-vé alakult, nem nagyon volt rajtuk kívül ilyen jellegű aktív industrial együttes. Nagyon tetszett, hogy teljesen elrugaszkodott az akkor mindent átható jóléti hangulattól. És ezt próbáljuk is megőrizni. Akkoriban csak pár zenekar létezett a műfajban, de egyikük sem abból a szögből közelítette meg, mint ahogy ők. Ahogy egyre jobban teret kaptak az elektronikus zenék, szép lassan beszűrődtek a kommerszebb tánczenei elemek és háttérbe szorultak a súlyosabb életszerűbb érzések. Ekkor csatlakoztam, hogy abban a kevésben, ami maradt részt vállaljak. Néha még mindig úgy vagyok vele, hogy nem is akarok játszani a koncerten, hanem legszívesebben kimennék a közönség közé. Érezni, ahogy folyik a zene. A beállásoknál, ha elég hosszú a zsinór, akkor ki szoktam menni a terembe. Amúgy megesett már velünk olyan, hogy a helyi technikus annyira nem értett a dologhoz, hogy a második számnál lehúzta a csatornák felét, mert neki az már túl zajos volt. Közben meg az volt az egész az alapja. Előtte emberként próbáltam közeledni hozzá, jelezve, hogy „furcsa" zene lesz, torzan fog szólni néha, de ez a zene része számítson rá. Ennyit ért.
KT: Voltam olyan fesztiválon, ahol csupa ilyen zenekar lépett fel, és a keverős alig várta, hogy vége legyen e fellépéseknek, és azonnal betett valami Al Di Meolát, mintha valami keresztes lovag lenne a barbárok földjén.
P: Van, amikor nem hallgatják végig a koncertet, az sem érdekli őket, ha tényleg van valami gond a színpadon.
eGr: Van azért ellenpélda is: az egyik koncertünkön már majdnem minden szétesett a technikus mégsem lépett közbe, hanem bekúszott P elé a színpadra és kérdezte, hogy ez szándékos-e? P megnyugtatta hogy igen, de mindjárt csillapodik. Végén megjegyezte Attila – azóta is nagyon örülünk, ha összefutunk – hogy, ez nagyon kemény volt.
Az viszont tény, hogy nincs meg a bázisunk, nincsenek segítők. Meg kell küzdeni minden egyes helyen, mindenkivel, hogy azt valósítsuk meg, amit elképzeltünk. Meg kell küzdeni azért az egy óráért.

Az industrial zenékben van őszinte lázadás?

KT: Csak az van benne. Más műfajban is alkotok – ez most egy festészeti sztori. Egyszer egy kiállításom alkalmával a helyi erő odamegy a képemhez, és nézi nézi, de mivel nem olyanok mint a megszokott, nem is tudott vele mit kezdeni. Néha nézek a TV-ben kortárs művészetekkel kapcsolatos programokat, és azt látom, hogy sokszor nagyon pozitívan áll hozzá az új dolgokhoz a közönség.

Itt pedig olyan érzésen van, hogy alapból utasítanak kel dolgokat. Nemcsak zenei téren is, ami érthetetlen.
eGr: Van. Puszta létezésünk is lázadás.
P: A laptopos témára ki akarok térni, nem nagyon szeretem ugyanis. Konkrét programokat használnak zenekarok, emberek, és végül is nem sokat tesznek hozzá. Az egérrel ide-oda húzogatni a hangokat kevés. Kivételt képez Nicron, aki ha jól tudom saját szoftvert használ, és máshogy nem is elképzelhető.

Mennyire reakció az industrial a világra?

KT: Egyszer volt nálam egy ismerősöm, akinek mutogattam zenéket, és csak annyit mondott rájuk, hogy ezek betegek. Ezt aztán elpanaszoltam egy másik ismerősömnek, aki azt mondta, hogy persze, hogy betegek – a világ is beteg. Ennyivel elintézte. Utánagondolva azért az lehet a dolog hátterében, hogy ezáltal sokan le tudnak vezetni feszültségeket, vagy fel tudnak oldódni. Az ember belemegy a zenébe, leül, hallgatja, és befogadja ezeket a zsigeri dolgokat, és legalább nem semmitmondó dolgokat hall.
eGr: Minkét zenekarról elmondható, hogy a színpadon nincsenek kihangsúlyozva a zenészek, nem az emberekről szól a zene, hanem magáról az emberről. A zenészek is hangszerek, beleolvadnak a produkcióba.

Össze lehet foglalni, hogy mi az industrial életérzés?

KT: Az ösztönök szabad áramlás zenei nyelven.
eGr: Elszabadulás, kifakadás. Felengedés, kikapcsolódás. Abban az egy órában, ami mienk, elengedhetjük magunkat, azt csináljuk, ami jön és hagyjuk, hogy jöjjön. Négy különböző ember eggyé válva. Együttes.
KT: Kicsit más megvilágításban azt tudnám mondani, hogy egy klasszikus zenész általában képtelen elszakadni a kottától, vagy improvizálni. Azért nem tud, mert x éven keresztül megtanulja azt, hogy azt játssza, ami a kottában van, és nem tud azon kívülre helyezkedni. Ez az elektronikus más: gyermekkorban az ember megkapja az a számítógépet, és nem kell hozzá tudás, nem kell előtanulmányokat folytatni, elhagyható az unalmas gyakorlás. Nem azt mondom, hogy készen megvan minden, de egy nagycsomó olyan dolog van, amit jó érzékkel, úgy össze tud foglalni valaki, hogy az tejesen a sajátja. Nincs benne tehát az a hosszú idő, amit tanulással tölt az ember, hanem úgy tanul, hogy zenét hallgat. Úgy műveli magát, hogy azt hallgatja, amit szeret, nincs az a sok idő, ami lefárasztja úgy az érzékeket, hogy utána képtelen saját dolgot csinálni. Ahhoz, hogy az ember megtanuljon hegedülni, nagyon sok idő kell, és mire odáig eljut, hogy hegedűn azt az életérzést megvalósítsa, addigra, már elveszik az egész, meg nem is lehet visszaadni konkrétan azt az életérzést. Az, akinek arra szüksége van, hogy zenéljen, az most meg tudja venni a gépet, otthon elszórakozik fél évet, és utána szabad a pálya. És nem csak olyan szinten, hogy otthon eljátszik a négy fal között, hogy „milyen jó fej vagyok", hanem, kifelé is meg tud ez nyilatkozni. Ha ezekkel az eszközökkel, le lehetne bontani bizonyos gondolkodási sémákat, ha eltűnnének olyanok, hogy mondjuk „én nem szeretem az effektezett dobgépet", akkor lehetne előrelépni. Több hallgatója lenne ezeknek a zenéknek
eGr: Nehéz magunkat berkeken kívül elfogadtatni és meghatározni. Sokan nem is tudják elképzelni abból, amit elmondunk. Hallgatva van, akit egyből elkap, van, aki csak fintorog.
KT: Árvai évek óta foglalkozik ilyen zenékkel színházi berkeken belül is. Megcsinálják a koreográfiát, csinálnak valamilyen alternatív darabot, és mondjuk hasonló a kísérőzene. Ez színházban elfogadható, a kultúra részének tekintik. Ott úgy gondolják, hogy „ha nem értem, én vagyok a hülye", de ha egy zenekar csinálja ugyanezt, akkor „ha nem értem, akkor ők a hülyék".
eGr: Ezért is kezdtünk el vizuális alátfestést használni. Lix Péterrel kezdődött a dolog, akinek elhagyott, lepusztult gyárakba belógva készített képeit és filmjeit már korábban is szívesen nézegettük házibulikon zenei alátfestéssel. Képei egészen egyedi megközelítésűek és érzületűek, nagyon jól beleépülnek a zenénkbe. Kiállítása is volt, de a csekély érdeklődés és visszhang nem fokozta lelkesedését. Bár ő maga már nem működik aktívan közre velünk, továbbra is használjuk dolgait, talán egyszer újra kedvet kap. Ezek nem normál gyárfotók, hanem a pusztulás, az elhagyatottság, az ebben mégis megbúvó szépség, az emlék, az idő, ahogy a kiállítást fémjelezte a „Belső idő" képei. Talán a vizuális élmény – akár új „hangszerként" felfogva – segít jobban átadni vagy megértetni a zenénket.

KT: Érzelmileg kell, hogy passzoljon egyébként a vetítés, mert egy rossz vetítés ilyen téren nagyon el tudja vinni az embert.
eGr: Álmunk, hogy egyszer a körülmények szorongatásától mentesen nyilvánulhassunk meg, tényleg elengedve magunkat.

KT: Egy idő után már az a jó, hogy nagyon tudunk egymásra figyelmi. Így, hogy ketten vagyunk Árvaival, nagyon el lehet veszni a zenében, és a másik tudja követni. Ez nagyon jó.
eGr: Ez nálunk is megvan – mind a négyen képesek vagyunk egymásra hangolódni.
KT: Az utóbbi időben elég sok fellépésünk volt, de ez mostanában meg fog változni, kicsit vissza fogunk venni. Az aUTONÓM zÓNA fesztiválból, amit szintén Árvaival csinálunk, évi négy volt, és most úgy döntöttünk, hogy kettő legyen – valamivel komolyabban, talán még külföldi zenekarokat is tudunk hívni. Nem azt mondom, hogy legyen húzónév, mert például az Unicornisról is azt hittem, hogy azok a zenekarok húzónevek, de ezek után azt mondanám, hogy csak a Coil húzónév, vagy ki tudja, talán még az sem. Fontos lenne, hogy akik nyitottak, azokhoz eljusson az információ ezekről a zenékről, tudjanak menni koncertekre, stb., mert így halálra van ítélve a műfaj. Aki nem a tingli-tanglit nyomja, hanem komolyabb zenét, nehezebben ismerik meg.
eGr: Mi is lassítunk egy kicsit. Tulajdonképpen lenyomtunk egy lokálturnét az utóbbi egy évben. Nehéz volt a szinte változatlan közönség előtt úgy szerepelni, hogy ne váljunk egysíkúvá, de a jövőről annyit el tudok mondani, hogy most pihenünk egy kicsit, feldolgozzuk a felgyülemlett tapasztalatokat, ötleteket és zenét. A Szigeten játszunk majd a Cökxpon ambient sátorban augusztus 8-án vasárnap este. Még előtte is van egy dátum talán már biztos is, ez július 31. szombat. A Merz házban lesz egy zenei est. A koncepció a Zaj és a Csend, amit szintén a körülmények diktáltak, ugyanis 10-ig lehet csak élő hangos zene. Énekesünk tHamas egyszemélyes vállalkozása a Foundry is fog játszani július 00án, Dunaszerdahelyen, Szlovákiában egy kis nonprofit elektroesten.Van ebben egy olyan mozzanat, hogy közösséget teremteni, nem? Talán nem is a zene a legfontosabb… Az emberek viszont nagyon bátortalanok, nem merik megtenni az első lépést.
eGr: Az a helyzet, hogy koncerteken nagyjából mindig ugyanazokat az arcokat látni. Ami azt is jelenti lassanként alakul valami közösség.
KT: Nagyon fontos lenne a közösség és a közönség. Nem jó az, ha két ember nézi a koncertünket, a barátnőm, meg a fiam. Lehet, hogy lusták is az emberek.
eGr: Az is fontos, hogy ha egy közösséget akarunk kialakítani, akkor nekünk is őszintének kell kennünk.
KT: Régen ez úgy volt, hogy megvoltak a művészklubok, de manapság az a forma, ahol összejönnének az emberek, nincs kitalálva. Vannak próbálkozások, hogy ne csak a disco legyen, de ez a dolog nincs kialakulva, mert ez nem az a fajta zene, mint ami egy jazz klubban van, nincs meg benne az, hogy mindenki ismeri. Az emberek alig vegyülnek egymással. Van a sznobizmus kérdése: van ugye a pozitív meg a negatív sznobizmus, és szerintem több pozitív sznobizmus kellene. Alapjában nincs ezzel baj. Ha a sznobizmus el tudja vinni valami olyan fele az embert, amit nem ismer, majd meg tudja ismerni, és a magáénak tudja érezni, akkor van értelme az egésznek. Ott van viszont az Einstürzende Neubauten, amit valami iszonyú negatív sznobéria vesz körül, mert ott nem az érdeklődés tartja össze az embereket, hanem a felszínes presztízs. Megszűnt az FMK, és úgy volt, hogy lesz egy új hely, ahol folytatódik minden, de semmi nem folytatódott, sajnos.
eGr: Ez sem tud letörni, sőt, még valahol ösztökél is, hogy mi magunk valósítsuk meg saját elképzeléseinket.
KT: Nekem meg az az álmom, hogy egyszer odavisszük a produkciót valahova, és a helyi szervező elfogadjam, örül neki, van előtte reklám, valami cikk, tényleg, mintha a kultúra része lenne.

(S.G. interjúja)

PLASMA POOL

A Plasma Pool az elektronikus zenei színtér úttörő zenekara. Alkotásaik időtállóak, és a most megjelent Ezoterror CD kapcsán is bizton megelőlegezhetjük ezt. Az albumot egy újjáalakult csapat készítette el, ennek kapcsán kerestük meg Kuli Lászlót.

MI VOLT AZ ÚJJÁALAKULÁS OKA?

Úgy éreztük, van mit mondanunk. A Plasma Pool soha nem volt olyan társaság, akik azért írnak új zenéket, mert ezt elvárják tőlük, vagy mert „kikerülnek a vérkeringésből", ha elhallgatnak. A hallgatásnak is megvan a maga ideje és a nyilatkozattételnek is. Ez nálunk 2001-ben jött el és most érett lemezzé a dolog.

EGY TRIÓ ESETÉBEN TÁN NEM OLYAN NEHÉZ A RÉGI TAGOK MOZGÓSÍTÁSA, S A BORÍTÓ ALAPJÁN LÁTSZIK IS, A ZENEKAR KÉTHARMADA ISMÉT EGYÜTT. DE MI TÖRTÉNT VAJON A RÉGI ÉNEKESETEKKEL, CSIHAR ATTILÁVAL, S KI AZ ÚJ FRONTEMBER? HOGY KERÜLT A PLASMA POOLBA? KÉRLEK, MUTASD BE NEKÜNK!

Három évvel ezelőtt csak ketten: Zilahy István barátom és jómagam vettük fel a „lantot". Több mint két év munkája után válogattuk ki a lemezre felkerült 10 számot, és éreztük úgy, hogy ez megérett a kiadásra. A számok megírásából tudatosan hagytuk ki Csihar Attilát, mert határozott elképzelésünk volt a lemez mondandóját és zenei világát illetően. Ő más zenei szférában mozog és van olyan erős egyéniség, hogy eltérítsen minket a kijelölt útról. Ezért mindent egy lapra tettünk fel. Csak a zenei anyag elkészülte után vettük fel vele a kapcsolatot. Nem tetszett neki az anyag, túl ambient-esnek találta, úgy érezte, nem tud benne kibontakozni. Mivel rengeteg bandában énekel, ezért elmondása szerint, már csak olyan produkciókhoz adja a hangját, ami százszázalékosan „bejön" Neki. Erről nyilatkozott is a Metal Hammer-ben nemrégiben.
Az új énekes Gabo barátom lett, aki foglalkozását tekintve egy soproni festő- és tetoválóművész –galériatulajdonos –újságíró, ezen kívül régi Plasma Pool hívő és már az első néhány szám elkészülte után kikértük a véleményét a zenéről. Maximálisan ráhangolódott és felkértük, hogy ne csak a lemez külső megjelenésének és egyéb vizuális elemek megtervezésében segítsen, hanem írjon is magyar szövegeket hozzá. Mivel mind szellemileg, mind művészileg megértjük egymást, így a közös munka során teljes tagként beszállt a produkcióba.

AZ ILYEN "REUNION"-OK ALKALMÁVAL ÁLTALÁBAN EGYFAJTA POROS NOSZTALGIA, SZENTIMENTALIZMUS JEGYÉBEN TALÁLNAK MEGINT EGYMÁSRA A HAJDAN VOLT ZENÉSZTÁRSAK, HOGY A "NAGY IDŐK" STÍLUSÁBAN ALKOSSANAK VALAMI "ÚJAT". ESETETEKBEN AZONBAN SZÓ SINCS ILYESMIRŐL! AZ EBM ALAPOK ELTŰNTEK, VAGY JELENTŐSEN ÁTALAKULTAK, FRISSEBB, HÚZÓSABB, GROOVE-OSABB ALAPOKRA RÉTEGZŐDNEK A DALLAMOK. A SZÖVEGI KONCEPCIÓ KIÉRLELTEBB, A VILÁG DÉMONI ARCULATÁNAK TÜKRÖZÉSE HELYETT A KRÍZISFILOZÓFIA ELEMEIVEL TALÁLKOZUNK TÖBB HELYÜTT IS. MINTHA NEM IS EGY TÖBB, MINT 10 ÉVES MÚLTRA VISSZATEKINTŐ ZENEKAR, HANEM EGY DEBÜTÁLÓ CSAPAT FRISS, DE ÉRETT PRODUKCIÓJÁT HALLANÁNK. MI VOLT AZ OKA A JELENTŐS IRÁNYVÁLTÁSNAK, S ENNEK TÜKRÉBEN NEM GONDOLKODTATOK-E A NÉVVÁLTOZTATÁSON?

Örülök, hogy jelentős váltásnak értékeled az új albumot és a lényegi különbségeket is megfogalmaztad! Az irányváltás lényege az, hogy az akkori félig-meddig improvizációs és sugalmazásokra épülő munkamódszert felváltotta a tudatosság.
Mivel a Plasma úgy hét éven át nem csinált semmi kézzelfoghatót, bágyasztó is lett volna előállni a régi sablonokkal. A Scarlet Records (Italy) például kiadott tőlünk függetlenül és beleegyezésünk nélkül egy lemezt „drowning" címmel. Régi demókból és kalózfelvételekből ollózták össze, de ezt nem írták rá a cd-re. Oltárit buktak anyagilag, mert a kritika nagyon lehúzta. Nekünk meg presztízsveszteség volt.
Mivel mi nem zenélünk más formációkban, csak Plasma Pool-ban tudunk gondolkodni.
A hiteles alkotó élete végéig ugyanazzal a problémával küzd és mindig talál a művön javítanivalót.

A LEMEZ EGYIK ERŐS PILLANATA A NÉMA PART, VÉGH ATTILA VERSÉNEK FELHASZNÁLÁSÁVAL SZÜLETETT. TÖBBSZÖR IS FELCSENDÜL E DALBAN EGY FURCSA DALLAMFOSZLÁNY, AMELY SZÁRMAZÁSI HELYÉT TEKINTVE VITÁRA ADOTT OKOT HALLGATÓI KÖZT. FELLEBBENTENÉD A FÁTYLAT ERRŐL A TÖREDÉKRŐL; MILYEN KONCEPCIÓ SZERINT TALÁLT EGYMÁSRA A ZENE ÉS A SZÖVEG?

Egy nagyon különös hangulatú versről van szó és ehhez az egész zenét hozzá kellett igazítani. A vers eredeti címe: A kéjgyilkos szonettje. Maga a címszereplő vall benne saját félelmeiről, gondolatairól, kilátástalan helyzetéről. Már kész volt a zenei alap, de még hiányérzetünk volt. Ezt a kilátástalan helyzetet kelleit volna alátámasztani még valamivel. A megoldás nagyon triviális, mondhatni közhelyszerű volt. A minta latin szövegű énekrészlet Carl Orff: Carmina Burana-jából, amikor a pulyka énekli, hogy: „olajban sütnek, sercegek…".

AMELLETT, HOGY A ZENE SOKKAL ORGANIKUSABBAN ÉPÜL AZ EMBERI HANG KÖRÉ – AMELYBEN EGYARÁNT MEGTALÁLHATÓAK ÉNEKELT, MONDOTT SZÖVEGEK ÉS FILMEKBŐL VETT HANGMINTÁK IS – EGY MÁSIK JELENTŐS KÜLÖNBSÉG IS VAN AZ ELŐZŐ ALBUMOKHOZ KÉPEST. EZÚTTAL MAGYAR NYELVŰ AZ ANYAG. MIÉRT SZAKÍTOTTATOK AZ ANGOL HASZNÁLATÁVAL?

Véleményünk szerint csak a saját anyanyelvén tud egy együttes valódi és hiteles üzenetet átadni. A honlapunkon lesz angol szövegfordítás, így bárkihez eljuthat az üzenet. Ráadásul erre a fordításra csak azok fognak rákeresni, akikben van még valódi kíváncsiság, szellemi kíváncsiság. Mert ez hiányzik most a többségből. Nem hallgatják a zenét, hanem fogyasztják.
A filmeket is csak nézik, de nem látják, hallják.
Ezért is használunk a lemez különböző részein előbújó-elhaló szövegmintákat, melyek a legkülönfélébb filmekből lettek összeollózva. Még a leggyengébb filmekben is találni komoly üzenethordozó mondatokat, de csak az eredeti szövegkörnyezetből kilépve tudnak megnyílni.

A ZENEI KONCEPCIÓ UTÁN TÉRJÜNK RÁ A ZENEKAR SZÖVEGEI ÁLTAL KÖZÖLT GONDOLATISÁGRA, S AZ ÚJ PLASMA POOL ÁLTAL KÖZVETÍTETT ATTITŰDÖKRE. MILYEN FILOZÓFIA, LÉTSZEMLÉLET JELENIK MEG A DALOKON KERESZTÜL?

Alapkitétel volt, hogy a világválság, a Kali-Yuga állapot bemutatása, leírása már megtörtént a régi Plasmával, és elmondták-elmondják ezt rengetegen, ki szelíd depressziós beletörődéssel, ki sokkoló brutalitással. Ezen túl vagyunk. Ez van. Aki még idáig sem jut el, menthetetlen.
Ha vannak is a lemezen sokkoló részek, ezekre csak a belső erők megerősítése miatt van szükség. Hideg tudatossággal kell szembenézni az orkánnal, észrevenni a formáját, arcát, hibáit. Ellene fordítani erejét. És talpon maradni. Lélekben.
Ez az Ön-akarás, ez az Ön-tudatosság hozta létre a lemezt és az új Plasmát. A lemezzel a hallgató egyfajta utazáson vesz részt, a végén pedig kap egy jótanácsot. Mert többet nem adhatunk. Nem térítünk, nem győzünk meg senkit és az olcsó ijesztgetés ideje is lejárt.
A veszély itt van. Az ajtóban. Amit nyitva hagytunk.
Csak szellemi alapként és csak a háttérben jelenik meg nálunk a filozófia, mert a zenének szerintünk nem szabad túl direkt üzenetekkel operálnia. A hallgatónak magának kell összeraknia a morzsákat, magának kell megkeresnie az utat.
Általánosságban azonban azt mondhatom, hogy a Tradicionális Létszemléletként megfogalmazott filozófiai irány jellemzi leginkább a zenekar tagjait.

MIVEL ÚJ ANYAGRÓL VAN SZÓ, A FOGADTATÁSRÓL, FOGYÁSRÓL MÉG NEM IGAZÁN ÉRDEMES KÉRDEZNI. ÁM A KIADÓRÓL, TERJESZTÉSRŐL (OLASZORSZÁGBAN AZ AMPLEXUS, SVÉDORSZÁGBAN A COLD MEAT INDUSTRY TERJESZTI A CD-T) MÁR IGEN. EZ UTÓBBIAKRÓL BESZÉLJ NEKÜNK.

Szerzői kiadásban ötszáz darab cd-t adtunk ki. Nem titkolt szándékunk, hogy keressük a kapcsolatot a zeneileg rokon szemléletű kiadókkal egy estleges újranyomás és teljes európai terjesztés reményével. Az általad említett két kiadó átvett néhány cd-t próbaképpen, és keressük a további lehetőségeket. Szeretnénk, ha az ügy mögé állna egy kiadó, mert a gyártás és a terjesztés így is sokat rakott a vállunkra. És van néhány új ötlet is, ami kidolgozásra vár…

TERVEZITEK-E A PLASMA POOL SZÍNPADRA LÉPÉST IS (HA IGEN, MIKOR), VAGY CSAK A LEMEZEK FOGJÁK JELEZNI A ZENEKAR ÚJ INKARNÁCIÓJÁNAK ÉLETKÉPESSÉGÉT?

Igen. De mint a fentiekből kiderülhetett, nem akarunk belefolyni a klasszikus „zenekarosdi"- játékba. Csak néhány koncertet akarunk, megfelelő helyen, megfelelő társaságban, kellő komolysággal és hitelességgel. Ehhez sok előkészítő munkára lesz szükség, úgyhogy talán az év vége felé lehet erről szó. A megfelelő embert már megtaláltuk ennek megszervezéséhez, Szelevényi Gellért személyében, aki a Tajtékos Napok rendezvénysorozatába illesztené be a produkciót. Visszatérne a Plasma régi keverése Kismarty Lechner Csaba barátunk is, segíteni az élő előadást.

MINDHÁRMATOK "POLGÁRI FOGLALKOZÁSA" IS MEGLEHETŐSEN KREATÍV, MI AZ, AMIT A ZENE, MINT TÖBBLET JELENTHET?

Egy festő, egy grafikus, és egy építészmérnök. Mindhárnunk számára inspiráló erő a zene. A munkánkhoz nap-mint nap szükségünk van a zenére és ez óhatatlanul előhozta belőlünk, hogy kialakítsuk a saját világunkat zenében is. Saját tapasztalatként elmesélném, hogy egyszer diákkoromban megpróbáltam zenére tervezni. A Laibach: Slovenska Akropola című lemezére esett a választásom. A tervre azt kaptam tanáraimtól, hogy olyan Plecnik-es. Utánanézve kiderült, hogy Joze Plecnik szlovén építész volt, és a Slovenska Akropola egy meg nem valósult, dédelgetett terve volt a Mesternek. Attól kezdve tudom, hogy a zene és az építészet titkos üzenethordozó közeg, vagy nyelv, melyet nem a fül vagy a szem érzékel, hanem a szív.

www.plasmapool.hu
www.gaboart.ini.hu

(R.S.ZS. interjúja)

NEGATIVE FORMAT

A Negative Format Alex Matheu zenekara. Fellépések alkalmával David Toro-val közösen adják elő techno és trance elemekkel kiegészített EBM számaikat, melyek nemcsak az amerikai, hazai közönség soraiban arat sikereket, hanem a világ számos egyéb pontján is, ahol lehetőség van egy jó táncra. A civil életben rendszeradminisztrát orként dolgozó Alex válaszolt kérdéseinkre.

HOGYAN KEZDŐDÖTT A ZENEI PÁLYAFUTÁSOD?

A szenvedélyem Zenét írni, ezt szeretem a legjobban az életben, nem is tudnék e nélkül létezni. Szeretek alkotni, elsősorban zenét. Úgy érzem, hogy így kell kifejeznem magam, és ezt másoknak hallani kell. Van néhány projectem és egy kiadót is csináltam, hogy a hobbimat támogatni tudjam, és, hogy a világ hallja a zenémet.

A PATHOLOGIC SYSTEM CÍMŰ ELSŐ LEMEZEDET MI INSPIRÁLTA?

Elsősorban a társadalomban tapasztalható negatív dolgok. Azt gyűjtöttem össze, hogy mi rossz van a világunkban. Ez egyébként visszatérő témája minden albumomnak. Annak idején persze még kevesebb tapasztalat volt a birtokomban, és azóta rengeteget tanultam, mind a hangzások, mind a felvételek viszonylatában. Szeretnék újra felvenni néhány régi dalt, mert most már meg tudnám úgy csinálni őket, ahogy annak idején elképzeltem.

A MÁSODIK ALBUMOTOKON, A RESULTS OF A NEW CULTURE-ÖN ELÉG KOMOLY VÁLTOZTATÁSOK VOLTAK, ÉS AZ EBM/ELECTRO SZÍNTÉREN ELÉG NAGY FELTŰNÉST KELTETT...

Változtam sok mindenben, az ízlésem is változott. A Results of a New Culture végeredményben egy „dühös" hangzású lemez. Olyan hangzásokkal dolgoztam akkoriban, amikhez jobban illettek a dühös ütemek, és a dühösebb ének. Manapság már a kifinomultabb, letisztultabb hangzásokat részesítem előnyben. Úgy összerakni a hangzást a legjobbra, hogy nincs össze-vissza lorzítva, sokkal nagyobb odafigyelést igényel. Szintén erre az időszakra tehető a trance iránti szerelmem kibontakozása, és azóta sok-sok ilyen elem be is került a zenémbe.

MILYEN ZENÉT JÁTSZOL MANAPSÁG, MINEK NEVEZNÉD? SOKAN MÉG MINDIG A RESULTS... FOLYTATÁSÁT VÁRJÁK – MILYEN ESÉLLYEL?

A Negative Format továbbra is fejlődni fog, és nem tervezzük, hogy visszatérünk a régebbi hangzáshoz a jövőben. A különböző projectekben viszont keményebb zenei megoldások is szerepelnek majd. Ez a szép a projectekben – meg lehet változtatni a hangzást teljesen, a rajongókat mégsem zavarja. Talán ezt kellett volna tennem a korai Negative Format-tal is, csak most már késő. Időközben már új Negative Format albumon dolgozok, és a hangzást ismét továbbfejlesztem. Van egy durvább projectem is, amit még nem akarok megnevezni.

HOGYAN VÉLEKEDSZ AZ AMERIKAI INDUSTRIAL SZÍNTÉRRŐL – A KÖNNYEDEBB FUTURE POP-OT KEDVELED JOBBAN, VAGY AZ IONIC VISION, AGHAST VIEW-HEZ HASONLÓ EBM ZENÉKET?

Nagy trance rajongó vagyok, különösen a psytrance-t szeretem. Ami az EBM/future pop dolgot illeti, jobban vonzódok a táncolhatóbb zenékhez, például nagyon szeretem az Icon of Coil-t, a Namnambulut, a Culture Kultür-t, a Haujobb-ot. Ezek a zenekarok olyan zenét csinálnak, amit mostanában hallgatok. A trance előadók közül az Infected Mushroom, a Son Kite, a GMS, az Astral Projection és az X-Dream a kedvencem.

MIÉRT, MILYEN ELVÁRÁSOKKAL HOZTAD LÉTRE A KIADÓDAT?

Azért hoztam létre a saját kiadómat, mert elégedetlen voltam azokkal, akikhez szerződtem. Az akkori kiadóm teljesen más irányba haladt, mint a Negative Format hangzásvilága. A Distant Pulses-nek ráadásul nem volt európai terjesztése. Művészileg és üzleti téren egyaránt sokkal kedvezőbb a helyzetünk a saját kiadó jóvoltából, amit azért is hoztunk létre, hogy mennyiségi kiadványok helyett minőségiek lássanak napvilágot, és ez a jövőben is így marad. A Sector 9 Studios anyagaira mindig lehet majd számítani, kihagyhatatlanok lesznek.

A GOD MODULE VAGY A SYSTEM SYN HOGYAN KERÜLT A KIADÓHOZ, MI ALAPJÁN SZERZŐDTETSZ ZENEKAROKAT?

A God Module partnerem a kiadóban. Együtt kezdtük el csinálni, mert mindketten rosszul éreztük magunkat az akkori kiadónknál, miközben hasonló céljaink és elképzeléseink voltak a zenénkről. A System Syntől kaptunk egy demót, és egyszerűen lenyűgözött minket a hangzásuk, és miután Jasyn látta őket egy kaliforniai fellépésük alkalmával, megkerestük őket egy szerződéssel. Ők voltak a kiadó első szerződtetése. A Premeditate című System Syn lemez egy fantasztikus utazás Clint Carney sötét világába; a zene és az ének is kiváló – a CD biztos, hogy hosszú-hosszú ideig a lejátszódban marad!

A SECTOR 9 A JÖVŐBEN IS HELYI ZENEKAROKAT AD MAJD KI, VAGY ESETLEG TERVEZTEK EURÓPAI LICENSZ-KIADVÁNYOKAT IS?

Jelenleg mindenképpen arra törekszünk, hogy a kiadóhoz szerződtessünk zenekarokat, ennek van a legtöbb értelme. Mindig keressük a jó zenekarokat, mert minőségi albumokat szeretnénk kiadni. Az nincs ellenünkre, hogy külföldi csapatot is szerződtessünk, csak eddig még nem történt meg.

MI A VÉLEMÉNYED AZ ELEKTRONIKUS ZENEI SZÍNTÉRRŐL? VANNAK IGAZ BARÁTSÁGOK, MITŐL FÜGG EZEK KIALAKULÁSA?

Igen, vannak igaz barátságok, nekem is számos jó barátom van. Jasyn a God Module-ból és én jó példa vagyunk. Nagyon régi az ismeretségünk és most már üzletfelek is vagyunk. Ha nem zenélnénk, talán sosem találkoztunk volna, így viszont kiderült, hogy rengeteg ponton közös az érdeklődési területünk. A színtér több zenészével és DJ-jével is nagyon jóban vagyok. Nagyon jó a közeg, nincsen ego-túltengés, az emberek megközelíthetők.

MOSTANÁBAN MILYEN ZENÉT HALLGATSZ, PÉLDÁUL A KOCSIDBAN MI SZÓL?

Említettem már a trance/psytrance zenéket – most is egy ilyen CD-t hallgatok állandóan: a Son Kite új albumát, a Colours-t.

A Negative Format június 4.-én Budapesten adott koncertet. Aki ott volt az E:Shock fesztiválon, és látta élőben profi előadásukat, annak, remélem, kialakult saját véleménye a zenéjükről, akik pedig nem voltak ott, azok olvassák ezt a cikket és hallgassanak electronic body trance-t! (Külön köszönet a S!ck-Ram-nak a fotóért.)

www.negativeformat.com, www.parallelproject.com, www.sector9studios.com, www.outofline.de

(krokod waste interjúja)

Negative Format diszkográfia:

Pathologic Syndrome CD 1997 (Hypnotic Trancez)
Result of a New Culture CD 1998 (Gashed!/Zoth Ommog)
Distant Pulses CD 2000 (Gashed!)
Static EP 2002 (Sector9studios/Out of Line)
Cipher Method CD 2003 (Sector9studios/Out of Line)

Projektek:
The Parallel Project

Explicit maxi 2004 (feat. Tom Shear (Assemblage 23) (Sector9studios/Out of Line)
Fusion CD 2004 (Sector9studios/Out of Line)

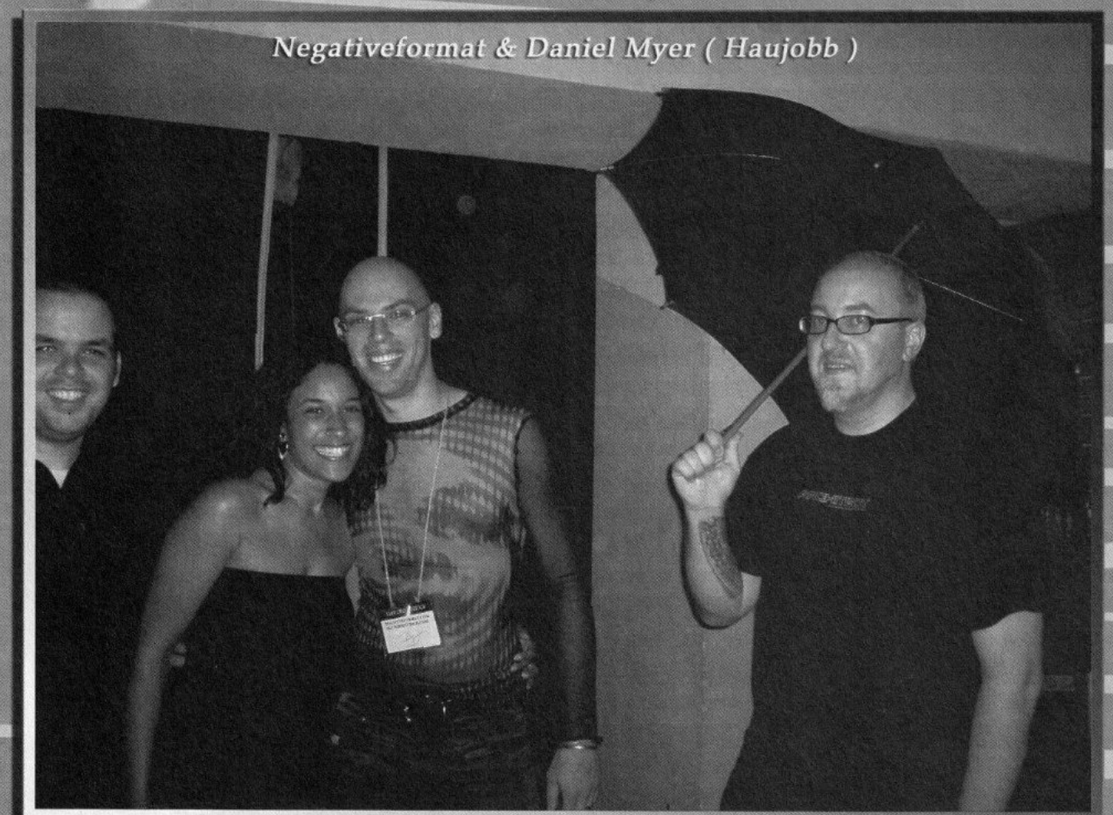

Negativeformat & Daniel Myer (Haujobb)

Land Of Charon

A Land of Charon a hazai goth színtér egyik legpatinásabb zenekara, egyben az a formáció, mely folyamatos változásaival párhuzamban képes színvonalas maradni. A csapat nem egy esetben került már komoly kihívás elé, és úgy gondoljuk, hogy tapasztalataik minden útkereső, így a magunk számára hasznosak lehetnek. Janeth, a LoC frontembere és szíve többek között arról is beszélt, hogy hogyan lehet újrakezdeni egy krízishelyzet után.

KEZDJÜK AZZAL, HOGY MIÉRT VÁLTAK EL AZ ÚTJAITOK, MIÉRT SZAKADT KETTÉ A LAND OF CHARON? NAGYON EGYSÉGES VOLT A RÉGI LOC, A MOSTANI PEDIG OLYAN, MINTHA MÉG NEM ÁLLT VOLNA ÖSSZE.
A régivel az volt a helyzet, hogy eljutottunk egy bizonyos szintre, amit már nem lehetett tovább vinni, csak bizonyos feltételekkel.
EMBERILEG?
Emberileg nem, mert emberileg kijöttünk, inkább zenei nézeteltérések voltak. Emberi is volt, de inkább zenei.
MÁSMILYEN ZENÉT AKARTAK CSINÁLNI?
Igen.
MENNYIRE MONDTAD EZT MEG NEKIK?
Én megmondtam, de nekik nem tetszett. Szerintem nem voltak kellőképpen rugalmasak ahhoz, hogy ezt a dolgot ki tudjuk mozdítani abból a közegből, amit már elértünk. Ennek másféle kritériumai is voltak: az, hogy eleve több pénz kellene ahhoz, hogy az ember ebből kimozduljon. Kevés az ötlet, kevés a zenei megvalósítás. Ha nincsen elég pénzed, akkor nem ér semmit az egész, ez az egyik. A másik pedig az, hogy súlyos kompromisszumokat kell kötni ahhoz, hogy egyáltalán ez a zene valamennyire befusson, mert Magyarországon az underground nincs olyan szinten, és még jó sokáig nem is lesz. Az embernek milyen választási lehetőségei vannak? Mehetsz playbackelni valamelyik kereskedelmi tévé csatornához – én ezt kapásból elutasítom. Az is ki van zárva, hogy valamelyik multicégnek benyaljak csontig. Nem szólhatnak bele a dolgaimba, hogy mit csinálok. A zenekar körül sem szeretem, ha okos tojások legyeskednek. Pedig látnak pénzt a zenekarban, de hogy ebből legyen valami, az ki van zárva.
ELJUTOTTATOK EGY OLYAN SZINTIG A RÉGI ZENEKARRAL, HOGY OLYAN KOMPROMISSZUMOKAT KELLET VOLNA KÖTNI, AMIT NEM AKARTÁL, DE A TÖBBIEK IGEN?
Nézd, inkább hajlottak volna rá. De én ezt kategorikusan elutasítottam, ez a dolog nem erről szól, akkor már nem LoC. Mi ezt annak idején úgy kezdtük el, hogy ezt így csináljuk, tehát ebbe ez a dolog nem fér bele. Akkor ez már más történet.
AKKOR NEM KÖZÖS MEGEGYEZÉSSEL VÁLTATOK EL? TARTJÁTOK A KAPCSOLATOT?
Persze, tarjuk a kapcsolatot, csinálják a saját dolgaikat. Meg egyébként a ritmusszekciónak, Balázsnak és Castronak már volt egy projektje.
A NAGUAL?
Igen a Nagual. Eléggé ilyen LoC oldalhajtás. Azt hitték, hogy abból lesz valami, de abban a zenekarban nincs egy olyan domináns személyiség, mint jómagam. Már aki összefogja ezt az egészet, és ezt most nem nagyképűségből mondom, hanem ahogy létezik ez a dolog, mint zenekarosdi.
EZZEL AZT IS MONDOD, HOGY EZZEL AZ ÚJ FELÁLLÁSSAL NEM VÁLTOZOTT MEG A LOC CÉLJA?
Abszolút nem. Ebből indul ki, ebből a dologból.
TEHÁT BELŐLED?
Így van.
ERRŐL TUDSZ VALAMIT MONDANI, HOGY MI EZZEL A CÉLOD? MAGÁVAL A ZENEKARRAL, EZZEL A ZENÉVEL, EZZEL A SZÖVEGGEL?
Különösebb célom nincsen, igazából ugyanúgy maradt az önmegvalósítás szintjén. Ebben így nem változott semmi. Azért játszunk sokkal kevesebbet, azért húztam egy kézifékes megfordulást, mert nem kell, hogy mindenhol játsszunk, nem kell mindenben részt vennünk, hanem azoknak az embereknek kell játszanunk, akik még emlékeznek ránk – ritkán, kevés csinnadrattával meghirdetve, mert azt hiszem, hogy azokat az embereket csalnánk meg azzal, ha elkezdenénk haknizni, akiknek köszönhetjük azt, amit ez idáig elértünk. És ez független attól, hogy ki milyen zenét szeret, de azért nagyjából tudom, hogy kik azok az arcok, akik járnak a koncertjeinkre. Ez szerintem bőven elég. A másik témát, az anyagiakat meg felesleges kérdezni, mert gyakorlatilag szinte negyed annyi pénzért játszunk, mint korábban, amikor úgymond a tűz közelében voltunk. Egy idő után az unalmassá és fárasztóvá vált: az, hogy utazik az ember a meló mellett, nem tudom hány száz km-t, és egy olyan helyre érkezik, ahol szeretettel várják az embert, de elsírja magát, olyan feltételek vannak, és még fizetni sem tudnak. Jó rendben, ez így egy darabig jó, de utána már nem. Nem kupeckedem ezzel a dologgal. Nekem nincs pofám azt mondani, hogy vagy 100.000 Ft, vagy mentek a fenébe. Inkább azt mondom jó, visszavonulást fújok, kevesebb koncert, de az, ha lehet, akkor emberibb és minőségibb legyen.
EZEK SZERINT A MINŐSÉG SZÁMÍT NEM A MENNYISÉG?
Igen. Legyen kevesebb koncert , de az ott legyen a lécen. És pontosan az a baj, hogy fesztiválokon többnyire azért nem játszunk, mert nagy átverések vannak. Az is egy emberi dolog, hogy az ember öregszik egyre és kezd rigolyásabb lenni és hárklis a dolgokra. Nem jönnek be azok a dolgok, amik előtte belefértek x évvel ezelőtt. Most már fontos, hogy a körülményekhez képest jól szóljon a brigád, az, hogy tényleg minőségi produkció legyen, meg az, hogy üssön. Annak már rég vége, hogy kutyafuttában lemegyünk valahova, hogy forogjon a név. Mi már elértünk egy szintet az előző felállással, köszönhető a régi tagoknak, főleg a Castronak, de itt megálljt kellett fújnom. A hírnév úgymond meg van, most már csak kevés kell, és akár ingyen is, sőt még mi fizetünk rá, viszont ha nem fizetünk, csak ráfizetünk, de akkor is ez jobb, mint a semmi. A másik meg, hogy beléptünk már ebbe a nagy eu-ba, így esetleg még lehet valami. De igazából a kreatív része mindig is jobban izgatott engem, minthogy valamiféle sztárok legyünk, tehát az, hogy nekünk tetsszen a dolog, és ha tetszik azoknak, akik minket ez idáig megszerettek, akkor tényleg ezt szeressék. Ennél nincsen jobb dolog számomra.

A KONCERTEN A RÉGI SZÁMOKNÁL NEM VOLT TÚL EGYSÉGES A ZENEKAR, AZ ÚJAKON VISZONT LEHETETT ÉREZNI, HOGY EGY CSAPAT MUNKÁJA…
Így van, de szerintem ez teljesen természetes, ugyanis azokat senki nem fogja ugyanúgy eljátszani, mint akikkel megírtam. Szerintem így jó. Azok az új nótákat, amiket hallottál, egy másik generációt képviselnek. És a régiek az tényleg nem olyanok, de ez így jó.
ÉRZEL EBBEN FEJLŐDÉST? MEGFOGALMAZHATÓ-E EZ EGYÁLTALÁN, HOGY MIBEN?
A dark dolgot ki lehet szélesíteni szerintem. Újabb ösvényeket fedeztem fel a zenésztársaim által, el lehet menni többféle irányba, vagy sok mindent bele lehet vinni. Nem kell úgy ráragadni a '80-as évekre. Tehát úgymond a modern hatást bele lehet vinni, meg azért az ember hallgat olyan zenéket, amik mostanában divatosak. Ha valamit hallgatok, a zenei megoldások mindig érdekelnek.
MEG TUDNÁL NEVEZNI VALAKIT, AKI HATOTT RÁD A MOSTANI SZTÁROK KÖZÜL?
Slipknot. Tehát általában véve az extrém nu metal zenekarok.
ENNEK INKÁBB A TECHNIKAI OLDALÁRA GONDOLSZ?
Nem feltétlenül. Elég érdekes váltásokkal dolgoznak. Vagy a Depedhe Mode-ot nem győzöm újra felfedezni. Szélsőséges industrial vagy művészfilmekben meg szoktak jelenni zenekarok, finoman szólnak zenék. Tarantino filmjeire gondolok például – észre sem veszed, hogy mekkorát üt, de azért ott van. Tehát, amiben meg van a kettősség: néha úgy érzem, hogy nagyon brutálisnak kell lennie, néha pedig azt, hogy nem kell annyira zúzni, hogy a dolog még jobb legyen. Nem feltétlen a fizikai brutalitásról beszélek. Meg persze rengeteg world music, vagy világzenei hatás ér, lehet, hogy nem fellelhetően, de azért ez sokat jelent nekem, egy külön zenei csemege.
EZ AZT JELENTI, HOGY AZ ÚJ FELÁLLÁSRA SZELLEMILEG IS VANNAK ÚJ HATÁSOK?
Persze.
EZEK MIK? MÉG A KEZDETEKBEN AZ EGYIK INTERJÚBAN BESZÉLTÉL ARRÓL, HOGY CSINÁLTÁTOK EZEKET A ZARÁNDOKUTAKAT, MELYEKNEK VOLT SPIRITUÁLIS HÁTTERE. AKKOR BIZTOS NAGYON KÖZEL VOLTATOK EGYMÁSHOZ. MOST IS MEGVAN EZ?
Igen. A mostani dobossal, az alapító tag Norbival, aki visszajött hozzánk, vele csináltam azt az utat. Szinte egyedülállóan dobol az egész országban. Vele ez egy lelki kapocs, szinte már születése óta ismerem, szóval a legjobb barátom, még akkor is, ha ez nem látszik, de ez így van. És a legelső két albumot vele vettük fel. A demo albumot, meg az Örökmécsest.
AKKOR EZ VISSZATÉRÉS ÉS NEM TELJESEN ÚJRAKEZDÉS…
Nem újrakezdés, zenélt máshol is, és amit tanult a kieső időben azt tudja kamatoztatni.
TUDNÁL VALAMIT MONDANI AZOKRÓL A SZELLEMI HATÁSOKRÓL, AMIK ÉRNEK, ÉS AMIT MEG TUDSZ VALÓSÍTANI EBBEN AZ ÚJ FELÁLLÁSBAN?
Végül is ugyanúgy marad a koncepció, az élet és halál kérdése, csak más megvilágításban. Tehát nem igazán ilyen hókusz-pókusz van benne, hanem inkább emberi dolgok, hogy mit számít egy érzés, hogy valaki nekem mit jelent, és meddig megyek el miatta. Mit jelent az, hogy valakiért, vagy bárkiért szinte az ember feláldozza a saját életét.

A RÉGI TAGOKRA IS GONDOLSZ EZZEL KAPCSOLATBAN?
Ez nem tagfüggő, most elvi dolgokról beszélek. Ez nem személyfüggő. A lényeg az, hogy nem akarok mindig ugyanazoknál a dolgoknál leragadni és ugyanazokat a köröket járni. Attól, hogy más aspektusból ugyanazt a túlvilági témát megvilágítod, egész érdekes dolgok jönnek ki. Másik pedig, hogy rengeteg jó film megy mostanában, tehát elég inspirálólag hat, rengeteg jó könyv, csak ki kell szűrni a sok szemét közül.
RÁD MELYEK HATOTTAK?
21 gramm, ez arról szól, hogy ez elvileg a lélek súlya. Ez kimutatható fizikailag, hogy amikor az ember meghal, akkor a súlyából 21 grammot veszít. A misztikus egyből mondja, hogy ez a lélek súlya. A tudós meg néz, mint a moziban. Tehát valami van.
Barbárok a kapuk előtt, nem csodálom, hogy nem ismeritek. Ebben nincsen egy darab computer, egy darab grafika, trükk, ezek emberekről szólnak, nagyon finom érzésekről.
EZ AZT JELENTI, HOGY ENNYIRE ÉRZÉKENY VAGY?
Igen.
ÉS EZT HOGY ÉLED MEG? HOGYAN TUDOD HASZNÁLNI?
Nem tudom. A fejemben van egy szűrő, ezen mennek át a dolgok. Fel tudom dolgozni őket, ennyi, de úgy, hogy az anyja sem ismer rá, hogy végül is mi ez a hatás. Egyszer beszéltem egy igazi cigányzenésszel, aki elmondta, hogy ha nincs ötletük, hogy mit csináljanak, akkor meghallgatják pl. a Boci-boci tarkát és azt olyan szinten megcigányosítják, hogy az életben nem jössz rá, hogy annak mi volt a forrása. Te azt hiszed, hogy egy „hú de jó autentikus roma zene", de ő kiröhög, mert tudja, hogy miből csinálta. Egy picit ilyen ez, de szerintem ez annyira nem érdekes, mert ez produkciófüggő. A másik pedig az, hogy az egész mit jelent annak, aki hallgatja. Lehet, hogy más jut eszébe, sőt biztos.

(Sz. T. & S.G. interjúja)

CAWATANA

A Cawatana neve neofolk-körökben már ismert, ám debütáló albumuk megjelenésével megvan a lehetőségük arra, hogy eme – sajnos – szűk keretek közül kitörjenek, és még több finomabb hangoltságú zenehallgatót elérjenek. Az alábbi interjúban nemcsak bemutatkozik a szegedi duó, hanem el is gondolkodtat.

Kérlek, mutassátok be a Cawatanát - a zenekar előző inkarnációit, és hogy hogyan formálódtak a zenéléssel kapcsolatos elképzeléseitek?

Sörös Gergő: Röviden: 1993-ban együtt zenéltem Balázs barátommal egy csapatban, ahol kiegészítő, háttéremberekként szerepeltünk több-kevesebb sikerrel. Jellemünk és ambicióink azonban idővel szükségessé, elkerülhetetlenné tették egy önálló produkció megszületését. Az évek folyamán ez a duó több formációt életre keltve 1999-ben létrehozta a Cawatanát. A csoport kéttagú, de stúdióban és koncertek alkalmával számos vendég segíti a munkánkat, különös tekintettel Benkő Mihály és Kiss Kornél személyére. Számos élő fellépés, valamint egy promóciós mnyag elkészítése után 2003 júniusában megjelent a Struggle for Wisdom lemez. Úgy gondolom, a zenei ízlésemmel párhuzamosan a Cawatanával szemben támasztott igényeim, elvárásaim is folyamatosan változtak. Balázs ezzel szemben egy higgadtabb álláspontot képvisel, kettőnk együttes munkája adja a Cawatana gerincét.

Mik a zenekar fő hatásai zeneileg és egyéb vonatkozásokban?

Kiss Balázs: Szerintem konkrétan a zenekar esetében nem lehet (egységes) hatásokról beszélni, mivel két külön személyiségből áll. Viszont úgy gondolom, mindkettőket értek hatások, és ezek közötti előfurdul(hat)nak olyanok is, amik mindkettőnknél egyaránt megtalálhatók (ez segít abban, hogy "közös nevezőre" tudjunk jutni). Nálam személy szerint az olyan zenekarok hatására fordult az érdeklődésem az "akusztikus gitárzenék" irányába, mint pl. a Swans vagy a Death in June. Manapság már kicsit összetettebb ez a kérdés számomra, úgy érzem, már nem lehet konkrét hatásokról beszélni, valamennyire kialakult a saját "világképem", tudom, hogy mit akarok (és tudom, hogy hogyan érjem el), de azért tudat alatt még biztos befolyásolnak bizonyos hallott dolgok. Az, aki szereti magát jobban beleásni a zenékbe, sok lemezt meghallgat, az nem tudja igazából kizárni a "külvilágot", bármennyire is szeretné, mindig hat rá valami, akár bevallja, akár nem.

Hogyan születnek a számaitok?

KB: A kezdeti időkben úgy lehetett tekinteni a Cawatanára, mint kettőnk közös "szólóproject-jére", tehát külön-külön írtuk a dalokat: én is megírtam kompletten (zene, szöveg), Gergő is, utána közösen összeraktuk, általában annak az elképzelései alapján, aki a dalt írta. A lemez számait nagyrészt ez jellemzi (két kivétellel). Ez lényegében manapság is így van, talán csak azzal a különbséggel, hogy most már jobban beleszólunk egymás szerzeményeibe, közösebb a számok kidolgozása. Meg akinek sokat köszönhetünk e téren, az Benkő Misi, a billentyűsünk. Nagyon sokat segített a hangszerelésnél, nagyon jó ötletei voltak/vannak, nélküle teljesen másmilyenek lennének a dalok.

Egységesnek tartjátok a lemezt, vagy vannak meghatározó momentumai?

KB: Abból a szempontból nem egységes, hogy elég hosszú ideig készült, úgymond "három év zenei lenyomata", és azért annyi idő alatt mi is és az elképzeléseink is változtak, jócskán. Bár a régi dalok újra lettek hangszerelve, és az nagyjából egybe esett az új dalok születésével, úgyhogy valamennyire mégis csak egy korszakot jelenít meg. Ezen kívül eléggé szerteágazóak az elképzeléseink (bizonyos határok között), ezért aztán talán egy kicsit változatos is lett az anyag, de hangulatilag egységesnek gondolom. És szeretném azt is gondolni, hogy minőségileg is egységes lett.

A zenétek fő erőssége szerintem az, hogy jó atmoszférája van. Mennyire sikerült a dalok bennetek élő verziójának hangulatát lemezre vinni?

KB: Többé-kevésbé az került lemezre, amit előzetesen elképzeltem, tehát ezek a verziók éltek bennem is. Talán csak az ének lett más (több, jobb). Egyébként nagyon elégedett vagyok a felvétellel, Borsay Levente nagyon jó munkát végzett a stúdióban. És nem csak egyszerű hangmérnök volt, hanem egy kicsit "producer" is, szólt, ha volt valami ötlete, mit kellene másképp csinálni, mit lehetne még pluszban beletenni, és ha nekünk is tetszett az ötlet, akkor azt meg is valósítottuk. És általában jó ötletei voltak...

Elégedettek vagytok az élő és a gépi hangzásokkal? Várható a jövőben, hogy több élő hangszert hallunk majd a dalaitokban?

KB: Nagyjából meg vagyok elégedve a hangzással, próbáltuk kihozni a legjobbat, amit tudtunk, és szerintem sikerült is. Az biztos, hogy minél több élő hangszert szeretnénk használni, de ez sajnos nem csak rajtunk múlik. Ha találnánk megfelelő zenészeket, akkor szívesen örömest dolgoznánk velük. Stúdióban mindenképp több esélye van a dolognak, előben azért kicsit bonyolultabb a helyzet, nehezebb több embert koordinálni, de azért vállalnám a megpróbáltatásokat, ha úgy adódna. Amit én leginkább szeretnék, azok fúvósok és/vagy vonósok, főleg trombita, fuvola, hegedű, cselló, de más hangszert sem utasítanék vissza. Lényeg a lelkesedés és a kreativitás.

A dalokban néha együtt szerepel szövegmondás és ének; ezek hallhatók külön-külön is, illetve női ének is van a lemezen. Számomra ilyen sorrendben karakteres és hatásos a szövegek előadása (legkevésbé a női ének). Egyetértetek ezzel, ha igen, tudatosan adtok-e így hangsúlyt bizonyos szövegrészeknek, illetve hogyan választjátok ki, hogy mikor milyen emberi hang jelenik meg egy-egy dalban?

KB: Ehhez sokat nem tudok hozzászólni, mert az ének az nagyrészt Gergő területe, ő találja ki, hogy hová milyen éneket gondol. Az általam írt dalok szövegeihez általában kitalálok egy énekdallamot is, de ezt csak kiindulási pontnak szánom, utána ezt ő a saját elképzeléseihez és karakteréhez alakíthatja. Annyit szeretnék még ezzel kapcsolatban elmondani, hogy nagyon meg vagyok elégedve az énekesek teljesítményével a lemezen, jó munkát végeztek.

A szövegek személyesebbek, egyénibbek, mint a zene, az én meglátásom szerint, ezért néha úgy érzem, hogy erőteljesebb zenei megoldások is elférnének a dalokban. Mit gondoltok erről?

KB: Szerintem azért vannak eléggé erőteljes zenei megoldások, legalábbis az én ízlésemnek ezek eléggé erőteljesek, persze attól is függ, hogy ki milyen zenét szeret. De a jövőben persze előfordulhat, hogy lesznek még erőteljesebbek is (egy bizonyos határon belül).

A szövegek között magyar és angol nyelvűek egyaránt vannak. Miért?

KB: A szövegek mindig olyan nyelven születnek, ahogy érezzük, hogy ezen a nyelven kell születnie. Mivel általában a zene készül el korábban, már lehet érezni, hogy az adott dalhoz milyen típusú szöveg illene leginkább.

Számomra a bölcsesség, és a lemez egyéb központi témái is a lét, és az élet legalapvetőbb elemei, és az ezekhez való viszony tisztázása ennek megfelelően elsőrendű feladat. Tapasztalhatjuk, hogy mikor leírunk, megfogalmazunk valamit, akkor éppen ilyen tisztázás történik. Nálatok ez mennyire van így, illetve mennyire "készek" a szövegek a konkrét leírás előtt?

KB: Nálam a szövegek soha nincsenek "készen" leírás előtt, csak mikor "jön az ötlet", akkor kezdek el gondolkozni rajta, és ahogy írom le a sorokat, akkor jönnek az újabb és újabb gondolatok. És nem nagyon szoktam "megideologizálni" a szövegeimet, inkább valami hangulatiságot szeretnék általuk kifejezni, mint eszméket. Elsősorban az a fontos a számomra, hogy a szövegek megfeleljenek az általam - magam számára - felállított esztétikai követelményeknek.

A cím fordítható úgy is, hogy "Küzdelem a bölcsességért", és úgy is, hogy "Küzdj a bölcsességért". Az egyik jóval aktívabb értelmezés, ti mennyire fogaltok állást egyik, vagy másik mellett?

KB: Én mindenképp úgy fordítanám, hogy "Küzdelem a bölcsességért", mert nagyrészt magunkra vonatkozik. Nem nagyon szeretnék senkit sem felszólítani semmire, mindenki saját maga dönti el, miért harcol (ha egyáltalán harcolni akar valamiért is). Egyébként bennem fel sem merült korábban, hogy többféleképpen is lehet értelmezni a címet, de azért jogos a kérdés.

A szövegek utalnak többek között a természetre, körforgására, bolygóhatásokra, önmagunkkal való szembenézésre, személyes kapcsolatokra - alapvetően nem modern szemszögből. Egyetértetek ezzel? Hogyan viszonyultok a modernitáshoz?

KB: Először is azzal kezdeném, hogy nem vagyok a modern világ ellen. Használom-minden előnyét, és szenvedek minden hátrányától. De nem szeretnék más korban élni, ide születtem, ezt ismerem, itt már tudom nagyjából, hogy mit várhatok. Lehet, hogy máskor-máshol jobb lenne, de ezt sajnos már soha nem fogom megtudni, és az igazat megvallva, olyan nagyon nem is bánom. Viszont azzal egyetértek, hogy a szövegek alapvetően nem modern szemszögből szólnak a dolgokról. Ha én szöveget írok, akkor általában figyelek arra, hogy azok "időtlenek" legyen, tehát ne lehessen pontosan tudni, hogy mikor születtek, születhettek volna akár több száz évvel ezelőtt, de több száz év múlva is. Jobban mondva nem is kell nagyon figyelnem erre, mert már jön szinte magától.

A szellemiség körébe tartozó témák melletti dominánsan jelen vannak a szövegekben a személyes érzelmek, a lelki vonatkozások is. Tudatosan figyeltek arra, hogy mindkét tartalom megjelenjen, vagy a hangulatotok diktálja, hogy milyen témájú szöveg születik?

KB: Nem figyelünk erre tudatosan, nem lehet úgy leülni (legalábbis nekem nem megy), hogy most egy ilyen témájú szöveget fogok írni. Ha jön valami ötlet, akkor azt megvalósítom, de soha nem szoktam erőltetni. Az én esetemben általában a zene készül el először, és ehhez szoktam megírni a szöveget, tehát ez már egy kicsit behatárolja a formai megvalósítást. Tartalmilag meg soha nem lehet előre tudni, hogy miről fog szólni, de azért nagyobb esély van a személyes hangvételű szövegekre. "Konkrét szellemiség" körébe tartozót nem nagyon szoktam írni, inkább az egyéni beállítottságom, nézeteim határozzák meg a mondanivalómat, de ezek nem kapcsolódnak semmilyen határozott irányzathoz, próbálom saját magam kialakítani a gondolkodásmódot magam számára, nem fogadom el senki nézeteit kritika nélkül.

Mi alapján válogattátok a borító belső fotóit?

KB: A belső fotók kiválasztásánál főleg esztétikai szempontok döntöttek, a képek nem kapcsolódnak szorosan semmilyen koncepcióhoz. Annyi volt a lényeg, hogy valamennyire egyezzenek az általános elképzeléseinkkel, mind esztétikai, mind tartalmi szempontból, és azt hiszem, ezt sikerült is elérni. De ne keressen senki mögöttük "rejtett mondanivalót", a lényeg, hogy szépek legyenek. Egyébként a fotókat Gergő és Kornél (a basszusgitáros) készítette.

A lemezetek egy német kiadónál jelent meg. Hogyan kerültetek kapcsolatba az Eis & Licht-tel és milyen a viszonyotok velük (pontosabban Stephannal)?

KB: Amikor kész lettünk a felvételekkel, elküldtem Stephannak a nyersanyagot, neki nagyon tetszett, és egyből válaszolt, hogy szívesen kiadná. Egyébként csak neki küldtem el, más kiadónak nem, mert meg voltam elégedve a végeredménnyel, és nagyon hittem az anyagban, ezért úgy gondoltam, hogy meg kell próbálkozni a legjobb kiadóval ezen a szintéren, és be is jött. Nagyon örülök ennek az együttműködésnek, mert tényleg minden szempontból a legjobbat "választottuk". A viszonyunk Stephannal azt hiszem jó munkakapcsolatként írható le, sok dolgot meg tudunk vele beszélni, segít, ahol tud (pl. a lipcsei fellépés is nagyrészt neki volt köszönhető).

Hogyan vélekedtek a hazai neofolk viszonyokról?

KB: Szorosabb értelemben vett neofolk zenekarok nincsenek Magyarországon. Viszont van egy kialakult "szintér", ahová olyan zenekarokat sorolnak, mint az Actus, Scivias, Our God Weeps, Dark Water Memories. Ezek mind nagyszerű zenekarok, szeretjük őket, és nemzetközi szinten is megállják a helyüket, ami abból is látszik, hogy mindegyiknek külföldön jelent meg a lemeze. Ezen kívül van még egy-két lelkes ember, aki próbál még tenni valamit ezért a szintérért, de a körülmények nem mindig kedvezőek a számukra. Ennek ellenére én pozitívan állok hozzá, nagyon bízakodó vagyok, és nagyon remélem is, hogy kialakulhat még valami jelentős Magyarországon is.

Milyenek az eddigi koncerttapasztalataitok, hol láthatunk titeket a közeljövőben, mik a terveitek a következő hónapokra?

KB: A koncerttapasztalataim összességében jónak mondhatók, bár nincs sok fellépésünk (évente 2-3), de azok általában jól szoktak sikerülni. Nekem az a fontos egy koncertnél, hogy én jól érezzem magam, de ez persze sok minden külső tényezőtől függ, hol játszunk, mennyien vannak, kivel lépünk fel, meg úgy az egésznek a hangulata milyen. Ha megfelelőek a körülmények, akkor sokkal jobb kedvvel játszik az ember, és azt hiszem, ez kifelé is jobban átjön. A koncertezéssel kapcsolatban semmilyen konkrét tervünk nincsen, nemhogy a következő hónapokra, de a következő évekre sem. Ha hívnak minket valahová, és számunkra vállalható a rendezvény, akkor nagyon szívesen elmegyünk, de nem fogjuk erőltetni. Én személy szerint nagyon szeretek élőben játszani, de azért csak mértékkel, ez az évi 2-3 fellépés nekem tökéletesen megfelel, szeretek hosszasan rákészülni minden koncertre. Meg így még mindig megvan számomra a varázsa minden élő fellépésnek, nehezebb ráunni, belefásulni.

Ha valamit szeretnétek hozzátenni az interjúhoz, kérlek, tegyétek meg?

KB: A szokásos dolgokat mondanám: először is tényleg nagyon köszönjük az interjút, igazából ez az első hosszabb interjúnk, úgyhogy nyugodtan lehetett nyilatkozni anélkül, hogy az önismétlés hibájába estünk volna. De ha valakiben még maradt megválaszolatlan kérdés, vagy bármilyen kérése vagy közlése lenne felénk, az nyugodtan írhat az e-mail-címünkre (cawatana@negativeart.hu), válaszolunk. Ezenkívül a weboldalunkon (http://negativeart.hu/cawatana) is található egy-két információ rólunk/velünk kapcsolatban, és igyekszünk mindig frissíteni, ha van frissíteni való.

cawatana@negativeart.hu, http://negativeart.hu/cawatana

(S.J. interjúja)

CAWATANA

LEMEZKRITIKAK

DEATHSTARS:
Synthetic Generation
(Nuclear Blast) 2003

Volt egyszer egy Dissection nevű death/black formáció, ami frontemberének pillanatnyi vakációzása miatt szüneteltetni kényszerült működését. Azután kiegészültek újabb tagokkal, és lett belőlük Swordmaster, ami egy nem túl sikeres black metal hordaként tengette napjait az undergroundban. Egy nap talán összedugták a fejüket, és úgy döntöttek, hogy most már jó lenne némi pénzt is leakasztani a húrnyűvésből. Nosza, bevásároltak a Xtrax-nél, és művésznevet cseréltek. A zenekarnév is a stílushoz lett igazítva, így születhetett a Deathstars. Magán a zenén technikailag semmi kivetnivalót nem lehet találni. Ha enyhe túlzással akarnék élni, akkor azt mondanám, hogy a Samael megcsinálta a Kovenant Animatronic-jának a folytatását. Operaénekesnő nélkül. A zúzósabb ipari metal zenék hívei szeretni fogják.
Na, erről az albumról akkor se tudnék többet írni, ha megfeszítenek, és két domina véresre veri a fenekem!
(Dorn)

FEAR CULT:
Visionary Complex
(Cleopatra Records) 2003

A kaliforniai Fear Cult image-ét tekintve a gothic-klisék színtiszta esszenciája. Van itt minden: körbeborotvált, tupírozott sörények, neccpulcsi, szado-mazo kiegészítők, és hegyesorrú seggberugócipő. De mint tudjuk, az amatőrt az választja el a profitól, hogy az utóbbi tudja hol a határ. A zene maga goth'n roll, a lendületesebb, bulizósabb fajtából. Egy táncosabb, piálósabb összejövetelen ideális kísérőzene. Meg amikor az ember nem a lét, és nemlét titkain tűnődik.
(Dorn)

ARCANA: Lizabeth & Isabel & Body Of Sin CDS, Dark Age Of Reason & Cantar de Procella & The Last Embrace & Inner Pale Sun CD 2003
(Cold Meat Industry)

Igazán kivételesek azok a zenekarok, amelyek egy szerelmi kapcsolatra épülve létezhetnek. A svéd Arcana pontosan ilyen, annak minden előnyével és hátrányával együtt. Korai lemezeik meglehetősen nagy népszerűsége komoly rejtély előttem, hiszen nagyon csekély talentumról és koncepcióról tesznek tanúbizonyságot. P. Peterson és kedvesének közös zenei kedvencet a Dead Can Dance volt, jogosan perfektnek találták a stílusteremtő zenekar több dalát is, s arra törekedtek, hogy valami hasonlót hozzanak létre. Ehhez adott volt a hölgy énekkara és Peterson zenei tudása. Az eredmény hallható a Dark Age of Reason és még nagyobb részt a Cantar de Procella albumon is. Tisztes lenyomata ezek az albumok mindannak, amely a DCD-t annak idején kimagaslóvá tette, több daluk is egy-egy Gerrard-Perry textúra szakértelemmel feldolgozott parafrázisa. Amikor az ős hanyatlott, valaki újra a gyökerekhez nyúlt – azt hiszem ez a legnagyobb pozitívum, ami elmondható a munkákról (ide értve az ekkor közreadott, gyakorlatilag egyszámos, kislemezeket is). Az első komolyabb elrugaszkodást a szerelmi elválás hozta meg. A szerelmi kapcsolat négy év után oszlásnak indult, s ez a fájdalom és zilálttság az, amely az Utolsó Ölelést egyénibbé tette. Peterson valami más után nézett, valami olyasmi után, amely fenségesebb, de szomorúbb is ugyanakkor. Ekkorraérett be tulajdonképpen keverési bravúrjainak a gyümölcse; a fátyolos énekkarok, a dörömbölő dobok és bombasztikus szimfonikus hatásokkal, születőben volt valami igazán új és izgalmasabb, mint amit korábban hallhattunk. Néha még érezhető az epigon múlt, azonban a …Last Embrace már bővelkedik őszintébb és magasra helyezett pillanatokban is: „Love Eternal", „The Ascending of a New Dawn", „Lorica Vite", „March of Loss". A „valami véget ér" érzésének magasztosra hangszerelt szerzeményei kihúzzák a kompozíciókat a sekélyesebb elképzelések halmazából, elindult az ifjú titán, hogy megalkossa maszkulinabb projectjét, amellyel aztán többet is rávert előző zenekarára. Ez lett a Sophia története…
De az Arcana nem állt meg, élet bújt ki hamvak alól – megszületett a Body of Sin, az eddigi legszimpatikusabb Arcana produktum. Mindazt belefolyatta Peterson – aki a válás után, új szerelmes kapcsolatba kerül egy másik hölggyel, akit el is vett feleségül, így most már Bjargo a vezetékneve – a dalokba, amit tanult és tökélyre fejlesztett a Sophiában (sőt side-projectjében, a Victoriában is) és két nagyon szép dalt komponált visszatérésnek, amelyeket amikor először hallgattam kirázott a hideg. Lehet, hogy csak nyomási hiba, de a dalok kétszer szerepelnek egymás után, mintha mélyebben akarnák beleírni magukat a hallgató agyába. Rejtelmes, könnyfátyolos, nagyon bensőséges dalok ezek, amelyeket valóban nem elég egyszer meghallgatni. Abban reménykedtem, hogy erre megy tovább az Arcana és maga mögött hagyja a Dead Can Dance paneleket végre. Ezért vártam az új lemezt, amely 2003 végén jelent meg Inner Pale Sun címmel. A lemez szerintem ez eddigi legjobb Arcana album, s ez alatt azt értem elsősorban, hogy Peter és barátai egy eredeti megszólalást értek el, amely leginkább rájuk érvényes. A kiváló keverésnek köszönhetően a dalok legtöbbször valamilyen mély fáradtságon keresztül törnek a hallgatóra, amely nagyon masszívvá teszi az zenei élményt. A dobok, nagyzenekari megoldások és a női / férfi énekek nagyon egységes, magasztos és szép harmóniában szólalnak meg. Nem tudnék hibásabb darabot kiválasztani innen, s a box kivitelezése is remek, Ia Bjargo fotói ragyogóak, tökéletesen passzolnak a tartalomhoz.. Ez a belső fakó Nap pillanata, amikor a lélek megfáradtan rogy magába és jobbító sugallatra vár. Talán most jött el az a pillanat is, amikortól az Arcana igazi és egyedi útra is léphet. Az idén megjelenő új lemez talán ebben erősít meg minket majd.
PHJ

LES JOYAUX DE LA PRINCESSE: In Memoriam P.M. 2x10" BOX
(szerzői kiadás) 2004

Alapvetőnek bizonyult a mai napra Eric Konofal munkássága azon a szintéren, amelyet ma martialnak és neofolknak hívnak a legtöbben. Eric zenekara a Les Joyaux De La Princesse (LJDLP) egészen hihetetlen kiadványok egész sorát hagyta maga után, amelyeknek többfajta, erősen limitált verziói is vannak. Mindegyik, a mellett hogy rendkívüli gondossággal van kivitelezve és hihetetlen árakon lelnek gazdára (a jelenlegi kiadvány hivatalos ára is 90 EUR), igen tudatosan alkalmazott zenei elemeket és koncepciót is rejtenek magukban. Nincs ez másként a legújabb kiadványával kapcsolatban sem.
A vastag fekete-ezüst doboz tartalma – amelyen sehol sincsen megemlítve a LJDLP neve, kegyeleti okokból – teljes egészében Philippe Henriotnak lett szentelte, mint a romlottnak tekintett és megbukott köztársaság. Több olyan politikai erő volt ekkor Franciaországban, amely ezt hangsúlyozta, Henriot ezek közül a Francia Kombattáns Légió (amely a jelen kiadványon is többször szereplő két fejű, francia nemzeti trikolórral ékesített bárdot sokszor alkalmazta) és a Milicia (a pétainista rendőrség, amely a gamma-keresztet viselte) soraiban volt ismertebb, ha jók az információim. Henriot népszerűbb politikus volt, aki Németország mellett képzelte el Franciaország helyét egy Új Európában. Élesen demokrácia-, bolsevizmus- és liberalizmusellenes patrióta szövegei több helyen is megjelentek írásban, melyet közül kettőt az itteni box is tartalmaz. Számomra nem alakult ki egyértelmű kép Henriot-ról a kiadványt áttekintve, s komoly kérdés, hogy hazai mércével mi jót remélhetünk a francia nacionalizmustól és nagyhatalmi tervektől (itt elég, ha csak a trianoni gyalázatra gondolunk), az azonban biztos, hogy Eric magas színvonalon teljesíti a kötelességét, s ad hangot meggyőződésének most is.Eric szerzeményei soha nem voltak könnyű darabok, most sem azok. Nehéz arra ráérezni, hogy hogyan válik egy beszéd kivisszhangosítva és minimál szintetizátor kísértettel előadva, post-industrial elemekkel dúsítva egyszerre „zenévé". Nehéz, de ha egyszer átjött ez, akkor elismeréssel adózhatunk mindannak, ami történik most is majdnem egy óra alatt. Nincs itt másról szó, mint a múlt mitizálásáról és egyfajta átlényegítéséről, minden zenei és nyomtatott elem itt ezt kíséri. A múltnak egy erősen átértelmezett szeletét adja át Eric egy kész alkotása során. A forma, az elhatározás és a következetesség és a szándék együttesen találkozik itt.
Henriot életműve, temetése és egyfajta megdicsőülése itt a fő téma. Eric gyakorlatilag ugyanazokat az elemeket használja évek óta, amiket fent már említettem. Nincs ezzel nagyobb gond ezzel; ő találta ki ezt, mondjuk a Death In June-nal közös Östenbraun idejében (alapműről beszélünk most itt!), amely valószínűleg komoly hatással lehetett Albin Julius – egyébként remek – korai munkáira is. Pontosan meg van szerkesztve most is miden, a 10"-esek (egy szürke és egy picture disc) végén az utolsó hangok ismétlődnek, várják, hogy folytassuk a vizsgálódást. A képek és a doboz kivitelezése pazar, a mellékelt beszédek, pedig pontos reprintjei az eredetieknek. Minden a helyén van, a múlt megelevenedik és átlényegül.
PHJ

CYCLOTIMIA: New Death Order MCD, Wasteland CD, AlphaOmega MCD (State Art), Sam Time Same Place 10" (Blade Records), Metamorphosis 10" (IndieState), Trivial Pleasures mCD
(State Art)

Egészen hihetetlen, hogy manapság még lehet egészen újszerű és tartalmas dolgokat készíteni az elektronikus zenében. Az új szél ezúttal egészen Keletről érkezett, egészen pontosan Oroszországból, a Cyclotimia képében, amelyet két fiatalember – Maks és Leonid – alkot. A Cyclotimia egyetlen nagy témája a fogyasztói társadalom és annak lehetetlensége. Sokan vannak, akik kritizálják ezt a társadalmat, a Cyclotimia azonban nem annyira kritizálja, hanem sokkal inkább azt felülről szemléli és annak a helyzetnek a tarthatatlanságát mutatja be, amelyet ez a létezési forma okoz. A tartalom egy nagyon invenciózus formával is párosult a zenekar esetében, legalábbis a legtöbb esetben.
A New Death Order után kezdtem odafigyelni a zenekarra, amely már itt egy egészen invenciózus elektronikus hangzást hozott. Olyan ez, mintha mélyen beleesnénk a információzuhatagba, aztán újra felbukkannánk és megint alászállnánk abba. Fájdalmasan terjengős zene a Cyclotimiáé, s egészen nagyszerű pillanatokat tartalmaz. A zenekar csúcsának azonban a következő két anyagot tartom, a Wasteland és az AlphaOmega anyagokat, amelyek szinte egymás testvérei. A nagyszerű borítók, amely egyszerre érzékeltetik a teljesen elidegenített fogyasztói társadalom megalomániás hóbortját és reményvesztett gyökértelenségét is, egy szinte tökéletes zenei és tartalmi koncepciót tartalmaznak. Az elektronikus zene sokfajta összegzése az, amelyet nyújt az orosz zenekar, s tulajdonképpen mindent felvonultatnak itt a hatalmas szintetizátor paneleken keresztül, a morajló ambient és a harsány industriálig – mindezt egyben, nagy ívekkel és körültekintéssel, több hangzásban is önálló védjegyet produkálva. Nagy ütemek és hatalmas véget nem érő információ óceánok szövik át az albumot, amelyben az ember kétségbeesve keresi a fénysugarat. Valahogyan kilátástalanul reménytelenné válik itt minden, tragikusan végzetessé. Fájdalmas ez a kép, amelyet leír a Cyclotimia de valamenniyre katartikus is. Nagyon idevág a mottóként választott René Guénon idézet: "Azok, akik felébresztik az anyag nyers erőit, hogy uralkodjanak felettük, éppen majd ezek az erők fogják eltiporni. Ha egyszer mozgásba hozták őket, ostobaság abban reménykedni, hogy mindig irányíthatók lesznek majd.". Nehezen megkerülhető, egészen nagyszerű albumok ezek.
Ezek után azonban a zenekar munkái nem sok lényegit tudnak elmondani már, a zenei forma sem mindig szerencsés náluk. A két kislemez (Same Time – Same Place, Metamorphosis) legalább fele részben csak üres stílusbeli utazgatás, nem túl eredeti zenei megvalósítási formák között, bár tartalmukat illetően most következetesen haladnak a megkezdett úton. A legutóbbi album (Trivial Pleasures) pedig számomra emészthetetlen munka, amely lehet, hogy leírja pontosan a fogyasztói örömöket, de a minimálisabbnál is minimálisabb elektro hangzásban nem vélek felfedezni nagyobb invenciót, vagy inkább csak azt. Ez azonban nem jelenti azt, hogy korábbi munkáit nem ajánlanám. Sőt, nagyon is ezt teszem, bizonyos embereknek pedig kötelező jelleggel.
PHJ

FIELDS OF THE NEPHILIM:
Fallen
(Jungle) 2003

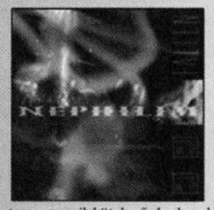

A FotN a dark színtér egyik legérdekesebb zenekara. Vélemény nélkül nem lehet elsiklani munkásságuk felett, és mindemellett szerintem az egyik kötelező alapbandája a scene-nek. Carl McCoy borzongatóan gyönyörű szövegei, és Tony Pettitt egyedi ötletei teszik a Nephilimet azzá ami. A Fallen névre keresztelt legutóbbi hangzóanyaguk hallatán viszont sok ős-dark-arc csak bólogatott, de nem tudott mit kezdeni az újfajta hangzással. Márpediglen ez itt a XXI. század, és aki vinni akarja valamire, legyen akármilyen nagy név is, annak lépést kell tartania a feltörekvő bandákkal, és természetesen a technológiai elvárásokkal is, másképpen elkönyvelik egy öreg, és kiégett zenekarnak. Ez az album pedig tényleg előremutató lett. A gitárok mélyebbre, és harapósabbra lettek véve, az ének, ahol szükséges torzított, és a megszokott szenvelgés helyett kapunk egy fátyolosan rekedtes, néhol üvöltős orgánumot. Az elektronika sincsen túlzásba vive, csak ott lehet észrevenni, ahol szükséges. Maga a zene pedig sallangmentes, erőteljes, és néhol dühös. Carl McCoy vokalizálása eléggé széles skálán mozog, Dawid Bowie-tól egészen Rob Zombie-ig terjed a repertoárja. Előbbire szép példa a From The Fire, utóbbira a One More Nightmare. A tíz tételből kettő régebbi dalok újragondolása, és bevallom, nekem ez a Trees Come Down változat a maga döngölésével maximálisan tetszik. A másik a Darkcell, ami szintén nem egy ücsörgős darab, inkább egy kissé elborult, és skizofrén mű, aminek szintén nem ártott az átszervezés. A világosabb pillanatok közé tartozik a Subsanity, vagy a Thirst. Összefoglalva, a Nephilimet nem kell még temetni, mert van még energia az alkotókban. Ez egy különleges, és ízmos album lett. Csak így tovább!
Dorn

BRIGHTER DEATH NOW/COPH NIA: Nunsploitation 12"EP
(Cold Meat Industry) 2003

Ez a két számos megosztott EP a Cold Meat Industry gondozásában jelent meg méghozzá bakeliten 666 kópiában. A klasszikus svéd indusztriális csapat a „The Leather Nun" tributje. Ezzel a két számmal tisztelegnek előttük. A Brighter Death Now azaz Karmanik a „Slow Death" című 1979-es tételt dolgozta fel, mely egy baljós órahang kíséretében, tudatalatti hangjaival apránként felfalják agyhullámainkat. A Coph Nia „Prime Mover"-je is megállja a helyét napjaink zajzene/ambient világában. A bakelit borítóját pedig mindenki ítélje meg magában.
P.Z.

ICON OF COIL: Machines Are Us
(Out Of Line) 2004

Egy nagy rejtélyjel bajlódok az IoC –vel kapcsolatban: a német szaksajtóban miért emlegetik őket duóként, amikor hárman vannak?Szinte hallom, ahogy egy páran megjegyzik, hogy irigylik a problémámat. Alapvetően annyi igaz a dologból, hogy a formációt két trance-DJ alapította, akik unták már a banánt. Magát a zenét leginkább a future-pop skatulyába lehetne begyömöszölni, amit ugyan ezzel az albummal már egy kissé kinőttek, de megfelelőbb meghatározást nem találok. Gitár, vagy élődob ezen az albumon sincs, viszont feltűnnek érdekes próbálkozások, amiket természetesen jó lenne továbbvinni, már csak az egyhangúságba torkollás elkerülése végett is. És hogy mik lennének ezek? Nos, elsősorban az énektémák terén próbálkoznak, ha nem is újat, de mást bemutatni. Két fontosabb zenekar ugrik be most hirtelen: Nitzer Ebb és Project Pitchfork. Ezek a hatások nem mutathatóak ki mindenütt és egyértelműen az album hallgatása során, de érezhetően ott vannak. Ugyanakkor a cirka 72 perces játékidő soknak bizonyul, mert nem mindenütt egységes az album színvonala, és becsúszott egypár töltelékszám is, amik ugyan nem rosszak, csak totál fölöslegesek, és lefárasztják a T. hallgatót. Az új anyag mellesleg egyszerre jött ki az új Blutengellel, és szerintem köröket ver Chris Pohl csapatára, mind minőség, mind egyéniség és hangulat szempontjából. Ezek a norvégok azért tudhatnak valamit.
Érdemes az album koncepciójáról is ejteni pár szót: Ez az album az antimátrix-teóriát hivatott kifejezni. Lényegében arról van szó, hogy a számítógépek nem uralkodhatnak rajtunk, ha egyszer mindent mi alkottunk velük kapcsolatban. És egyáltalán, itt van ez a technokrata felfogás is, miszerint ami az emberben javíthatatlanul tönkremegy, azt lehet szintetikus anyagokkal helyettesíteni, lásd Star Trek New Generation ,a Borggal foglalkozó idevágó részeit. De ha valaki idegenkedik is a fent említett hypergagyiktól, a zenével tehet egy próbát, pláne ha az új Blutengel nem jött be neki.
(Dorn)

ELEND: Winds Devouring Man
(Prophecy) 2003

A kezdetek óta figyelemmel kísérem az osztrák- francia trió munkásságát. A „Lecons De Tenebres" 1995-ben megjelent debüt lemezük még nyersebb változatban ábrázolta az avantgard/gothic jelleget, hogy mi is az irányvonaluk. A „Les Ténébres Du Dehors" pedig már teljes egészében egy mestermunka volt. Viszont az i- re a pontot a „Weeping Nights" CD-jük tette fel, mely lényegében remixeket tartalmazott de valami eszméletlen csodákkal. Erről a lemezről már nem hiányoztak a károgós énekhangok és talán pont ezért lett ez a korong a legsikeresebb. Sok új rajongót vonva ezzel maga köré. A „The Umbersun" pedig a sötétoperák mindentudójává avatta az Elend formációt. Azóta eltelt 5 év és új lemezzel jelentkeztek, ez pedig a „Winds Devouring Man" címet kapta. Első hallásra a Dead Can Dance ugrott be talán a Brendan Perry énekhangjához való hasonlóság tett erre nyomatékot, emellett viszont megőrizték a jellegzetesen sajátságos Elend jegyeket. Egy varázslatos dallamvilágú művet hoztak létre. Az „Away From Barren Trees" című tétel írd és mond már egyetlenként is megállná a helyét, hogy megítélhessük mennyire óriási egy alkotás. Át lehet minden pillanatát érezni, ami a maga 66 percével szinte magával ragad (bonusz számmal együtt, címe: „Silent Slumber")
P.Z.

LISA GERRARD & PATRICK CASSIDY: Immortal Memory
(4AD) 2004

Ki ne ismerné Lisa Gerrard nevét, ki számtalan Dead Can Dance lemezzel járult hozzá a világ zenei palettájához! Akár szólóban, filmzenében (Gladiator) gyönyörű orgánumát teljes mértékben kihasználja. Jellegzetes hangját rengeteg énekesnő tekinti példának és gyakran olvashatjuk nevét különféle újságokban, magazinokban és a bennük levő kritikákban mint etalon. Nem csoda, hiszen Ő az alapja a Dead Can Dance óta a hasonló típusú zeneknek és talán nem is kizárólag csak azoknak. Szólómunkásságának ez a 4. gyöngyszeme.1995-ben a The Mirror Pool,1998-ban a Duality melyen Pieter Bourke nevű úriemberrel dolgozott össze (aki előzőleg az ausztrál Eden zenekarban jeleskedet, mint dalszerző és zenész),majd 2003-ban a Whale Rider és végül a kritikám témája az Immortal Memory következett. E lemezen egy ír zeneszerzővel, név szerint Patrick Cassidy-vel hozta egy fedél alá a sors. Ennek meg is lett a gyümölcse. Egy nagyon kellemes de egyben a korai Dead Can Dance sötét, komor hangulatát idézi fel, mely egyszerre mélabús és elbűvölő. Yeats (Sailing To Byzantium) és Milton (Paradise Lost) szövegeinek megfelelő légkört teremtve ámulhatjuk végig számról számra e 10 trackes rendkívül igényes kivitelű CD-t, melyek közül igazából egyet sem érdemes kiemelni.
P.Z.

FAITH AND THE MUSE: The Burning Season
(Out Of Line) 2003

Talán a legkedvesebb zenekar számomra az amerikai nemzetiségű Faith & The Muse. Zenéjükben ötvöződnek a gothic, darkwave, neo-klasszikus, ambient, folk elemek valami szürreális módon. Két alaptagból áll; egyikük William Faith (ex- Christian Death, Shadow Project, Mephisto Walz, Sex Gang Children), mint értelmi szerző és Monica Richards (Strange Boutique), mint maga a „múzsa". Az 1994-ben megjelent Elyria CD-jüket még annak idején maga Raymond I. Rohonyi (a Theatre Of Tragedy énekese) küldte el nekem. Ő már akkor dicsérte és ajánlotta mindenkinek ki még nem ismerte. Azóta vagyok a Faith & The Muse fan és megrögzött gyűjtője a kiadványaiknak. A „Vera Causa" lemezüket nem számítva – hiszen ez egy mix, demo és az „Evidence Of Heaven" album turnéjáról készült live felvételt tartalmazó dupla CD – a „The Burning Season" a negyedik hivatalos stúdió munkájuk. A tündéri Monica hangja még mindig megdobogtatja az emberek szívét. A zenei felhang pedig sok kísérleti megoldást tartalmaz, mely eddig nem igazán volt jellemző rájuk. Itt az electros, kicsit sampleres megoldásokra gondolok. Ám lényegét tekintve semmit sem vesztett el varázsából, lényegre törő és azonnal átható élvezetes alkotássá emelkedett. Szerintem az „Elyria" óta nem írtak ilyen jó dalokat. Kifejezetten modern felfogásban közvetítik hitvallásukat, mely zenéjükben lüktetve – lángra lobbantva – valósul meg. A lemez minden pillanata egy-egy láncszem mi egészet alkotva egy tökéletesen megtervezett „gépezet" lételeme. A Faith & The Muse az egyetlen olyan drágakő, amely sohasem veszít csillogásából.
P.Z.

SPETSNAZ:
Grand Design
(Out Of Line) 2004

A Spetsnaz albumát hallgatva két dolog ugrott be, szinte egyszerre:
01.- tán csak nincsen Nitzer Ebb revival?
02.- ezek ott Svédországban tényleg tudnak valamit.
A zenére később térnék ki, ugyanis maga a zenekar állásfoglalásai is érdekesek. Először is nevüket a megboldogult Szovjetunió különleges erőitől kölcsönözték. A Spetsnaz ugyanis a vojszka specialnoje naznacsenyija rövidítése. Ez amolyan szovjet SS volt. És még mondja valaki, hogy a szovjet szelleminségtől távol áll az elitizmus. Másodsorban az is egy érdekes hozzáállást takar, hogy a zenekar egyik felének véleménye szerint „nincsenek kimagaslóan jó old-school-EBM zenekarok manapság, így kénytelenek voltunk csinálni egyet". Önbizalomhiányban sem szenvednek ezek szerint. Ezután a kijelentés után pedig rátérhetünk magára a muzsikára. Első pár meghallgatás után az ugrott be, hogy a Nitzer Ebbnek egy ilyen megaütős albummal kellett volna előrukkolnia a meglehetősen gyenge, és popos Big Hit helyett. Jó volt az az album, csak nem ezt vártuk tőlük. Pláne egy Ebbhead után. A Spetsnaz gárdája ugyanis az akkori NE, és Front Line Assebly vonalat hivatott továbbvinni. Sikerült is nekik. Na most ne úgy üljön le bárki is meghallgatni az albumot, hogy keresi azokat a motívumokat amiket a nagy elődök már egyszer eljátszottak, ugyanis a fent említett zenekarok tényleg mint hatások szerepelnek, és az ő szigorúan vett stílusukban születtek a Spetsnaz alkotásai. Még a NE-nél megszokott kissé hisztérikus, szövegmondásszerű ének is megvan. A legremekebb az egészben pedig az, hogy nem tűnik sem elavultnak, sem izzadtságszagúnak a lemez tematikája. Szóval, akinek hiányzik a régi idők kissé militáns EBM-je, az elkezdhet kutakodni a Grand Design után. Csakis régivágásúaknak!
Dorn

UNITED GODS:
Joined to an Angel
(szerzői kiadás) 2003

Az együttes eredetileg 1989-ben alakult, mint performance-csoport, és a kilencvenes évek elejétől működik zenei kommandóként. Számos fesztiválon fellépnek /pl. Kelet '91, Debrecen/, Magyarországon és több külföldi válogatás-kazettán is megjelentek kompozícióik (Belgium, Franciaország). 1992-ben adja ki a németországi Neuzeitliche Tonkonstruktionen Daath című önálló kazettájukat, és saját fanzine-jük is ekkor jelenik meg. 1994-ben beszüntetik működésüket, majd 2002-2003-ban készítik el dupla CD-jüket Joined to an Angel címmel, és elindítják saját site-jukat. 2004 elejétől multimediális csoportként lépnek fel, Feicht Zoltán táncossal, felhasználva saját videójukat (Istenhegy, B.B.S.) és a nemrégiben elhunyt amerikai underground filmes, Stan Brakhage munkáit, valamint Kecskés Péter diáit. A csapat eredeti felállásából Jakab Árpád és Kecskés Péter maradt meg, és legutóbbi produkciójukban (Drótanya Fesztivál, Gödör, 2004 májusa) új tagként szerepelt Rácz Dávid.
A dupla CD első darabja egy multimédiás alkotás ; Kecskés Péter elektronikus kompozíciói teszik ki a nagyobbik részét, és megtalálható rajta Kecskés második verseskötete, a "Mullah könyve". A második CD új, közös elektro-indusztriális és noise-ambient kompozíciókat tartalmaz, valamint régi, kiadatlan stúdiófelvételeket, például a "Ghánim története" című kiadatlan magyar válogatás-CD UG-kompozícióját á la Sleepchamber, Controlled Bleeding, Merzbow (ez az utolsó a diszken), valamint szerepel egy Tóth Szabolccsal közösen készített invokatív erejű szám.
A lemez ajánlható mindazoknak, akik a keményebb indusztriális-, noise- és atmoszferikus-rituális-zenék kedvelői, de mivel sok elektronika is hallható az albumon, ezért bátran ajánljuk a kísérletező elektronika vagy akár a kortárs komolyzene - valamint a kötet okán - és költészet kedvelőinek.
-retsek-

FINEARTSMUSIC: Screensaver
(szerzői kiadás) 2003

Adott a kérdés (ami csak a be nem avatottak fejében vetődhet fel), hogy lehet-e dark ambientet játszani Magyarországon, és ha igen, akkor hogyan, lehet-e dark ambient "élt, él és élni fog", a gitárt lehet tovább gerjeszteni, és úgy szól, mint egy álom, valamint ennek az egésznek hatása is bír lenni, nem is kicsi. Ezt a CD-t hallgatva érdekes módon nem hiányoznak a ritmusok, az egész úgy kerek, ahogy van. Negyvenegy percen át tart ez az (élő!!!) felvétel, és nem ül le egyszer sem. Mióta a gitáron mindent megcsináltak, amit lehetett, számomra többé már nem az az érdekes, milyen gyorsan játszol rajta, hanem hogy érzés van-e benne. Bevallom, fiatalon és most is perverz örömet találok egy gitár gerjedésében. Nem azt szeretem, ha valaki nem tud rajta játszani, hanem azt, hogy ha tud játszani, ura a hangszernek annyira, mint a gitárhősök, de nem adja be a derekát az egyszerű megoldásoknak, és nem megy el a hagyományos gitárhangzatokba, vagy ha elmegy, de a maga hasznára tudja azokat átértelmezni. Itt ez sikerül, nagyon is. Különösen a negyedik tételnél tökéletes a gitárhangzás. Az elektronika pedig olyan, hogy le kellett vennem a fejhallgatót, hogy elhiggyem, ez most a zenekar és nem a külvilág. Ahogy a gitárban nem a szólózás, úgy a lemezben sem a dalforma érdekes feltétlenül, inkább az, hogy mennyire von a hatása alá fejhallgatóval egy sötét szobában éjszaka, előhív-e dolgokat a tudatalattiból, eljuttat-e A állapotból B állapotba, gondolati vagy egyéb síkon (no drugs!). Azt kell mondanom, ez a zene képes erre. Nem könnyű darab, de tartalmas és hatásos. Meghallgatása után kicsit várni kell, míg a normal service visszaáll az emberben: egy darabig nem tudtam hallgatni semmit utána. Tíz-húsz perc, amíg lecseng, de még utána is visszatérnek a képek, amiket előidéz.
BERTOLT

A VHK utódzenekarai: Narco Polo, Magura Napot Vet, Világfa: Rajta! A jelen (+ demo kazetta)

A már nem is olyan közeli múltban feloszlott VHK számos kis zenekart hagyott maga után, akik nemrég felvettek egy közös demót. A Narco Polo (Boli zenekara) a Korai Öröm nyomán jár: hosszú, instrumentális számok. (A VHK/KÖ viszony nem ma kezdődött: volt a Vágtázó Öröm, majd a Hullócsillagok. A Korai vitte tovább a VHK [felszabadulásait, még ha némiképp modernebb, elektromosabb és kiszámíthatóbb verzióban.) A Narco Polo épp ezért inkább koncertzene, ahogy a KÖ is: a VHK valahogy jobban lemezre tudta tömöríteni a leghosszabb témákat és jammeket. Nekem túl erős volt a Korai hatása, és az instrumentális zene egyik csapdája az, hogy a számok egybeolvadnak, és elvész a dalok dal jellege. Előben viszont nagyon hatásos lehet a Narco Polo.
A Világfa a Narco Polo-hoz annyiban hasonlít, hogy ugyanolyan organikus hangzást produkál, kiegészülve egy énekesnővel. Népi hangszerek, talán kevésbé rockos. A Magurához, a Narco-hoz (vagy akár a VHK-hoz) képest jóval "nőiesebb", hiába fakad velük egy tőről. Az anyazenekar népzenei elemei jobban elől vannak, és teljesen új irányba indultak el.
A Magura Napot Vet szerintem a legjobb mindhárom zenekar közül: továbbviszi a VHK vágtáit, és új színekkel gazdagítja. Ennélfogva nem is kritikát írok róluk, inkább (szokás szerint) ajánrozom őket. Szóval az általam hallott dalokban benne van majdnem minden, ami egy tartós sikerhez kell: az EFOTT-ra vagy a Szigetre garantálva van a tömeges headbangelés. Van egy oroszos/alkoholgőzös sanzon, ami szépen bepörög, majd újra lelassul, majd újra felgyorsul. Van egy csomó jó ötlet, amit hamarosan még kiforrottabb formában fogunk hallani - ha minden jól megy persze, de miért ne menne. Végül is mindhárom zenekar elég élő és egyedi hangzást produkál, de engem a Magura fogott meg a legjobban, ergo nekik jósolom - pontosabban csak jósoltam - a legfényesebb jövőt. A VHK "végzete" ugyanis időközben a Magurát is utolérte: a fő-fő énekes kivált, és a zenekar - immár csak szimplán, mint Magura - átment valami egészen másba, aminek sajnos nincs köze az eredeti zenekarhoz.
BERTOLT

HIM:
And Love Said No – The Greatest Hits
(BMG) 2004

Egy hét éves periódus zárul le a finn nemzetiségű HIM történetében, melyet zenei berkekben szokásos „Greatest Hits" album jelez. A Love Metal, az érzelmi töltésű, dallamos rockzene megalkotói (bár ebben semmi új sincsen) négy lemez és egyre komolyabb sikerek elérése után összegyűjtötték slágereiket, rögzítettek két új dalt, valamint a limitált verzióhoz egy koncert DVD-t, hogy azután elindulhasson majd pályájuk új fejezete.
A számok összeválogatásánál a klipnóták kerültek előtérbe, így a megaslágernek számító Join Me, a Funeral of Hearts, a Heartache Every Moment vagy a Gone with the Sin. Összesen 16 dal került fel a CD-re, és a bemutatkozó albumról, a Greatest Lovesongs Vol. 666-ről ismert Your Sweet 666-et és a Wicked Game-et újrajátszotta a zenekar, modernebb hangzással. Ezen érdekesség mellett az új dalok jelentenek még különlegességet – az And Love Said No klasszikus HIM dalként értelmezhető. Melankolikus, de van benne dinamika, egy belső feszítő erő, mindezt összetartó nagyon jó dallam, és összességében egy domináló egyszerűség. A válogatásalbumot népszerűsíteni hivatott kislemezes dal, a Solitary Man lendületesebb, és a Wicked Game-hez hasonlóan egy igen eltalált feldolgozás, ami tökéletesen passzol a HIM-hez.
A CD felépítéséről elmondható, hogy minden szempontból arányos, a négy sorlemezről tulajdonképpen egyenlő arányban válogattak; a balladák, és gyorsabb számok elhelyezése, a dinamikai csúcspontok sincsenek a véletlenre bízva, mint ahogy ezzel a kiadványal kapcsolatosan semmi sem. És ez az, amit tulajdonképpen a hibájának érzek: csupán a felszínt mutatja be. Természetesen, ennek ellenére ajánlom mindazoknak, akik meg szeretnének ismerkedni a zenekarral, ám szeretném ajánlani a sorlemezeket is azoknak, akik a könnyedebb momentumok mellet a súlyosabb, blues-ba hajló monumentális dalokat is szeretik, illetve a maxikat szintén, hiszen ezek számos olyan verziót tartalmaznak, amely a csapat kísérletezősebb, kreatívabb arculatát mutatják be.
Számomra ezek összessége, valamint frontemberük, Ville Valo dominanciája (a zenekar szíve, lelke, arca, dalszerzője), a szerelem és az elmúlás összetartozásának avatott megéneklője jelentik azt a forrást, melyhez kötődni tudok.
J.

SANGUIS IN NOCTE:
Ai Vis Lo Lop EP
(szerzői kiadás) 2004

Azt hiszem, el kellett jönnie annak az időnek, mikor a németeknél oly népszerű Corvus Corax, Tanzwut, és társai munkásságát követve hazánkban is színre lép egy hasonló mentalitású csapat! A reneszánsz, a barokk zenék legkülönfélébb modern – metal, elektronika – elemekkel történő ötvözése néhány éve rendkívül frissnek hatott, így nem meglepő, hogy az irányzatot mára rengeteg zenekar képviseli. A korhű ruhák, a fantasztikus színpadi látványok közönségvonzó ereje óriási. Az egész színteret a mulatságok hangulata jellemzi, melyből hiányzik a XXI. század görcsös rohanása. A Sanguis In Nocte bemutatkozó EP-jét hallgatva szintén olyan időutazáson vehetünk részt, ahol nincs helye futurista elvontságoknak. A dalokat jobbára ismerhetik a hallgatók egyéb albumokról, hiszen eredeti németalföldi, északi darabokról van szó, melyek megihlettek másokat is. Az Ai Vis Lo Lop, a Mille Pasi Anni Sunt, vagy az Oskasteinar arra valók, hogy az ember lazítson, táncoljon: a dalok elektronikus alapokkal és metal zúzdákkal vannak felvértezve, tele vannak erővel és elsöprőek. Az EP végig dinamikus, amihez az Ai Vis Lo Lop középkori vásárt idéző, lemeztelenített verziója is hozzájárul, pont a kizökkentő jellegével.
A Sanguis In Nocte bemutatkozó anyaga sok munkát sejtet; a komoly, kitartó hozzáállás, úgy vélem meg fog térülni, és sokat hallunk még a zenekarról!
J.

CHARON:
The Dying Daylights
(Spinefarm) 2004

A Charon a jelenleg divatosnak számító dallamos rockzenének azon ágában működik, mely kapcsán elsődlegesen a HIM említhető meg támpontnak, ám itt jóval metalosabb a megközelítés és a szövegek sem annyira távolságtartóak, jobban húsba vágnak. Gyors, dinamikus, ugyanakkor félelmetesen laza, profizmustól áthatott dalokat ír a finn zenekar, és énekesük, JP Leppaluoto elképesztően erős, és igen kellemes orgánumának köszönhetően albumaik átütőek.
A Dying Daylights lemezt egységesnek találom, a balladák egyértelmű slágerek, csakúgy, mint a Religious/Delicious, vagy az In Trust of Noone, a lendületesebbek közül. A hangzás kapcsán szintén szép munkát végeztek, a lemez súlyosan szól, és tisztán. A borító úgyszintén mestermunka, melyen egy kísértetkastély látható, mindazzal a misztikummal, mellyel finn testvéreink szeretik körülvenni magukat. Itt, mint oly sok pályatársuk esetében, az az életérzés jelenik meg, amit nagyon erőteljesen meghatároz a környezet: a nappali, világos órák csekély száma, a depresszió markáns jelenléte, ugyanakkor a természeti szépségek szintén markáns jelenléte, és az ezek ütközéséből fakadó küzdelem megvívása. Hiába szól a rock n' roll, mögötte mindig ott rejtőzik valami félelmetes. Ez a feszültség van benne a Charon-ban, vagy említhetném a Sentenced-et is, és számomra ettől jó annyira az egész, ettől jó a Dying Daylights is.
J.

SKINNY PUPPY:
The Greater Wrong Of The Right
(SPV/ Hell-O dEathday) 2004

Emlékszem, úgy '92 tájékán baráti körben elkövetett beszélgetés közben arra terelődött a szó,hogy éppen ki milyen zenét hallgat.En amikor azt mondtam, hogy nekem tetszik a Skinny Puppy, egy kissé megfagyott a levegő.A többiek pedig úgy néztek rám, mint egy megveszekedett alakra. Ez a példa remélem rávilágít arra, hogy az átlagos akármilyen rockzenét kedvelők berkeiben általában milyen a megítélése a zenekarnak. Tény,hogy nem könnyű esettel állunk szemben. A zene mélységének felfogásával még nem is lenne probléma. Itt a művészi hozzáállás,és a végletes elvontság felé tendálás miértjét kell tudni befogadni. De elsősorban megérteni. Hogy az a hangminta miért ott van ahol,és a totál értelmetlen zajongásnak mi a funkciója. Mert van neki,csak erre a hallgatónak kell rájönnie. Itt köszön be a „ futballmeccset lerajzolni „ effektus. De foglalkozzunk inkább az új stúdióanyaggal. Lendületes, áttekinthető zenei világot mutat az új SP album. Természetesen megtalálhatóak a régről ismert jellegzetességek is, hangtorzítások és nem evilági zajok formájában. Ugyanakkor a kortársak ,és a modern technika sem szaladt el észrevehetetlenül melletük,jó példa erre a Pro-test,és a Neuwerld. (természetesen az ohGr projectről se feledkezzünk el,mint stílusformáló erőről) A megszokott pszihós oldalt domborítja ki az EmpTe,és a Neuwerld,azzal a debil vokállal.Azthiszem a gitárokra sem lehet panaszunk,megfelelő arányban vannak alkalmazva,szép példa erre a I'mmortal. És akinek a kissé elmélkedősebb darabok nyerik el a tetszését, annak itt van a Past Present,vagy a Ghostman. Összegezve nem okoz csalódást az új SP anyag, nincs rajta mondjuk Tin Omen vagy Amputate kaliberű „sláger",de ettől függetlenül ha hagyják hogy kiforrja magát, képes meglepetéseket okozni. Az artwork is kellőképpen gusztustalan lett,a lárvaevő bácsi a kúpos fogaskerekekkel a fejében személyes kedvencemmé vált. Amit egyetlen negatívumként fel tudok vetni,az a túlcsiszolt hangzás. Egy kis rozsdának tudtam volna örülni. De ez már csak az én kukacoskodásom. Négy év szünet után remek visszatérő albumot tett le elénk a Skinny Puppy három cyber-sámánja.
Dorn

PLASMA POOL:
Ezoterror
(Szerzői kiadás) 2004

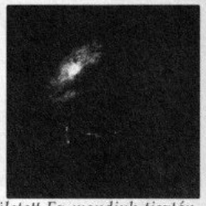

Az új lemez három év munkája, iszonyatos mennyiségű számból lett leválogatva. Zilahy István azt mondja, kb. 80 nóta lett leszelektálva, mire a lemez mostani felállása megszületett.Ez mondjuk tisztán hallatszik a lemezen, hiszen ilyen esszenciális, minőségi kiadvány még nem nagyon figyelt a magyar piacon. A ritmikában persze ott van Kuli Laci keze is, sok számban élőben is rásegített a hangzásra. A szellemiségéről nem is beszélve…
Akik azt mondják, hogy Csihar éneke nélkül ez már nem ugyanaz a zenekar, azok meg menjenek el Korog koncertre. Az új énekes egy soproni ember, Gabo, aki tetovál, meditál és artikuláltan közli mondanivalóját. Igaz őszinte bánatomra néha alul van keverve az éneksáv, de a srác érzi nagyon ezt a világot, visszafogott és fenyegető hangon kántálja valóban brilliáns szövegét.
Csihart amúgy megkínálták a lehetőséggel, hogy Ő énekeljen, de nem tetszett neki valami és nem vállalta.
A srácok ragaszkodtak a magyar szöveghez is.
Szellemiségben bevallottan szeretnék továbbvinni a zenekar eddigi munkásságát, bár erre a lemezre sokkal inkább a költői filozofálás jellemző, mint a Skinny Puppy-t idéző montázsbeszéd. A szövegek olvashatóak a belső borítón és azt kell, hogy mondjam, hogy nekem annyira bejöttek, hogy csak abba tudok belekötni, hogy rövidek. A halál és az elmúlás keveredik az eljelentéktelenedéssel kapcsolatos félelemmel, japán haiku költészet simogat görög filozófiával megfejelve, szentségtelen vágyak ütköznek szent tradíciókkal, aktuális képek villannak be szürkén, de közben végig lobog a tűz, mely a lélekből kelt szikra gyermeke… A szövegekből eszelős tudatosság süt, áttörve és szénné égetve mindennapjaink illúzióinak rózsaszín burkát, mindent lerombolva, hogy a hamuból új, igazságosabb élet sarjadhasson.
A beszédminták hosszas gyűjtőmunka eredményeként hibátlanul illeszkednek a számokba. Laci elmondása szerint a legratyibb filmekből is sikerrel bányásztak elő olyan mintákat, amik pompásan beépíthetőek koncepciójukba. És valóban, elhaló hangok riasztó félelmekről beszélnek, gyakran visszafelé fordítva tudat alatt operálnak.
Bár a lemez most még szerzői kiadás, ettől függetlenül (vagy éppen ezért) a kivitelezése ízléses. Reméljük a promó beváltja a hozzá fűzött reményeket és a végleges verzióban már képekkel illusztrálva lapozgathatjuk is.
Aki addig is magáénak szeretné tudni, az a jól ismert alternatív lemezboltokban beszerezheti. Koncert egyenlőre nem lesz, de a felkészülési idő leteltével egy összművészeti támadás keretein belül, kiállítással, zenével, előadásokkal egybeötve várható. Úgy tudom, ez leghamarabb az ősszel aktualizálódik és ha ez valóban sikerül, akkor a megjelenés több, mint kötelező.
Most pár szót a számokról:
Az első szám, az „ezoterror" saját elmondásuk szerint amolyan „plasma pool-os drum & bass". Külön kiemelném az analóg basszus játékát, bár az élményt némileg lerontja, hogy az ének ebben számban is nagyon halk.
A második szám „ a címzett ismeretlen" azonnal és mindent jóvátesz. Kegyetlen magyar mintával indít, majd a beérkező ritmusok az Intermix fénykorát idézik. A mastering során pakolhattak volna még egy keveset az éles hangokra, de a Kraftwerkes, puritán-analóg szőnyeg és az okos, filterezett kiállás nagyon rendben van. Magány, beletörődés és cinikus nyugalom lengi át a számot, mely számomra a lemez egyik kétségtelen csúcspontja.
A folytatásban „ a csontnyeső" című szám Klinik-es minimalizmusával biztatóan indul, de aztán itt is halk az ének-zene arány, amit a vokálon elhelyezett okos effekt is nehezen tud csak ellenpontozni. De aggodalomra semmi ok, 3:50 tájékán elkezdődik az általam is annyira szeretett beteges, tipikus „plasmás" beindulás.
A következő, „mindegy" c. szám finom ambient-es ellazulás, itt nekem kissé zsúfolt az alapritmika, de a kongák és a végre jól kevert ének egyenesbe hozzák a számot. Nem is baj, hogy kissé kisimul a lemez, mert az „add a felét!" című remekmű előtt felesleges is lett volna elsütögetni a patronokat… Érezhetően gyorsulnak adolgok, kezd kicsúszni a hallgató kezéből az irányítás, a folyamatosan csiripelő analóg manipuláció, a könnyed kísérletezés és a szigorú kiállások magukkal ragadnak, bedarálnak. Download-os kavarások keverednek a Numb szigorával, felesleges többet dumálni a számról, ezt hallgatni kell!!!
A „néma part"-ban industrial alapon Die Form-ot idéző női minta figyel, a darab összességében nagyon szépen van keverve, külön érvényes ez a lebegő analóg basszusra.
Az énekhez csak annyit tudok hozzáfűzni, hogy ebben a számban az énekes nem veszi a fáradtságot, hogy énekeljen, de a hangja az NAGYON meggyőző….
A hetedik a „zuhanás anatómiája". Itt kezdetben a Frontline Assembly-s ritmika köti le az embert, de amikor elkezdődik a ének, akkor olyan szigorú és kíméletlen érzés vág végig a hallgatón, hogy csak azt veszi észre, hogy jár a lába és figyeli az ajtót, hogy mikor néz be a létező megtestesülés, akinek „orra és füle van"… Igazi dark ambient.
Amikor a nyolcadik számot az „örökké és sohatöbbé" c. számot elkezdtem hallgatni, kezdetben csak lelibbenő szőnyegekkel és az okos panorámázással foglalkoztam, de aztán olyan brutálisan nehéz, zseniális ritmusok kezdtek el dolgozni amihez foghatót magyar előadóktól még nem hallottam. Tökéletes!
Az „álmatlanság"? Hmm. Visszafogott és sunyi, mint a fák közül kileső fenevad. Sub- basszus teszi súlyossá lépteit.
Az i-re a pont az utolsó számmal kerül fel. A folyamatosan zuhanó nagyzenekari témák, a militáns ritmus igazi robbanás eredménye a lemez végére. Az „ólomból aranyat" megadja a lemez egy lehetséges és talán végleges értelmezését, szövegében és zeneiségében egyaránt.
Az alkimisták tüze lángol benne, akik tudják jól, hogy a bölcsek köve nem a kivitelezéstől, hanem elsősorban a kivitelezőtől áll össze. Hallgasd és gondolkozz!
Gazdi

ASTROVAMPS: Amerikan Gothick
(Alice In …) 2004

Az nekem mindig gyanús, ha egy zenekarról a német szaksajtó csak szépet és jót cikkez. Érthető, hogy meglehetősen nagy fenntartásokkal közelítettem az Astrovampshoz. Jelentem,kellemeset csalódtam. A kinézetük alapján simán beraktam volna őket a „ na egy újabb Manson-klón banda" fiókba. Viszont a zene megváltoztatta a véleményemet. Az Astrovamps kiemelkedik az ellaposodott, kliségyártó Los Angeles-i deathrock-batcave színtérből. Rajtuk kívül talán ha még két ilyen zenekart érdemes említeni.Az egyik a Seraphim Shock, a másik meg a London After Midnight. Az előzőleg megjelentetett Manifesto EP-hez nem volt szerencsém, de ha az is ilyen, akkor, szimatolni fogok utána.Az Amerikan Gothicket még négyen rögzítették,de azóta beszállt még egy gitáros is.És ,hogy milyen a zene? Stílusát tekintve deathrock-horrorpunk-glam. Elsőre meglehetősen eklektikusan hangozhat ez a stílusmeghatározás, de nem kell megijedni. Eltalálták, hogy miből mennyi szükséges.(Mondjuk a Dead Lover's Bluest lehagytam volna.)De vannak itt slágergyanús darabok is,mint például az Alice In Gothland,a Day Of The Dead (a kissé U2-ra hajazó vokáltémával) vagy a Mr. Styx. A vokalista Daniel Ian-nak nincs az a hatalmas hangterjedelme,de sikerül neki feelinget, és érzelmeket csempészni az énektémákba. (Az érzelem szó jelen olvasatban nem érzelgős szenvelgést akar jelenteni.)Tematikáját tekintve maga az album a szokásos horror-pornó témaköröket járja körül. Szóval nem az AV fogja megoldani a teremtés titkát. A nyitó tétel „a domina néni korbácsolja a leszbi kiscsajokat a katolikus magániskolában" címet is kaphatta volna.Aztán van itt megemlékezés Boris Karloff-ról is.Tudjátok,ő volt az a klasszikus kockafejű teremtmény a '30-as évekbeli Frankenstein filmekben.Ugyanígy terítékre kerül Vincent Price is,aki szintén egy klasszikus rémfilm-színész volt. Srácok, Lugosi Béla kimaradt! Két feldolgozás is felkerült a hanghordozóra: az egyik az Everyday Is Halloween a Ministrytől, a másik a Paint It Black a Rolling Stones-tól. A Ministry nótára szerintem még a szülőatyja se ismerne rá.
Összegezve,ez egy korrekt bemutatkozás,várom a folytatást.
Dorn

CEPHALGY:
Engel Sterben Nie
(Out of line 2004)

1997 tájékán Jörg (a „zenei agy") és Rico „Sven West" név alatt kezdtek el zenélni, majd egy harmadik tag Rony bevonásával megalakult a Cephalgy, ami magyarul fejfájást jelent.
A bandát leginkább a Neue Deutsche Harte titulussal szokták emlegetni, amit a felerészt német nyelven erős akcentussal előadott szövegek és a túlnyomórészt gonosz nyers szintihangzás miatt érdemeltek ki. E komor zenei hangzást ellensúlyozzák viszont helyenként finomabb - pl. zongora – hangszerek is.
Az ének kissé rezitatív, és torzított, a zene pedig dark és electro organikus „mischung"-ja.
A CD alaphangulata főként nyomasztó és bizarr.Nemhiába vallják a tagok magukat a schwarze szene támogatóinak. Ennek ellenére nem mondanám azt hogy rossz lenne, mert mellette szól a hangzás és hogy ne vágjuk fel végképp ereinket, ezért gondoskodtak derék németjeink a „táncolhatóbb" számokról is (Erinnerung, Desire). Az viszont biztos hogy hangulat kell hozzá hogy meghallgassuk.
A témák az emberi psziché sötét oldalával foglalkoznak – mint mindig, ezen a színtéren – melyet különböző (főleg sci-fi) filmrészletek germánra szinkronizált részleteivel tettek drámai hatásúvá. A Dying World a Star Trek Borg királynőjének monológjával kezdődik, majd kemény szaggatott ritmusú electro-ba megy át. Húúú! Szinte látom magam előtt lelki szemeimmel, amint a Borgok éppen lecserélik a testrészeimet kibernetikus ketyerékre… A Hate The War viszont egy lendületesebb tétel, instrumentális és végighúzódik rajta a Starship Troopers c. mozi csatazaja, a halálhörgés és a siralom…
Sötét jövőkép: totális pusztulás, elidegenedés, apokalipszis, pokol…. Ámbár ott van az a kicsi reménysugár is: Az angyalok nem halnak meg…
Cyber S(?)ain't

ENSOPH: Opus Dementiae
(Cruz Del Sur Music) 2004

Az Ensoph a nem túl sikeres, Endaymynion nevű doom zenekar romjain alakult. De a hivatalos verzió szerint a tagok inkább az ezotéria,filozófia és színház iránti vonzódásukat akarták zenébe önteni, a Gothic-kultúra keretein belül. '98-ban kiadtak egy MCD-t Les Confessions du Mat címmel, nagyon limitált példányszámban. Itt már kialakulóban volt a stílusuk, de ahogy mondani szokás, még nem volt az igazi. Ennek ellenére a maxi pozitív visszajelzéseket eredményezett, ennek következménye az lett,hogy összefogtak a Noir névre hallgató színtársulattal. Így már vizuális hatásokkal is kifejezhették zenéjüket. Az ezredfordulón megjelentetett promóciós anyag az „Ananke-The Spiral-Trinity beyond Alpha and Omega" újabb változást mutatott,ugyanis itt már kezdtek egyre nagyobb szerepet kapni az elektronikus ketyerék. Ugyanakkor új énekes, és basszusgitáros is érkezett a zenekarba.Erre a hangzóanyagra harapott rá az olasz Beyond Prod. Ami azt eredményezte, hogy 2001-ben meg is jelent a Bleeding Womb Of Ananke névre keresztelt hangzóanyaguk, ami ismételten intenzív koncertezést eredményezett, amiben nagy segítségükre volt az Alter Alts Promotion.2002 elején kihoztak egy újabb promót, Sophia címmel amihez még a Das Ich-es Bruno Kramm is készített egy remixet, ami felkerült a legtöbb vezető Gothic magazin válogatás CD-ire. Így el is jutottunk a jelenbe, az Opus Dementiae-hoz, amin már egy összeszokott zenekarral találkozhat az érdeklődő.Maga a muzsika leginkább a Kovenantra hajaz, de csak annyiban,hogy a stílusa mind a két zenekarnak hasonlóan elborult, elektronikával fűszerezett, pátosszal teli. De a vokalizálás terén azért van némi különbség. Míg a Kovenantnál egyre dallamosabbra veszik a figurát, addig az Ensoph-nál Sopor Aeternus-os vokáltémák is megjelennek,hogy a black-metalos gurgulázó rikácsolásokat már ne is említsem. És az egész albumot átszövi egyfajta orientális feeling. Ha katalogizálni kellene a zenekart,akkor leginkább a gothic-cyber-extrém-ipari stílust lehetne emlegetni,de ezt is csak óvatosan, mert ennél több lakozik a bandában. Ha ilyen elánnal folytatják azt, amit idáig műveltek, akkor azt hiszem még fogunk róluk hallani.
Dorn

FIXMER/ MCCARTHY:
Between The Devil
(Metropolis Records) 2004

Meglepett ez az album. Ilyen technikai felszereltséggel rendelkező világban minimál EBM zenét gyártani! Ehhez már bátorság kell. De akinek hiányzik a '80-as évek közepének színvonala, az csapjon le erre az albumra, mert Fixmeréknél a naptár úgylátszik még mindig 1987-et mutat. Egyetlen vonzereje az albumnak, hogy hallhatjuk a Nitzer Ebb torkát újra szólani. Mondjuk a fent említett legendás zenekar újjáéledésének jobban örültem volna. Ez itten minimálzene a 21. századnak. Engem nem hatottak meg. És téged?
Dorn

LUPERCALIA: Florilegium
(Equilibrium Music) 2004

A Lupercalia egy meglehetősen fiatal zenekar, 1999-ben alapította két talján férfiember, de korukhoz képest óriási tehetség rejtezik bennük. Az első, még Claudia Florio nélkül megjelentetett Les Nuits des Samain című lemez már megkörvonalaz egy mesés hangulatú zenekart. A 2000-ben megjelent, Soehrimnir névre keresztelt LP napvilágot látása után csatlakozott hozzájuk Claudia Florio,(szoprán) énekesnő. Maga a hangszerelés is, azt hiszem önmagáért beszél. Hiszen vagyon itt egy vonósnégyes,lant,akusztikus gitár, és minden szép és jó, ami a zene barokk hangulatát elmélyíteni hivatott. Mert ez a fajta Zene,annak a kornak a szépségét hivatott megénekelni. Amikor globalizáció helyett nemzetállamokról,és birodalmakról szólt a diplomácia. Abban a korban még voltak erények,és a bűnösöket méltóképpen megbüntették. A hadjáratok pedig gondoskodtak róla,hogy ne legyen túlnépesedés. Akkoriban az emberek is máshogy látták a világot. Sokkal közelebb álltak a természethez,mint korunk embere. Ez itt a kulcsszó, a természet. Mert mostanra már elfelejtette a társadalom,hogy mi csak kölcsönbe kaptuk ezt a világot,és nem a miénk,nem tehetünk meg vele minden gyalázatot,ami csak eszünkbe jut. A Lupercalia,és a hasonszőrű zenekarok mind ezt próbálják tolmácsolni nekünk zenéjükkel. Ez a zenei stílus inkább a léleknek szól,mint az agynak.A gyönyörű énekdallamok elkáprázatnak, az autentikus hangszerek pedig megteremtik a megfelelő miliőt. Felidézik egy sajnálatosan letűnt kor hangulatát. Ehhez az albumhoz mindazonáltal megfelelő hangulat is szükségeltetik. A spirituális befogadóképességről nem is szólva. Mert ide szenzitivitás szükségeltetik.
Dorn

PUNTO OMEGA: Punto Omega
(Metropolis Records) 2004

A Punto Omega egy erőteljes bemutatkozó albummal igyekszik megnyerni az ipari-EBM muzsikák híveinek szivét. Ahogy elnézem, ez külföldön már sikerült is nekik. A formáció Argentinából származik, ahol szerintem nem kell nagy konkurenciával megküzdeniük.A szövegek spanyolul íródtak, de a Mundo de Robotnak elkészült egy angol verziója is, amit a L'ame Immortelle énekesbácsija vokalizált fel.Maga a spanyol nyelv önmagában itt nem is zavaró, a vokáltémák torzítottsága miatt. Ezt a torzítási stílust legelőször a Skinny Puppy alkalmazta valamikor a '80-as évek végén,de úgylátszik jó volt az ötlet,mert a szakma előszeretettel alkalmazza.A zenével kapcsolatban felmerülhet a Hocico vagy a Funker Vogt neve,de szigorúan csak mint behatás.Mert a Punto Omega a fent említett zenekarok stílusában alkot,de nem mint szolgai másolók,hanem igyekeznek kitaposni maguknak egy önálló ösvényt. Az album nyitánya mint egy harci induló csendül fel, harsonákkal, kecskedudákkal, harci dobokkkal hangszerelve. Az ezután következő művek is mind lendületes, gondosan megkomponált alkotások, gyenge pillanatot nem is nagyon tudnék említeni az albumon.Remekül sikerült megoldani a déli temperamentum házasítását a rideg „gépzenével". A Metropolis Records megint jó vásárt csinált.
Dorn

MORTIIS: The Grudge
(Earache) 2004

Visszatért a gonosz manó! Némi zenei fazonigazítás után újra itt van kedvenc házimanónk,aki a Smell Of Rain című előző albumhoz képest szorosabbra húzta a gyeplőt. Ennek köszönhetően egy zeneileg összefogottabb, de kevésbé eredeti albumot sikerült készíteni. Mindazonáltal aki kedveli régi Filter,NIN,Pitch Shifter albumok sterilebb gitárhangzását, de ugyanakkor direktebb megközelítését, nos az szeretni fogja a Grudge-ot. Az énekhang is változott. Kevésbé monoton, szavalós. Inkább Richard Patrick vagy Tim Skold ugrik be róla. Csak egy nagy gond van. Ehhez a lényegesen megváltozott stílushoz már nem nagyon passzol ez a goblin-image. Ugyanis ez már nem a Varázsló Kriptája, hanem a Csepel Művek. Egyébként egy korrektül meghangszerelt, arányos hangzással kikevert ipari-metal albumot kaptunk, hallgatható dalokkal. Erre jó példa a Broken Skin vagy a The Worst In Me. Kicsit borultabb tétel a Twist The Knife, de az se vészes. Régivágású Mortiis fanok persze vakarhatják a fejüket, dehát művészi szabadság is van a világon, meg élni is kell valamiből. Összefoglalva, aki egy dallamosan zúzós ipari-metal lemezre vágyik, az ne is keresgéljen tovább. Az előítéleteket meg lehet a szögre akasztani.
Dorn

MINISTRY: Houses Of The Molé
(Mayan Records HMP) 2004

Újra itt van Al bácsi, és lerugdalja a hallgatók fejét!Tény,hogy az új Ministry album nagyon dühös, és pusztító lett. Dühöt nem céltalan őrjöngésként kell értelmezni, mint ahogy az bizonyos színtereken manapság divatos. Aki tájékozott világpolitikailag, és látja mi zajlik globálisan, annak nem is kell magyaráznom. Ez az album tematikáját tekintve színte ikertestvére a KMFDM legutóbbi sorlemezének. És mindezek mellé még érdemes megtekinteni Michael Moore legutóbbi díjnyertes filmjét is. Tovább nem is ragozom a hátterét a hangzóanyagnak. Inkább rátérek a zenére. Én személy szerint a Mind Is A Terrible Thing To Taste albummal ismerkedtem meg a zenekarral, és azóta is figyelem a pályafutásukat. Az azóta megjelent hangzóanyagok mind más oldalát domborították ki a zenekarnak. A Mind Is… egy elektronikusabb darab, utána a Psalm 69 a maga nyerselységével a mostanival leginkább rokonítható anyag. A Filth Pig egy nyomasztóbb, és pszihodelikusabb lemez. Utána jött az elektronikával telepakolt stúdiószörny a Dark Side Of The Spoon. Az Animositisomina már letisztultabb, és organikusabb képet nyújt, de hiányzik belőle a fent említett düh. A mostani albumra összeállt a kép, újra itt van a gőzhenger. Ez egy meglehetősen zsigeri album, elektronika csak samplerek formájában tűnik fel. Mindazonáltal a régebbi anyagok nélkül nem jöhetett volna létre ez a mostani. És ami a legfontosabb: nem szabad az első hallgatás után ítélni! Minimum négyszer meg kell hallgatni a cájgot, ahhoz hogy elkülönüljenek a részletek. Személy szerint az első meghallgatás után az volt az érzésem, hogy átment rajtam egy gyorsvonat, amin Alien Jourgensen is rajta lehetett, mert hallottam a dalolását. Mondjuk a Carmina Buranát betenni nyitásnak egy kissé elhasznált dolog, de ez legyen a legnagyobb baj. Kiemelni nem nagyon lehet számokat az albumról, mert egységes a minőség, de azért tennék egy próbát. A klipesített NoW, a középtempóból gyorsító Wrong, és a World mind figyelemreméltó darabok ezen a figelemreméltó albumon. Mégvalami: ilyesmi ritkán fordul elő a Ministry történetében, de érdemes a borítót is alaposabban megnézni a szimbolikája miatt. Ami rögtön szembeötlik, az a szabadkőműves embléma, amivel kapcsolatban jó tudni, hogy az amerikai elnökök mind tagjai, vagy legalábbis támogatói különböző szabadkőműves páholyoknak.A számcímekben szereplő W egyszerre utal az angol war(háború) szóra, és George W Bush amerikai elnökre egyaránt. Arról már nem is szólva, hogy az előbbiekben említett texasi úriember feje, mint rombolóbomba szerepel a tok belsejében. És akkor még itt van a klasszikus anarchia embléma, a Sig rúna, és természetesen a feszület is jópár ábrázolási formában. A többi rébusz kibogozását a tisztelt rejtvényfejtő hallgatóra bízom. Összefoglalva, remek lett az új Ministry cucc, aki kedveli a zenekart nyugodtan beruházhat az albumra. Apropó, hová lett Paul Barker?
Dorn

Ordo Rosarius Equilibrio

Birka egy életen át vagy oroszlán egy napra
(Sheep For A Lifetime Or Lion For A Day)

A jövő árulóit lásd előre
A jelen nap változásait vond kebledre
A jövő titkaihoz fűzött reményeket váltsd be
Megváltozhat mi tegnap lezárult örökre
Semmit sem bocsátunk meg a világnak
Minden egyes napról megemlékezünk
De a holnapi napkeltében
Elbukik és elhalványul mai életünk
Birkák legyünk, kik örökké élnek
Vagy oroszlánok egy napra
Ez a holnap kérdése
Ez a ma válasza

A jövő árulóit vedd észre
A jelen nap csatlósait csapd be
A jövő elcsalását elméd meg kell, hogy értse
A tegnap gyilkosának lesz öltözve
Egy nap megszámozzák a csalókat
Napfényt avatunk és lát majd szemünk
De a holnapi napkeltében
Elbukik és elhalványul mai életünk
Birkák legyünk, kik örökké élnek
Vagy oroszlánok egy napra
Ez a holnap kérdése
Ez a ma válasza

Az emberiség szolgálatában
(For the good of humankind)

Látod?
Meztelen testem akasztott
Láthatjátok,
Életem feláldoztatott
Felakasztottak
A háromágú nyírfára
Egy női test
Van mellém felakasztva

Hősök vagyunk
Önkényurakká lettünk a hajszában
Valóságos hadosztály
Liheg rossz szájízzel a nyomunkban
Régi sérelmek
Alakítják mindannyiunk lelkét
Felakasztottak
Bűnünkért, a szabadságért

Elítéltek minket
Hogy az emberiséget szolgálják
Meggyilkoltak minket
Hogy éljenek a víziók és a vakság
Alászállásunkból
A felemelkedés útjai mások előtt megnyílnak
A tökéletességért
Mit megfenyítettek és elátkoztak

Egy újabb kifakuló nap
Alkonyába érve
Fényünk elvesztjük
Kegyelemből közszemlére vagyunk téve
Méreg van
Az emberiség szívében
Kizárólagos meg nem bocsátás
A vakok ítéletében

A Tomas Petterson vezette svéd duó, az Ordo Rosarius Equilibrio helyzete nem szokványos; kezdettől fogva a hagyományosan tabunk számító, konzervatív struktúrákkal szakító témáknak szentelik lemezeiket, mégsem ütköznek komoly ellenállásba. Persze ilyen esetekre is megvan a fegyverük az őszinteség, és ennek erejével mindannyian tisztában vagyunk… Tomas alábbi válaszait úgyszintén ez hatja át, bár részünkről támadásról szó sem volt, csupán a több szempontból is igen érdekes új albumról szerettünk volna többet megtudni.

Új lemezetek, a Cocktails, Carnage, Crucifixion & Pornography komoly koncepcióval bír. Elmondanád, hogy hogyan alakult ki?

Egy burleszk koktélparti képe élt bennem a '30-as évekből: a szalon falán bársonyburkolat van, füst terjeng mindenhol, és néhány gyönyörű, koktélruhás nő magas sarkú cipőben, harisnyában és harisnyatartóban színes italokat szürcsölve nézi az Ordo Rosarius Equilibrio színpadi produkcióját.
Innen indult minden, ez a látvány kitörölhetetlenül belevésődött az elmémbe, és ahogy elindult az átlényegülés útján, Koktélok, Mészárlás, Keresztre feszítés és Pornográfia (Cocktails, Carnage, Crucifixion & Pornography) lett belőle.

Mi a célja a címből összeolvasható betűszónak és a szovjet himnusz felhasználásának?

Cocktails, Carnage, Crucifixion & Pornography – CCCP, a betűszót nem kell magyarázni. A volt Szovjetunió himnuszának intro- és outroként való szerepeltetése pedig szinte tökéletesen a szolgálatomra volt, a munkát lezárván megpecsételte azt, és a Harmadik Birodalom örökös istenítőjének a szerepétől is sikerült megválnom. – így mindent el tudtam mondani, amit akartam.

A címben jelzett dolgok/foglalatosságok nagyon jól összegzik az albumon szereplő témákat. Cocktails, Carnage, Crucifixion & Pornography címen fut az intro és az outro is, ami ugye maga a szovjet himnusz. Direkt a párhuzam? A kommunista életvitel rövid áttekintése volt a cél?

A koktél egyfajta uralkodói kiváltságnak számított, illetve történelmi jelentősége Vjacseszlav Mihajlovics Molotov (1890-1986) személyéhez kapcsolódóan lett. A mészárlást előszeretettel alkalmazta a Szovjetunió vezetése Lenin és Sztálin alatt egyaránt, a keresztre feszítés a nép ópiuma, illetve a kommunizmus az ehhez kapcsolódó tartalmakkal való leszámolásra tett kísérletet, míg a pornográfia napjaink Oroszországának és keleti blokknak a terméke és jövedelemforrása – kicsit eltúlozva, ám az igazsághoz még igy is elég közel.

Albumaitoknak mindig sokatmondó címet adtok – tudatosan?

Minden szempontból igen, bár a címek csupán az észjárásomról adnak szubjektív képet. Valóban a szövegekben foglalat koncepciót adják vissza, és valóban magyaráznak? Nem hiszem.

Új lemezetek a cím, a dalok, a borító, a szövegek, és minden egyéb összetevő alapján egy monumentális, tökéletesen kidolgozott egységnek mutatkozik. Ilyennek szántátok kezdettől fogva – tökéletesnek és grandiózusnak minden szempontból?

A dalszövegek olyan témákat érintenek, amik intellektuális rokonságot mutatnak a lemez címével, összhangban az emberi természettel. Ha más lenne a lemez címe, az emberek akkor is megpróbálnák megkeresni a szövegek és a cím közti kapcsolódási pontot.
Azért érzem találónak a címet, mert egybegyűjti a szövegekben fellelhető szimbólumokat és a jelentősebb momentumokat – nem pedig a szövegek fejtik ki és magyarázzák a címben foglaltakat. Csak azután, hogy ez a mondanivaló megvolt, kezdtem el azon dolgozni, hogy mindezt esztétikailag is átvigyem a gyakorlatba, azaz borító is szülessen a CD-hez.
Volt rá időm, hogy minden szempontból tökéletes kiállítást biztosítsak az albumnak, és remélem, hogy sikerrel jártam. Én magam egészen elégedett vagyok a végeredménnyel.

Hogyan születtek a dalok? Történt bármi különleges a dalok írásakor?

A CCCP megalkotásakor kifejezetten szükségem volt arra, hogy fejlődjek és magam számára ismét érdekessé váljak, ezért rengeteg ötlettel eljátszottam. Ezekből aztán végül megteremtődött a Cocktails, Carnage Crucifixion & Pornography.
Nálam semmi nincs előre eldöntve, és nem követek semmilyen kijelölt utat. Ha valamiről úgy tűnik, hogy képes megragadni a fantáziám, és megüt bizonyos általam felállított mércét, akkor bármi belefér.

Az új dalok vagy szövegek közül van olyan, ami közelebb áll hozzád?

Természetesnek tartom, hogy bizonyos dalokkal, szövegekkel elégedettebb vagyok. Ilyen az „On High Heels through Nights of Broken Glass" és a „Remember Depravity and the Orgies of Rome", amelyek személyes kedvenceimmé lettek. Egyébként mindig ez a helyzet – azóta, hogy először jelentettem meg munkámat 1990-ben az Archon Satani-val.

A zenétek akusztikus részei visszafogott hangulatúak, mégis érezhető egy diszharmonikus és felkavaró belső feszültség a dalokban. Egyetértesz ezzel a jellemzéssel?

Többé-kevésbé igen.
Arra törekszem, hogy bemutassam, miként találkozik a szépség és a harmónia torzulásokkal, és felkavaró helyzetekkel. Az Ordo Rosarius Equilibrio azon a megfoghatatlan határvonalon egyensúlyoz, ami a közelgő apokalipszist elválasztja az epikuroszi királyság eljövetelétől – akusztikus gitárok kísérte megvilágosodás, visszatérő zenei megoldások és menyegzői dobok; dalok az érzéki csábító és a bűnbeesett lélek létének határmezsgyéjéről, zsoltárok halvány megérzés-igazolta dolgokról, mik hamarosan lángba borulnak; így amennyiben mindkét motívumot felismered, örvendek.

Úgy érzem, hogy a szövegmondás és a kántálás (időnként például kardélezést idéző hangmintákkal) elég erősen stimulálja a pszichét, ezért nem tartom túl biztonságos háttérzenének, amit csináltok. Mit gondolsz erről?

A Liturgy of 6 (itt hallható az a bizonyos effekt) egy idézés és ünneplése mindannak, minden formában, ami 6 – Sex, Sex, Sex (Ketten párban, hárman orgiában), Six Six Six… (Sátán kikapcsol(ódik)). Minden dalnak többrétű a célja, és azt hiszem, hogy igazából mindegyik tökéletesen alkalmas háttérzenének a megfelelő körülmények mellett.

Az új album borítóján Adolphe-William Bouguereau festményei láthatók. Miért döntöttetek az ő munkái mellet; szempont volt, hogy hangsúlyozottan tökéletességre törekedett?

Számomra mindig élményt nyújt egy Bouguereau festmény: témáik, és maguk a karakterek is. Talán azért, mert bensőséges a tökéletességük, és egyszerűen kiválóak, amihez szinte zsigerien kapcsolódik az, hogy a természetükkel teljesen ellentétes közegben is felhasználhatók. Ki lehet emelni a nimfákat, és bele lehet helyezni őket egy erotikusabb, pornográfabb környezetbe, vagy démonokká lehet varázsolni az angyalokat, stb., stb.

A képekkel kapcsolatban eszközöltél egy-két változtatást. A színük más lett, sőt egy sarló és kalapács minta is megjelenik az egyik képen, többek között…

Minden változtatás a CCCP koncepciót erősíti; a színváltoztatás a kommunisták vörösére utal, a sarló és a kalapács a Szovjetunió jelképei, stb., stb. Azért használtam fel ezeket, hogy a megvalósítani kívánt koncepció a legintenzívebb formában jelenjen meg és öltsön alakot; humor az abszolút őszinteség adta kereteken belül.

Minden szöveg gyakorlatilag a címben adottakat taglalja – elég hosszúak, és egyértelműek. Mi ennek az oka? (Manapság elég ritka az ilyesmi, a legtöbb szöveg homályos és nagyon alaposan kell kutakodni a sorok közt, hogy ráleljen az ember az értelmükre.)

Személy szerint azt gondolom, hogy egy koncepció szerepeltetése sokkal érdekesebbé teszi a dolgokat. Rockzenekarok esetében nagyon ritka, hogy intellektuális szempontból vagy szimbolikus értelemben vett lényegi kérdésekről írjanak szöveget, legtöbbször egy üzenetek nélküli image-ről van szó csupán.
Egy koncepció felveti annak a lehetőségét, hogy a dalok alakot öltése meghaladja a középszerű szintet. Itt már lehet művészetről beszélni, helyet kapnak a szimbólumok, a gondolatok és célok, stb., stb., ami végül elvezet egy ideológiai és filozófiai felépítményhez, ami már cselekvésre és változtatások megtételére is tud ösztönözni.

Az Ordo Rosarius Equilibrio mindig erős vonzalmat mutatott a profán dolgok iránt. A megszokott ORE-világhoz hozzátesznek-e valami újat a most született szövegek?

A szövegek még mindig profán és dekadens témájúak, de úgy gondolom, hogy mégis különböznek a korábbiaktól – mivel én írtam őket, tudom, hogy mit akartam velük kifejezni. Az, hogy te, hallgatóként másnak véled-e őket, már teljesen más téma.

Az album a személyetek körül forog – a szövegek, a fotók nagyon személyesek, a köszönetnyilvánítás is sokkal intimebb a szokottnál. Ez belső késztetésre alakult így, vagy esetleg egy művészi koncepció része?

Kezdetben nem is észleletem, hogy nagyon bensőséges a munkám, hiszen az intimitás egyszerűen annak az eredménye, hogy ilyen vagyok, de ahogy egyre többször szembesítettek ezzel a dologgal, rájöttem, hogy az őszinteség és az intimitás elengedhetetlenül szükséges ahhoz, hogy egy zenei és külsőségeiben is vonzó művészeti alkotás érdekes legyen, és örömet okozzon. Őszinteség és intimitás nélkül nincs mit mondani.

A borítóban szerepel egy horoszkóp és egy számsor. Mit jelentenek ezek?

Találd ki.

Változott az érdeklődési köröd az elmúlt években – világképed, a vallásról vagy a szexualitásról alkotott véleményed?

A dolgok megváltoztak; mindig változnak, részben akaratlagosan, részben maguktól, de leginkább attól, hogy idősebb lesz az ember, bölcsebb és sokkal cinikusabb, na és persze önvizsgálatot tart egyszer-kétszer.
Az emberek félnek az élettől, félnek az ösztöneiktől és félnek a haláltól. Az élet esszenciájának alapját a félelem adja – az élet ebben az esetben azt jelenti, hogy az ember életben van, ahelyett, hogy valóban élne. Ha ezt tenné, nem félne attól, hogy életben van, és nem félne attól, hogy egy esetleges halál utáni életben számolni kell majd ennek a következményeivel.
Az életet MA nagyon kevesen élik, inkább elhalasztják a jövő hétre, vagy még utána, egészen a halálig, mikor csupán a keserűségre tudnak visszatekinteni – beteljesületlenül.
Az élet, a minőség és a cél többé nem a születéssel automatikusan kapott lehetőségek, hanem olyasmik, amikért mindennapos tudatos harc árán megküzdünk, egészen halálunkig, ami remélhetőleg beteljesülés.
Fel kell ismerni, hogy óriási a különbség aközött, hogy valaki él vagy, hogy életben van.
Oroszlánként kellene élnünk, ha csak egy napra is – az sem számít, hogy ezzel látszólag elesünk egy visszafogott öröklettől, mert így, utunk végén az élet teljességével halhatunk meg. Úgy tűnik, az emberek nem fogják fel, milyen törékeny az élet, inkább hiszik, hogy örökké tart, csak, hogy a halál gondolata ne férközzön közel hozzájuk.
Az élet a szex folyománya; a vallás eszköz, amivel az emberiség természetes ösztöneit kontroll alatt tartják, és Jézus a kereszten a keresztények szexualitásról alkotott képének vallásos ereklyéje – egy Isten-adta fiú, ki szűztől született, és szűzen feszíttetett keresztre; a keresztény tökély csúcsa; szex helyett szüzességi fogadalom.
A vallásnak vannak placebo hatásai – helyettesítheti a szexet és mindazt, mi ösztönösen természetes, de leginkább azzal értek egyet, hogy aki képes felnőtt fejjel vallásos babonákkal és látomásokkal foglalkozni azután, hogy balszerencséjére ráerőltettek egy keresztény vallásos nevelést, az az elmeháborodottság jeleit mutatja, nem pedig azt, hogy állítólagosan szüksége van arra, vagy vágyik rá, hogy megőrizze szüzességét és tisztaságát. Miért hajlanak az emberek az önmegtagadásra, és miért küzdenek azért, hogy egy kitalált, az emberi mivoltot figyelmen kívül hagyó erkölcsiséget birtokoljanak?
A szexualitás megalapozza személyiségünk. Saját, személyes szexualitásunk elfogadása, a róla kialkotott felfogásunk és a megvalósítás formái alapozzák és adják meg az esszenciáját annak, hogy kik vagyunk, és, hogy hogyan viszonyulunk önmagunkhoz.
A szexuális összhang és a nyitott elme messzire vezethet.
Ha megpróbálod kitapasztalni horizontod határait és felfedezed magad, többet tettél, mint a legtöbben egy életen át.
Mindebből azt veszel ki, amit akarsz.

Hogyan változott a zenéről – akár saját zenédről – alkotott képed? Mennyiben hasonlóak mostani és az Ordo Equilibrio indulásakori érzéseid?

1993-ban kezdtem el jelenlegi tevékenységem, rengeteg olyan ötlettel, amit még az Archon Satani formációból hoztam magammal. Most, 10 évvel később az Archon Satani már nagyon-nagyon messze van, az elképzeléseim pedig csakis ordo rosarius equilibrio-i alapozottságúak.
Kezdetben az elképzeléseim körvonalai elmosódtak; tudtam, hogy mit akarok megvalósítani – szívem szerint, de nem rendelkeztem azzal a tisztánlátással és tudással, ami elegendő lett volna ahhoz, hogy az alapvető célkitűzésemnek megfelelő tökéletességgel valósítsam meg vágyaim. Aztán az évek során fejlődtem; érzelmileg, intellektuálisan, spirituálisan és művészileg; elképzeléseim és képességeim pedig velem együtt fejlődtek. Ma, 10 évvel később bölcsebb vagyok és tulajdonképpen elégedett is mindazzal, amit megvalósítottam, ám spirituálisan még mindig hiányosságokkal küzdök, keresem a tökéletességet és keresem a beteljesülést.

Mondanál néhány szót a zenekar, és a kiadótok, a Cold Meat Industry kapcsolatáról? Hogyan vélekedsz a hozzátok hasonló (helyzetű) zenekarokról?

A Cold Meat Industry kiadóval jó a személyes kapcsolatom, együttműködésünk örömömre szolgál. A kapcsolatok változnak; fejlődnek, új arcukat mutatják és remélhetőleg jobbá válnak az idő előrehaladtával vagy megszűnnek.
Értékelem a Cold Meat Industry által biztosított művészi szabadságot, és tisztában vagyok annak a kapcsolatnak a jelentősségével, ami a kiadó és művészei között fennáll.
Örülök, hogy a CMI az otthonunk, és bár időnként eltérően vélekedünk dolgokról, ez nem változtat azon, hogy hosszútávon is itt szeretnék maradni.
Vannak zenekarok, akikkel nagyon jó kapcsolatban vagyunk, és ezek közül különleges helye van a szívemben – hogy csak néhányat említsek – az In Salughter Natives-nek, a Coph Nia-nak, a Brighter Death Now-nak és a Raison d'etre-nek.

A CCCP néhány hónapja jelent meg. Milyen a fogadtatása?

Az új lemez súlyának megítélése nem egyértelmű, azt gondolom. A kritikák fele ajnározó, és tulajdonképpen a legkiválóbb munkámnak kiáltják ki a lemezt, míg a másik oldalról megkaptam, hogy kezdettől fogva nem változott semmi, és ugyanolyan az egész, mint a korábbi dolgaim.
Összességében úgy néz ki, hogy az album sikeres, és úgy érzem, elégedett kell, hogy legyek azzal a fogadtatással, amiben a rajongók május óta részesítették – azt hiszem, az is vagyok, ha félreteszem időszakos szubjektivitásomat és szkepticizmusomat.
A dolgokon gyakorlatilag vég nélkül lehet javítani, de végső soron, mindent figyelembe véve a Cocktails, Carnage, Crucifixion & Pornography-ra gondolva kellemes érzés tölt el.

Az új albumot leszámítva hogy ünneplitek a 10 éves évfordulókat?

Igazából a CCCP kiadásán kívül nem tartottunk semmilyen megemlékezést a 10 éves fennállásunk alkalmából. Talán jövőre, vagy azután, kitudja, mivel lep meg minket a jövő…

Tavaly felléptetek Lipcsében, a Wave-Gotik-Treffen-en. Hogy sikerült a koncert?

A 2003-as Wave-Gotik-Treffen összességében jól sikerült, érdemes volt elmenni, bár a józanész és a kitartás tesztjeként is nagyszerűen működött. Várakozáson felül sikeres volt a koncert, az előadás meg nem érdemelt lelkesedést váltott ki (azért elismerem, Rebecca és Nadine részvétele igazán látványossá tette a fellépést), a CD-ből rengeteget adtunk el, ugyanakkor tapasztalatokat szereztem a kitartásomról, és arról, hogy hogyan viselek jelentékeny fájdalmat, mert eltört az egyik bordám, és ennek következtében a StockholmtólLipcséig tartó úton a tüdőmet is átszúrtam.
Mindennek ellenére elégedett voltam a történésekkel, és remélem, hogy visszatérek még, hogy megvalósítsak egy olyan fellépést, amilyet valóban szeretnék; problémamentesen – ne hiányozzon Fredrik, Nadine ne kerüljön ájulás-közeli állapotba, ne legyen törött a bordám és lyukas a tüdőm.

Az interjú végén tiéd a szó!

Ketten párban, hárman orgiában.
Az élet éppen annyira jó, amennyire azzá teszed… Valósítsd meg önmagad.

Az Ordo Rosarius Equilibrio az alábbi címeken várja a további kérdéseket, kéréseket, ajánlatokat:
Ordo Rosarius Equilibrio c/o Future Legends Management
P.O Box 15091, 104 65 Stockholm, Sweden
Homepage: www.ordo-rosarius-equilibrio.net
E-mail: contact@ordo-rosarius-equilibrio.net

(S.J. & M.P. interjúja)

Rovar17

A kísérleti elektronika (vagy ipari mélyzajzene) jelen alakulását vizsgálva a rovar17-tel beszélgettünk. Első albumuk, a Lófej-köd óta úgy tűnik, még jobban beleásták magukat a hanghullámok sűrűjébe, és a Minden mást az őrület című kompozíciójuk mintha továbbvinné a zenéjük által közvetített tudatalatti történetet.

ROVAR17 - UTAZÁS AZ ISMERETLENBE

IGAZ, HOGY ABBAN A FORMÁBAN NEM HALLHATÓK AZ ALBUMOKON A ZENÉTEK, AHOGYAN A KONCERTEKEN?

r17: Minden koncert egy egyszeri előadás. Az elektronikus zenét is elő lehet adni élőben, és ugyanúgy, ahogy az élő hangszerekkel játszott koncerteken, ahol a zenész beleviszi az érzéseit a játékba, mi is egyedi módon adjuk elő a darabjainkat, mintegy reprodukálva a számaink megszületését és életre kelését, ahogyan az eredetileg a mi fejünkben történt. Mivel a saját számainkat adjuk elő, megvan az az előnyünk a más darabjait játszó zenésszel szemben, hogy mi beleadhatjuk az adott hangulatunkat az előadásba, amit a koncerten az aktuális „itt és most" határoz meg. A zene végül is valahol önkifejezés.

ÉS MINT ILYEN, SZUBJEKTÍV.

r17: Pontosan. A hallgató bepillantást nyerhet ilyenkor a zeneszerző lelkivilágába, a befogadással pedig megérti, amit a zenével mond neki. A mi zenénk azonban nem írja elő a hallgató számára a pontos értelmezést, inkább olyan, mint a könyv-mozi viszony: sokkal többet bíz a közönség fantáziájára (akárcsak a könyv), és ezzel bevonja őket is az alkotásba, azaz, a szám legvégső formája hallgatónként különböző. Kedvenc példám erre, amikor a Gubacsi úti Gót-kocsmában játszottunk, és a koncert végén egy hallgató azt mondta nekem az egyik számról, hogy tetszett neki, hogy milyen jó lassú, mire egy másik közbevágott, hogy szerinte pont, hogy iszonyú gyors volt. Ekkora eltérések zeneértelmezésben azért nem túl gyakoriak.

TEHÁT MONDHATJUK, HOGY A SZABADSÁG ÉRZETÉT ADJA A ZENÉTEK A KÖZÖNSÉGNEK?

r17: Ez a zene egy útvonalat, világot jelöl ki a hallgatónak, amit aztán szabadon bejárhat. Vannak „útjelző táblák", „állomások", amik aztán továbblendítik a befogadó fantáziáját. A jó az egészben az, hogy még fantáziálás nélkül is érzi a hallgató a szám lényegét.

PONTOSAN MI AZ AMIT CSINÁLTOK?

r17: Ha műfaji meghatározásra vágysz nincs megfelelő válasz a kérdésre. A zenei stílusok, kifejezések csak egy szegmensét fedik le a zenénknek. Mi nem a hagyományos kategóriákban gondolkozunk…

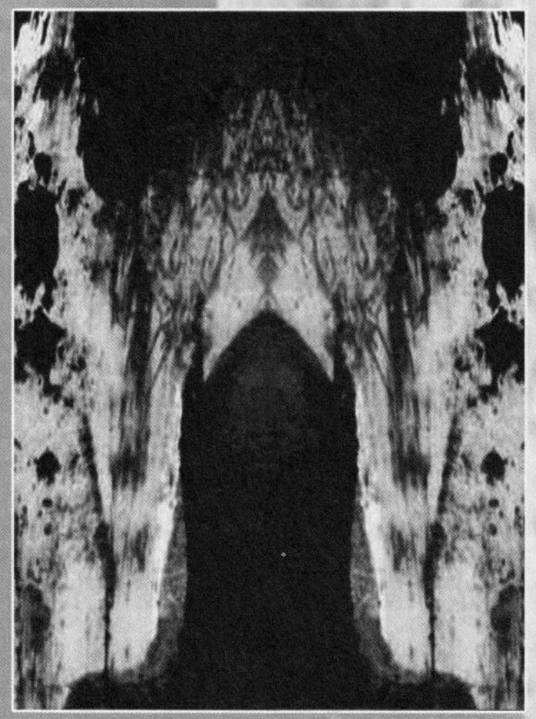

SOKSZOR A ZAJZENE KIFEJEZÉST SZOKTÁTOK HASZNÁLNI…

r17: De szerintem más értelemben, mint gondolnád…
Kétségtelen, hogy a Minden mást az őrület című album továbbviszi a már megkezdett kirándulást abba a zenei fantáziavilágba, ami egyszersmind saját elménk világa is. Ha azt mondjuk, hogy az első album elindított egy úton, a folytatás valóban tovább, vagy beljebb invitál a képzelet terébe. Ez a tér persze a minket körülvevő valóság új értelmezése. Itt valójában nem egy másik (zenei) valóság kialakításáról van szó, csak a már meglévőre fókuszál, a világ ember általi érzékszervi feldolgozásának egy bizonyos szintjét ábrázolja, azt, amit ebben a formában tudatosan nem érzékelünk. Van, aki azt mondja, hogy ez a zene átmenet a fizikai értelemben vett hanghullámok és az ember által érzékelt hang, végső soron a zaj érzéklete között. A zaj ugyanis nem valamiféle pejoratív kifejezés, hanem maga a hang materializálódása, az értelmezetlen, éppen ezért érintetlen, még tiszta hang. A zaj további feldolgozása — amiben nem kis szerepet kap a beszédfelismerő központunk (ahogy agykutatók pár évvel ezelőtt végre tudományosan is bebizonyították) — adja a végső zenei élményt. A rovar17 tehát ilyen értelmezésben egy köztes pillanatot kap el, valahol a hanghullám és a zene közti állapotot, és ez különleges, rejtelmes hatással van a hallgatóra.

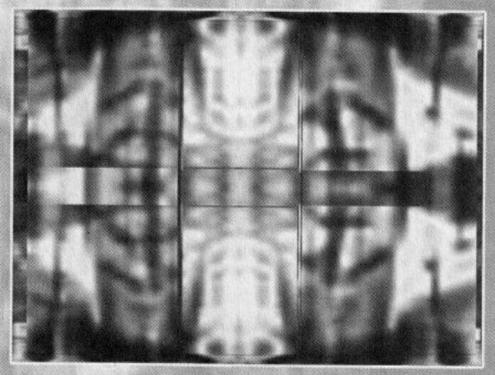

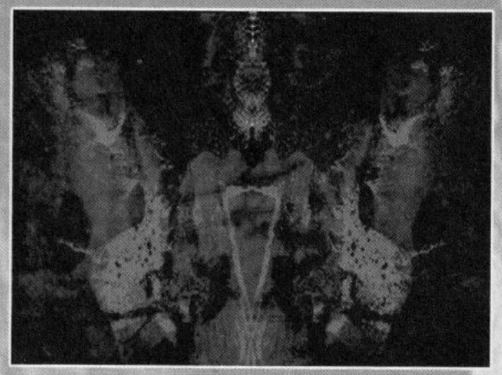

A rovar17-ről nehéz is beszélni, éppen ezért, mert a konkrét élmények egyéniek, nehéz megosztani őket másokkal. A koncertek után így sokszor láthatjuk a csendben magához térő közönséget, ahogy csak emésztik a hallottakat, esetleg megpróbálják megfogalmazni, mit is éltek át, és a legváltozatosabb dolgokat mesélik, mintha nem is zenei előadáson lettek volna.

IRÁNY A LEGKÖZELEBBI HANGSZÓRÓ!

http://rovar17.uw.hu

(stevie interjúja)

Sanguis In Nocte

A Saguis in Nocte egy fiatal hazai zenekar, és leginkább a középkori elektro goth meghatározással juthatunk legközelebb ahhoz, amit csinálnak. Zenéjük olyan dinamikus, magával ragadó és ráadásul még kidolgozott is, hogy biztosak vagyunk afelől, komoly karrier indul útnak! Az interjúkérdéseket közösen válaszolta meg a kvartett.

MUTASSÁTOK BE A ZENEKART, HOGYAN ALAKULTATOK ÉS MIT JELENT A NÉV SZÓ SZERINT, ILLETVE SZÁMOTOKRA?

1999-ben merült fel az ötlet egy olyan zenekar létrehozásához, amelyik ötvözi a középkori elemeket és az industrial hatásokat W.L Rabenaas részéről. Sok energiába került megfelelő embereket találni. Az akkori felállás készítette az ALBA EP-t: W.L Rabenaas (ének), Morum (gitár), Ann (dob), Mr Flautist (fúvós), Pegi (dob).
Egy év után a zenekar feloszlott, de Noctis DeVir és W.L Rabenaas 2003-ban újraalapította. Néhány hónap múlva csatlakozott két tag a RAVENSHADES együttesből, így lett teljes a mostani felállás: Rabenaas (programozás, ének, duda), Paganus (gitár), Moth (dobok), és Noctis DeVir (ének, basszus).
A név pontos jelentése: vér az éjben. A vér a legerősebb köteléket szimbolizálja: testvériséget, összetartozást, az éjszaka pedig az inspirációt, titokzatosságot.

VAN-E KONKRÉTAN MEGFOGALMAZHATÓ CÉLJA A ZENEKARNAK, VALAMI, AMIT KÖZVETÍTENI KIVÁNTOK?

Szórakoztatni egy bizonyos közönségréteget Magyarországon eddig egyedülállóként.
Közvetíteni talán azt, hogy tiszteljük a múltat, és, hogy lehet tanulni belőle. Nem biztos, hogy ami régi, az rossz is egyben. Mi megpróbáljuk a középkori elemeket összeötvözni a modernekkel, így adni nekik új formát.

MILYEN ZENEKAROKKAL, KORSZAKOKKAL, FILMEKKEL, ÉRZÉSEKKEL, SZELLEMISÉGGEL ÉREZTEK ROKONSÁGOT? MI INSPIRÁLÓ A SANGUIS IN NOCTE SZÁMÁRA?

A borítón található kép egy ideális környezetet jelenít meg számunkra – ahol lenni szeretnénk, ahol jól érezzük magunkat: nagy lakomák, bor, lovagi tornák, várak, barátok, fegyverek.
Zenekarok közül pedig a Tanzwut, az In Extremo, a Corvus Corax... stb. említhető meg. Inspiráló bármi lehet számunkra: egy középkori dallam, egy vers, egy csataleírás, egy kép.

MOST KÉSZÜLT EL AZ ELSŐ DEMÓTOK, MIT KELL TUDNI RÓLA?

Ez egy EP. A szövegek tradicionális eredeti versek és dalok a középkorból. Témájuk változó.
Az első szám egy farkasról mesél el egy történetet, a második a hűségről és az azt követő mulatságról szól. A harmadik Vlad "Dracul" Tepesről regél, az utolsó Oskasteinar szövegéről sajnos csak töredékfordítások vannak, ezért itt inkább ösztönösen próbáltuk elkapni egy hangulatot. Ez lett a legsötétebb szám is és itt duda sincs. Úgy éreztük, hogy felesleges lenne ebbe a számba.

MILYENEK VOLTAK AZ EDDIGI KONCERTTAPASZTALATAITOK, MELYEK VOLTAK A JÓ ÉS ROSSZ PILLANATOK, ILLETVE MELYEKBŐL TANULTÁTOK A LEGTÖBBET?

Fura, mert nálunk úgy működik, hogy mindig a páratlan számú koncertek sikerülnek, első harmadik... stb. Ezek között van a győri koncert, a Vörös Yukas és a Kultiplexes koncert. Győrben a kései kezdés ellenére is tetszett az embereknek és vissza is hívtak minket! A Vörös Yukas bulin okozhattuk a legnagyobb döbbenetet, mert teljesen más zenei ízlésű közönség előtt játszottunk, de sokáknak ott is tetszett.
A legrosszabb élmény a Dante Pokla fesztiválon történt. Ott sajnos nem volt megfelelő felszerelés biztosítva, és a zenekar nem szólt rendesen, úgyhogy két szám után befejeztük a koncertet. Ebből tanultunk a legtöbbet, mert nekünk kicsivel több felszerelés kell egy koncertre, mint egy úgymond "normális" zenekarnak. Ahova lehet, mi viszünk minden cuccot; ha a klub tudja biztosítani a felszerelés egy részét, akkor is leellenőrzünk mindet a fellépés előtt.

MI VÁRHATÓ TŐLETEK A KÖVETKEZŐ HÓNAPOKBAN?

Ami biztos az egy győri koncert július 24-én. Októberben pedig egy fesztiválon játszunk majd Százhalombattán. Teljes erővel írjuk a dalokat és készülünk a nagylemezre. Köszönjük a bemutatkozási lehetőséget! Köszönet mindenkinek, aki segített minket, és aki a koncertre is eljött!
Üdvözlet a KLAAN-nak. S:I:N

sanguisinnocte@vipmail.hu
S.G. & S.J. interjúja

LYUHÁSZ LYÁCINT BT.

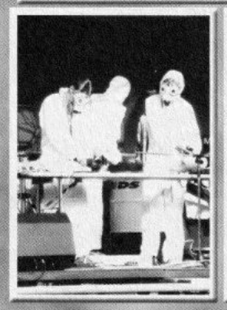

A változó létszámú, ám változatlan intenzitással működő Lyuhász Lyácint Bt. egyike a hazai industrial érdekes és fontos zenekarainak. Bár a legtöbben talán Jancsó Miklós filmjeiből emlékeznek rájuk, a csapat tekintélyes múltra tekint vissza. Több mint tíz éves fennállásuk alatt sokat tettek az ipari színtérért: fanzine-t adtak ki (III. Világnézet), melyben bemutatták az industrial külföldi és hazai nagyjait (Laibach, Genesis P-Orridge, Lois Viktor, A.C.T.U.S.) éppúgy, mint a feltörekvő zenekarokat. Saját kiadót (Mühey Records) működtetnek, ahol a Bt. és side-projektek felvételei jelennek meg. Időről időre videofilmen is dokumentálják fellépéseiket. A Bt.-nek nem csak egy arca van. Az industrial zenekarok nagy részével szemben ők mintha nem terhelnék túl a zenét ideológiákkal – ez azonban egyáltalán nem jelenti azt hogy ne volna egy irány ami felé haladnak. A Bt. zenéje egyfelől egy játékos, építő-romboló tevékenység, amibe -ahogy a külföldi zenekaroknál is – időközben bekapcsolódtak a társművészetek (tánc/performance, illetve konkrétan a képzőművészet is), másfelől azonban van egy "komoly" értelmezése is mindannak, amit csinálnak (ez meglepheti vagy visszarettentheti azokat, akik csak a Jancsó-filmekből tudnak róluk).
Az interjú elsődleges célja megismertetni az olvasókkal a Bt. múltját, jelenét és jövőjét, az 1989-es alapítástól napjainkig. Tizensok év, számtalan "depresszív és felemelő" koncert, sok-sok side-projekt, testőrség és Repülő Színház. És a zaj még mindig csak egyre nő... A kérdésekre a zenekar szónoka, Burai Árpád válaszolt.

Menjünk kicsit vissza az időben. Az Új Könnyűzenei Katalógusban olvashattunk rólatok egy ismertetőt, fényképpel. "Az ember a művészeteken keresztül jut el a végső megvalósulásig", "Ez az egész világ egy nagy Juhász Jácint". Az első megállapítás szerint a folyamat maga a megvalósulás (ergo egy "komoly" manifesztum), a másik mondat azonban nehezebben értelmezhető, egyfajta játékos értelmezést kínál. Hogy jött a képbe (és a zenekar nevébe) Juhász Jácint, illetve voltak-e félreértések vagy összeütközések a névhasználat miatt?

A zenekar nevét Dr. Kondor, az Alapító Atya adta a csapatnak, az akkoriban a fiatalok körében roppant népszerű Cimbora műsor nagy rajongójaként, amelynek egyik műsorvezetője volt Juhász Jácint, az egykori kiváló színművész. Problémánk a névválasztásból adódóan sohasem volt. A névadó is tudott létezésünkről és tudomásunk szerint nem volt semmiféle ellenvetése ezzel kapcsolatban. Személyes találkozásra sajnos 1999-ben bekövetkezett halála miatt nem kerülhetett sor. A temetésén a zenekar két tagja képviseltette magát és egy emlékkoncertet is adtunk a tiszteletére Debrecenben.

Avassatok be minket a Bt. kezdeteibe...

A Bt. két taggal született meg annak idején. Az imént már említett Dr. Kondor és Kállai István szülötte a formáció (utóbbi már nincs a csapatban). Nemsokára újabb és újabb arcokkal bővült a társulat. A legvonzóbb az volt a zenekari tagságban, hogy ezáltal ingyen lehetett részt venni a különböző rendezvényeken, ahol a Bt. képviseltette magát. Az alkalmi tagok hozták magukkal az otthonukban fellelhető és zajkeltésre alkalmas tárgyakat, a gépi alapokat és a szónoklatokat ezek az eszközök egészítették ki. Jómagam a zenekarban egy Trabant motorháztető szétfűrészelésével debütáltam. Össznépi őrületek voltak ezek a bulik. A Bt. demokratikus diktatúrára történő berendezkedése erre az időszakra tehető. Semmi irányítás, korlátozás, csak káosz és ipari orgia, ugyanakkor éppen ez a zűrzavar vált koncepcióvá. Később kialakult egy 8-10-fős állandó mag, akik azóta is a zenekart alkotják, de mind a mai napig rendkívül képlékeny a dolog. Volt egy időszak, amikor számokat írtunk, próbákat tartottunk, de ezt az irányvonalat elvetettük és ösztönösen találtunk vissza a gyökerekhez és a káoszhoz, melyet időközben központosítottunk. Az előadások során masszába gyúrunk minden általunk begyűjtött elemet, és ezt zúdítjuk a hallgatóságra, az egészet pedig iróniával átitatva adjuk elő, ugyanakkor sokkolva is a közönséget. Videóról az általunk rögzített épületbontási felvételek, saját kisfilmek kerülnek sugárzásra, az orvosi stáb zenét állít elő, leépülésről, hanyatlásról tudósító szövegfoszlányok harsognak, jelképekkel, díszlettel benőve a színpad és mindenki tevékenykedik. Ezért van az, hogy nem is zenekarnak, sokkal inkább egy brigádnak tekinthető a csapat. Egy illető úgy jellemezte koncertjeinket, hogy "olyan mintha 'Göcsben' (a debreceni Csapágygyár régi neve) egyszerre indulna be a három műszak."

Annak ellenére, hogy a rendszerváltozás környékére tehető a zenekar alapítása, gyakran ironikusan visszautaltok a szocialista realizmusra ("Ifjú szívvel", "Csapj fel vasasnak!"). A Katalógus szerint "a mondanivaló takarja a kor véres valóságát, valamint a zenekar tagjainak totalitárius rendszerét." Honnan jött az ötlet, hogy közös nevezőre hozzátok a komédiát és a tragédiát?

Már régóta közös nevezőn van nálunk. A kezdetek óta egészen pontosan. A jelszavak egy ideológia kvintesszenciái. Mi ezeket a jelszavakat beépítjük a zenénkbe, egymással keverjük, és általunk kitaláltakkal egészítjük ki őket. Nem politizálunk, nem erről az oldalról közelítünk az ideológiák felé. Az, hogy visszautalunk a szocialista realizmusra, annak köszönhető, hogy az a kor termelte ki a legjobb jelszavakat, jelmondatokat.

Koncertjeitek egyben performanszok is. És, mint az ipari zenekaroknál általában, nálatok is történnek váratlan dolgok... Gondolok itt arra, amikor egyszer kitiltottak titeket, illetve, amikor kigyulladt a terem.

A Szigeten pár évvel ezelőtt a biztonságiak beszüntették a műsort, mert a légkalapács túlságosan hangosnak bizonyult és elnyomta a szomszédos színházi sátor aktuális produkcióját. Ez az előadás a Ly. Ly. Bt. történetének legrövidebb koncertjeként vonult be a köztudatba. A "kigyulladós" koncertre Debrecenben került sor. A koncertet megelőzően a környéken lévő bontási területről különböző kellékeket gyűjtöttünk be, többek között egy fotelbelsőt, amely szalmával volt bélelve. Na ezt gyújtotta be a közönség egyik tagja. Elég komoly riadalom volt, ajtón-ablakon menekült a nagyérdemű. Aki a klubot csinálta, leállíttatta a koncertet, majd néhány hét múlva már sorainkban üdvözölhettük. Volt ezeken kívül még több botrányosnak nevezhető koncertünk, de manapság már nem ez a jellemző.

Az utóbbi időben a többi mellett a Dr. Kondor-projekt is előtérbe került. Attól függően, hogy honnan nézzük, a projekt lehet zenei-művészeti kísérlet, halálosan komoly zenei játék, illetve egyfajta sugárzott műsor. Egyfajta zenén/zajon keresztül történő gyógyítást modellez, illetve nyújt, amellett hogy "kikapcsol" vagy "bekapcsol" minket a hangzóanyag? Folyamat, zene, vagy a távgyógyítás új módja?

Mindhárom. Dr. Kondor Ideg -és Elme Klinikája, Kondor Tamásnak az önálló produkciója. A doktor úr steril zenerendszereket szerkeszt, melyek hol akusztikus kiegészítői egy meghívott vendégprofesszor előadásának, hol önálló individuummal bíró, komoly kérdéseket makacsul feszegető tudatsokkolók. Előadásain alkalmi segédeivel közösen (akik többnyire a Ly. Ly. Bt.-ből kerülnek ki), különféle agyi beavatkozásokat végez a közönségen, orvosilag tesztelve a hallgatóságot, gyógyító zenei impulzusokkal operál és nyugtat.

Kérlek, mutasd be a többi projektet is pár szóban.

Több projekt és produkció működik a Lyuhász égisze alatt. Ezek közé tartozik a már említett Dr. Kondor, valamint a Spatzen jodler Sex-tett, a Lady Domina és az Alfa hímek és a KGST disco is. A Spatzen jodler, egy jódliművész, a derecskei születésű ifj. Tóth Sándor köré szerveződött zenekart takarja, amely zenekar műfaji meghatározását tekintve a Terry black metál stílusban tevékenykedik. Ez egy abszolút szórakoztató produkció, a ránk jellemző ironikus hangvételben persze. A Lady D. és az Alfa hímek, külvárosi ipari gésánk, Kerékgyártó Erika kísérőzenekara. Hangulattalan mámor. A KGST disco alkalmával pedig jómagam és Dr. Kondor szolgáltatjuk a zenét, amely Izabella Trojanowskától kezdve, Karel Gott-on keresztül egészen Korda Györgyig hozza lázba a nyolcvanas ével KGST tagországainak könnyűzenéjével a hallgatóságot. A projektek és a Lyuhász így együtt egy komplett, groteszk kabaré, amely a közös aktusok alkalmával, egész estét betöltően szórakozik a közönséggel és saját magával.

Van egy filozofikus értelmezése is annak amit csináltok, gondolok itt arra, hogy a Sebeők János előadásán hallottak is mintegy igazolják azt az irányt ami felé törekedtek: "a Világűr halad, a Föld zsugorodik". Dr. Kondor egyszer azt mondta, hogy egyfajta agrár-industrialt csináltok, miközben én úgy látom, hogy a vezető ipari zenekarok nagy része a technikára tesz fel mindent. Mi a Bt. véleménye a természetről, és hogyan látják a jövőt?

A Bt. véleménye nem a tagok véleménye, sőt nem is vélemény, hanem sokkal inkább egy objektív látásmód a minket körülvevő világról. Nem értékelünk, nem bírálunk, mi csupán végrehajtók vagyunk. A tagok véleménye bizonyosan más és más a kérdésedről, de nem ez a fontos. Természet..., jövő...? A Bt. az erdők lebetonozása és a városok evakuálása mellett kardoskodik. Lakatlan helyekre van szükség!

Két kihagyhatatlan kérdés: mi változott a Jancsó-filmben való szereplés hatására, felismernek-e titeket az utcán... és szűkebb pátriátokban, Debrecenben hogyan viszonyultak/viszonyulnak a zenekarhoz.

A filmeknek köszönhetően sokan megismerték a zenekart. Nagy élmény volt mindhárom Jancsó-film forgatása (Anyád! a szúnyogok; Utolsó vacsora az arabs szűrkénél; Mohácsi vész). A tavalyi filmforgatás különös jelentőséggel bíró a zenekar életében, hiszen a közösen eltöltött időszaknak és az egymásrahangolódásnak köszönhetően, amely egy ilyen nagy létszámú brigád esetében nem egyszerű feladat, újra aktivizálta magát a csapat az ezt megelőző vegetálás után, amely kis híján a megszűnésünkhöz vezetett.
Debrecenben elfogadják a zenekar létezését, de sok az előítélet és a félreértés velünk kapcsolatban. Ettől függetlenül sokan szeretik a zenekart és elég jól bírják a "három műszakos" Lyuhász koncerteket.

Idén vagytok tizenöt évesek. Terveztek-e valamiféajta összefoglalót, válogatást, vagy komolyabb megmozdulást?

Nem 15, hanem 12 évesek vagyunk. Bár ezt mi sem tudjuk pontosan. Mindenesetre 2 éve volt egy 10 éves jubileumi koncertünk.

Tiétek az utolsó szó. Üzentek-e valamit az olvasóinknak?

A teljesítés próbatételének folytonossága jelöli ki a "mozgalmi többlet" valóságos forrásvidékét.

dr.kondor@freemail.hu

(BerTolT interjúja)

Lyuhász Lyácint Bt. diszkográfia:

Időkapszula VHS 1997
(A legendás botrányba fulladt koncert, aminek a végére a terem kigyulladt. Még a 11 tagú Lyuhász Lyácint Bt.-vel!)
- Időkapszulába zárva, konzeroált pillanatok
- Szavak, tettek, gondolatok
- Melyeket kimondtunk, cselekedtünk, gondoltunk
- Mi csupán végrehajtók vagyunk
- Újraélünk múltat, jelent, jövőt

Agónia CD/VHS 1998
„Apokaliptikus víziók a teremtés szavatossági idejének lejárta után, romantikus séták az ipar-negyedben. Skizofrénia, paranoia, barangolások a sötét elmék labirintusában! Fémszerelem, Ipari Orgia – egyszóval Lyácint Csodaországban!"

Nekrológ CD 1999
Nekrológ – Juhász Jácint színművész és Löki Péter barátunk EMLÉKÉRE!!! „Az éjszaka születésénél tébolyult holtak seregének sikolya rombolja le a csendet, s a fekete Nap rothasztó sugarai csontig hatolnak a kihűlt, merev testben..."

Live in Prague CD 2001
Prague Industrial Festival ...Szárnyas lelke úszik a halál ködében, teste nyugszik némán, élettelen, dolgozó ölében. Kihűlt tetemek, kampón haladnak, monoton, monoton, monoton IPARI folyamat!

Kondi Kompilation – Válogatás '90-2000 CD 2003
A Lyuhász Lyácint Bt. Zenei Projectjeiből: Lyuhász Lyácint Bt. – Herr General – ECA – Alpha-Block – Dr.Kondor – Égett Gyerekek – Józsi – Rezes Band-i – TBC – Blaireau... (Ipari, Dark, Synthpop, New Wave, Idiota, Alternatív, Electric Body Music)

Dr. Kondor diszkográfia:

Regionális Híradó CD 2000
...bekapcsolom a Commodore 64 számítógépet. Sokol rádió recseg. Közjáték. A képernyő a '80-as évek TV Híradóját vetíti... – defibrilláció – Minimal ELECTRONIC Soundtrack and EBMusic

Fekete Doboz CD 2000
- A tömegszerencsétlenség bekövetkezett
- A fémek más-más módon repkednek
- Orvos szakértők irányítják a tetemek keresését...

Dr.Kondor és Frank Einstein Tanácsai CD 2002
(Limitálva CD-Box-Set: CD+könyv+Automata)
- Létezik-e végtelen rezonancia?
- Hogyan lehetséges önmagunknál fejlettebb intelligenciát létrehozni?

- A Rezonancia-élmény fejtegetése Dr.Kondor kísérleti Electronikus zenéjén keresztül

Dr.Kondor-féle Orvosi Terápiazene CD 2001

Minimal Best Of Dr.Kondor válogatás: válogatás a REGIONÁLIS HÍRADÓ CD 2000 és a FEKETE DOBOZ CD 2000 albumokról. A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegtájékoztatót, vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét.

Erika Él maxi 2003
- avagy Erika, a Külvárosi Ipari Gésa Klónozása! Dr.Kondor 5 verzióban klónozza, darabolja, sokszorosítja a törékeny testet...

Dr.Kondor & Idegklinikája: Földalatti Laboratórium CD 2003
- Formalinba mártott test a súlyából annyit veszt, amennyi az általa kiszorított formalin súlya!
- betekintés Dr.Kondor Idegklinikájára – EXIT –

SOPOR AETERNUS

A Sopor Aeternus logo a Szaturnusz és Jupiter jeleinek kombinációja. Mit jelent ez számodra?

Ez a logo több mindent szimbolizál: addig, amíg Szaturnusz (Kronosz) egyeduralkodó, teljesen negatívan áll az élethez. De ha erőitől megfosztja, és saját uralma kényszeríti Jupiter, aki elnézőbb, akkor képessé válik arra, hogy előretekintsen, mert felszabadítja magát a dolgok pillanatnyiságától, és a korábban korlátozó minőség egy (szellemi) fejlődés támogatója lesz általánosságban. Tanult a múltbeli tapasztalataiból, ezért most segít, hogy az igazán esszenciális dolgok felé forduljon az ember, olymódon, hogy hangsúlyozza a lényegtelen dolgokkal való leszámolás (korlátozás) szükségességét. Ebben a minőségében a "küszöb őreként" jelenik meg, ahol kaszával (és/vagy egyéb kaszás/"kaszás" ábrázolásban) könyörület nélkül vágja le, ami szükségtelen. Senki nem mehet át a túlvilágra fölösleges dolgokkal, evilági érdeklődéseinket és minőségeinket tekintve mindenkit megtépáz kicsit.

Kronosz viszont nem csupán egy életellenes erő, amely csak elvenni tud (vagy legalábbis hátráltatni), hanem egyben azzá a hatalommá is vált, amely a forma általános komolyságát és a szigorú egyenességét is biztosítja – egyszerűség és egység egyszerre. Módszerei első látásra kellemetlennek tűnhetnek, ezért is került úgy a köztudatba, mint a balszerencse legbaljósabb hírnöke (megelőzve Marsot is). Betegségekkel (mivel minden betegség egy jelzés, vagy utalás először), fájdalommal, elválással, veszteséggel és magánnyal, stb. hozzák összefüggésbe. a fejlődést. Azokból a fájdalmakból és balszerencsés helyzetekből tudunk gyorsabban tanulni, amiket Kronosz hoz.

Kronosz még ebben a másodlagos szerepében is elutasítás révén dolgozik, de ez alkalommal ez egy megtermékenyítő "nem", ami az összes olyan akadályt jelképezi, melyek miatt elbukunk… és (remélhetőleg) felkelünk. Az egész a meghaladásról szól, mert ez rejti az igazi mestert, aki ezekből az eseményekből felismerést és tapasztalatot gyűjt… - gyávaság helyett.

Mindezek ábrázolására - részben legalábbis – a YIN-YANG szimbólum fekete oldalát is használhatjuk, mivel végül is minden az egyensúlyról szól, nem igaz?

Annak ellenére, hogy a két bolygó együttesen van jelen, mégis a Szaturnuszt szólítod meg többségében, ami mindenképpen hangsúlyosabbá teszi. Kérlek, beszélj arról, hogy milyen érzéseket ébreszt benned a Szaturnusz – segítség, megváltás, motiváció…?

Most, hogy így felvetődik a kérdés, azt kell mondjam, hogy az utóbbi évek során sok mindenben megváltozott ez a dolog. A kezdet kezdetén úgy gondoltam, hogy a Sopornak a Szaturnusz ténylegesen A szíve, mert semmi mást nem éreztem, mint depressziót, szomorúságot, elzártságot, fájdalmat és sötétséget. De ha a zenét hallatja az ember… - függetlenül attól, hogy mennyire sötétek a szövegek, akkor az valahogy mindig felemelő volt… megkockáztatom, már-már örömmel teli. Az biztos, hogy sosem okozott negatív hangulatot, vagy depressziót… - így a szövegek keserűségét mindig ellensúlyozta a zene, a dallamok.

A Jupiter-hatásról először akkor kezdtem el tudatosan gondolkodni, mikor elkezdődtek az Inexperienced Spiral Traveller lemezem munkálatai – amiről szégyenkezve be kell valljam, hogy ilyen hulladékot addig és azóta sem rögzítettem. Manapság a Jupiter-hatást mindenkor figyelembe veszem, ha új dologba kezdek… - zene vagy művészet terén, de tulajdonképpen mindenkor.

Miért marad ki a szövegekből a Jupiter-hatás, ha egyáltalán kimarad…

Nem tudom, hogy tényleg kihagynám-e…, talán régebben megtörtént. Mégis, a Jupiter-hatás, vagy nevezhetjük hatóerőnek is, mindig jelen van, mert nem feledkezhetünk meg arról, hogy a SOPOR AETERNUS nem évülő célja, hogy felismerjük, meghaladjuk/feloldjuk többek között a félelmet, depressziót vagy fájdalmat. (Ön)g yógyításról van szó… és ennek eredményeként… fejlődésről. Végül is úgy gondolom, hogy megvan az egyensúly.

SOPOR AETERNUS

Az egyszemélyes, Anna-Varney által éltetett Sopor Aeternus és árnykísérete, az Enseble Of Shadows sok szempontból megfoghatatlan művészeti alkotás. Itt a zene mélyreható önátalakítás eszköze, mágia, ami nem hagyja érintetlenül a hallgatót sem. A misztikus és gyakorta szenvedésekkel teli középkorba hatoló muzsika legutóbb a tavalyi év elején, az Es Reiten Die Toten So Schnell album formájában öltött alakot, ám nemcsak ennek kapcsán kerestük meg Anna-Varneyt.

Sopor Aeternus

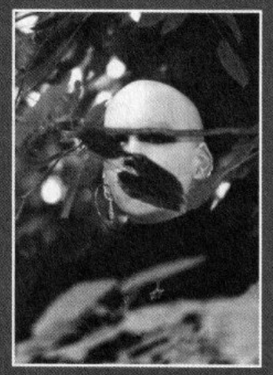

A napszakok váltakozása játszik-e valamilyen szerepet az életedben – a Nap és a Hold?

Mint bárki másnál. Igazából semmi különös.

Hogyan szemléled az időt?

Ez attól függ. Néha csak vánszorognak a percek…, néha meg egész hetek eltűnnek… és nem is tudom, hogy hova.

Egy konkrét esemény hatására kezdtél zenélni?

A fájdalom, ilyen egyszerű… - volt egy pont a létezésemben – mert életnek ezt nem lehet nevezni – amikor már annyira nem tudtam elviselni a fájdalmat, hogy valahogy ki kellett engednem, üznöm magamból…; és a zene adta magát. Igazából nincs választásod, vagy nem vagy abban a helyzetben, hogy döntsél bizonyos dolgokról, mikor a fejed – de tulajdonképpen az egész szervezeted – zenével van elárasztva, mikor a holtak kórusa 24 órán át melletted van… - megölöd magad…, vagy alkotni kezdesz.

Milyen megfontolások alapján jönnek létre a borítók?

A borítókat mindig a lemezek tartalma határozza meg… - egyértelmű.

Honnan merítesz inspirációt?

Fogalmam sincs. Persze az köztudott, hogy minden, amit látunk, hallunk vagy más módon befogadunk, ilyen-olyan hatással van ránk, és – természetesen – vannak olyan művészeti alkotások (legyen az zene, irodalom, film vagy bármi), ami egyszerűen arra indít, hogy te is csinálj valamit… - amik inspirálnak téged. Nem feltétlenül konkrét formában, hanem azáltal, hogy egy kellemes, pozitív érzést adnak, tudod… Ezek az alkotások magukat inspirálták…, mert – ez a személyes véleményem – forrásuk az igazság.
Talán maga az inspiráció is innen jön… - de akárhogy is van, ezzel megajándékozzák az embert.

A művészeted, minden vonatkozásával együtt – mennyire van előre megtervezve? Teszel azért erőfeszítést, hogy egy meghatározott irányba vidd a dolgokat, vagy ami felszínre tör – ösztön, stb. – annak utat engedsz?

Igen, mindenképpen irányt adok neki. Kicsit nehéz ugyan elmagyarázni, de alapvetően a logika és az intuíció kiegyensúlyozásról van szó… Összefoglalva azt lehet mondani, hogy először is felküldöd a NEVET/a légenyét annak, amin dolgozni kívánsz…, és aztán megvárod, hogy a különböző "hozzávalók" megérkezzenek. Persze jó, ha képes vagy felismerni, köszönteni valami módon, ami bejön…, és nem szabad megfeledkezni arról, hogy a döntés a te kezedben van: mit választasz, mit használsz fel, vagy akár azt is megmondhatod, ha valaminek felfogod a lényegét, de az információval más módon kívánsz élni.
A fekete ruhák lekerültek, és most mezteleníül mutatkozol. Ez mit jelent? Egyfajta nyitást például?

Nem, nem erről van szó. A testem egy "vetítővászon". Butoh, tudod… - a szokásos.

Mit jelent számodra a test, a nemiség?

Ó, az emberi test egy nyűg. Egy börtön, amivel még törődni is kell. Etetni, fürdetni, stb., stb… - akkora időpocsékolás. De szemlélhetjük ezt úgy is, hogy a test a fizikai megfelelője/kifejezése a léleknek, amely lakja, és mivel – legalábbis ami engem illet – sokkal rosszabb is lehetne a helyzet, a test ilyenformán lehet templom…, vagy a gyermeked is.

Teljesen kiéled magad a művészetedben?

Hmm…, igen.

Kérlek, beszélj az énekhangjaidról!

Mit is mondhatnék?

Mi a művészeted – az életed végső célja?

Felszabadulás… - és végső soron… megvilágosodás, természetesen. Bár ez egy kicsit időigényes, azt hiszem :).

Egésznek tekinted magad, vagy hiányzik még valami az életedből?

Ha egésznek érezném magam, talán sosem fordulok a művészetek irányába. Nézd meg, mit csinálok, és teljesen egyértelmű lesz, hogy messze vagyok a teljességtől.

Művészeted egészét tekintve – hogyan viszed át azt a hétköznapokba?

Nem kell átvinnem a hétköznapokba… - ez a kettő úgyis egy.

Mennyire van rád hatással a külvilág?

Csak amennyire kikerülhetetlen. Ha utazok valahova, akkor kell útlevél, ilyenek.

Milyen szerepet játszanak az életedben a barátaid, mit jelentenek neked?

Ahogy öregszem, egyre nyilvánvalóbb, hogy legalább egy jó barátra mindannyiunknak szüksége van. Teljesen magányos voltam mialatt felnőttem, nem volt egy (ember) barátom sem… - és valamilyen oknál fogva ez egyáltalán nem zavart. Beszéltem az állatokhoz, kövekhez…; valamilyen szinten mindennek van lelke. De mikor idős(ebb) leszel, rájössz, hogy a világ mennyire szomorú és magányos hely, ha nincsenek barátaid, akikre számíthatsz.

Hogyan viszonyulsz a rajongóidhoz, mennyire fontosak neked?

Igazából jobbszeretem figyelmen kívül hagyni őket. Sajnálom, de nincs értelme gondolkodni ezeken a dolgokon, vagy aggódni miattuk.

Kérlek, mutasd be az új lemezed!

Tatatata… íme!!! Ó, bocsánat…, komolytalan vagyok. Nos, mit mondjak? Mint mindig, most is eléggé magától értetődő a lemez. „A halál oly gyorsan arat – avagy a vámpír, ha saját ereit szívja" a rejtett, fel nem ismert önpusztítási vágyról szól… - arról, hogy megengedjük, hogy paraziták éljenek belőlünk / energiáinkból. Végső soron a központi kérdés ez:
Felfedned-e nyakad az arató halálnak, titokban, legalábbis ha a fejed biztonságban van?
Persze erre az egyszerű, szerep-meghatározó kérdésre neked kell válaszolni…

www.soporaeternus.de

(Sz.T., S.J. & S.G. interjúja)

DVD

NON: Live In Osaka 1989 DVD
(Soleilmoon Records/Caciocavallo) 2004

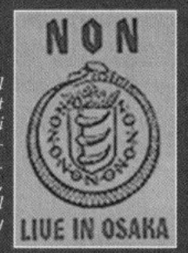

Sok mindenre rámondják azt az igazából körül nem határolható jelzőt, hogy „kult", többek között Boyd Rice kicsiny csapatának 1988. decemberi japán koncertjére is, amely annak idején VHS-n is megjelent, méghozzá a Mute kiadásában. Mitől lett „kult" ez a koncertfelvétel? Az biztos, hogy nem a minőségétől, mert az alig mozdul el a „nagyon pocsék" kategória fölé, lévén egy egyszerű kézi kamerával vették fel. Leginkább attól, hogy mindenkit mellbevágott, mert Boyd Rice valami egészen újfajta módon próbálta sokkolni – ahogyan maga is nevezte ezt a kis előadást – a helyi LOFT klub és a videoanyag nézőit. Megkérte négy társát – Douglas Pearce (Death In June), Rose McDowall (Sorrow, Current Ninety Three, Strawberry Switchblade), Michael Moyniham (ekkor leginkább semmi, később Blood Axis), Tony Wakeford (Sol Invictus) – hogy doboljanak és egyéb instrumentumokat (kürt, szintetizátor) szólaltassanak meg a háttérben, miközben ő mondja a szövegeit. A színpadkép szigorú: fekete dobok, ezüst totenkopf, ezüst wolfengel (NON logo), mindenki wolfengeles karszalagban és valami olyan fekete ruhában, amely átmenet a SA rohamosztagos és a fasiszta feketeingesek között. Maga Boyd is ehhez illeszkedik hozzá, néha jól, néha kevésbé jobban.
Jól emlékszem, hogy amikor először láttam – még VHS-en – ezt az előadást mellbevágott, bár nem egészen tudtam, hogy mi is akar ez itt lenni. „Ezek itt csont nácik!" – mondta azóta hungarista-tradicionalistává „előlépett" ismerősöm teljesen lenyűgözve. „Nagyon beteg… állat…" – tette hozzá másik, azóta liberális tanár ismerősöm hebegve. En meg azt mondtam, hogy nem hiszem, hogy ilyen egyszerű a helyzet, de valahol a kettő között van az igazság. Nagy ereje volt a dobos daraboknak, de nem mondanám, hogy valamiféle politikai üzenete lett volna. Ellenkezőleg: semmilyen politikuma nincsen ennek az előadásnak, azt hiszem. Etikai-esztétikai üzenet erős volt, amely amellett is képes volt megérinteni az embert, hogyha nem értett vele egyet. Boyd Rice bomlottan dekadens eszmevilágát jól tükrözi ez a koncertanyag, az eklektikussága (khm, mondjuk így most) azonban zavarba ejtő. A koncert Corneliu Codreanu beszédével indul, majd az általa vezetett Szent Mihály Arkangyal Légió dalával folytatódik, mely a felfokozott harcias keresztény és nemzeti (itt éppen román) érzelmeket próbálja élesztení. Aztán gong és kezdődik a „Total War", Boyd Rice „megaslágere" Goebels után elsősorban. Ezután prédikáció az erős emberről LaVey és Satanic Bible-ja után, majd a Taxisofőr speech-ei következnek, miközben a műsorban megemlítik még Mishima emlékét is, és a kamikázékat, és még annyi mindent. Mi jön ebből át leginkább? Nos, valamifajta okkult egyveleg, amely mindazokból a dolgokból származik, amelyeket Boyd Rice fontosnak gondol ebben a világban, illetve a világ ellen. A kifejezésmód ma már stílusalkotónak számít, ezt egészen biztosan elmondhatjuk, bár az utóbbi időben többen (Wakeford, Moyniham) is amellett nyilatkoztak, hogy ez bizony nem Boyd Rice teljes találmánya, hanem valóban egy közös fellépés volt, amelyet közösen találtak ki és igazából előadásnak szánták, de Boyd szövegei és az imázs miatt ez NON lett. (Az elégedetlenkedést erősíti, hogy az egyetlen Wakeford/Rice szerzemény a „Vengeance" hiányzik a DVD-ről, míg a koncertet megörökítő albumon és a VHS-en rajta van). Ezt már nem lehet tudni, de tulajdonképpen a mai napig egy jellegzetes megszólalás alapjai itt vannak lefektetve (neofolk, martial, neoclassical) és több jelentősebb zenekar is merített „innen", akiktől persze sokkal több és kevésbé jelentős zenekar is tovább másolt. En a magam részéről ezt a formai egységességét tartom a koncert legnagyobb erényének; egy összefogott és férfias megszólalás, amely szigorú, harcias, mégis elgondolkodtató és helyet enged(het) szellemi távlatoknak – csak ezeket nem mindegy, hogy ki csöpögteti bele. Boyd Rice nem a legmegfelelőbb ember, mint ahogyan a DVD mellékletei is ezt mutatják.
A DVD kiadás tartalmazza a koncertanyagot teljes egészében, audio kommentárral és a nélkül is, e mellett két Rice filmet - Black Sun és Invocation-One- és néhány képet is. A Black Sun egy folyamatos swastikafolyam, nagyon egyszerű, de mégis hatásosabb technikával megalkotva, alatta Boyd Rice zajfolyamával. Az Invocation-One- egy gusztustalan pornográf rövidfilm, amely tipikus példája a művészkedő, de erőtlen és gondolattalan öcskaságoknak. A DVD-n található fotók pedig a gyermeteg Boyd Rice-t tárják elénk. „Nagyon szigorú" beállások zenekari plakátok előtt, parkokban, a római fasiszta emlékek előtt, miközben andalító és bugyuta slágerek szólnak a háttérben. Azt hiszem, hogy Boyd Rice-nak fel kellene nőnie végre, s akkor könnyebb lenne az élet számára. A dolgok néha egyértelműbbek, mint gondolná az ember.
PHJ

MY LIFE WITH THE THRILL KILL KULT: The Reincarnation Of Luna (Underground) 2001

Túl a sikeren, túl a kudarcokon, több kiadón és tagcserén a Thrill Kill Kult még mindig itt van. Az eredeti tagok közül már csak Groovie Mann és Buzz McCoy maradtak, a TKK lényegében mindig is róluk szólt (meg a Bomb Gang Girlz-ről, akik közben szintén teljesen lecserélődtek). A hangzás is megváltozott, bár a Sex On Wheelz szelleme még mindig kísérti őket (leginkább az Untouchable Class című dalban). Ami meglepő, hogy olyan hangokat is alkalmaznak, amit eleddig csak hip-hop lemezeken hallhattunk - a Hour Of Zero vagy a Girl Without A Planet akár Dr. Dre valamelyik lemezén is rajta lehetett volna. Hogy ez jó vagy rossz, azt mindenki maga döntse el, énnekem kicsit sok(k)a jóból. Nem rossz lemez, de ahogy a legutóbbi Meat Beat Manifesto CD, úgy ez sem a legjobb pont a zenekarral való megismerkedésre. Túl nyugodt, túl kiszámítható. A TKK éveken át az utazás zenéjét játszotta (a kábítószeresét is meg a rendesét is). Nos ez a lemez sokkal inkább az utazás végéhez illene...
BERTOLT

DEATH IN JUNE: But What Ends When The Symbols Shatter? (NER – Tesco) 1992

Elég ritka az olyan eset, amikor a neofolk irányzat képviselői olyasmit tesznek le az asztalra, amit nem csak a stílus kedvelői tudnak befogadni, hanem a "kívülállók" is. Ez egy ilyen lemez. Elsőre egyszerű, csak többszöri meghallgatásra derül ki, mennyi finom hangzás van benne elrejtve. A lemezt 1992-ben adták ki először, aztán 2000-ben újra, némi extra artwork-kel (plusz fotók, digipak CD-tok). Még egy apróság, amit tudni érdemes: ezen a lemezen Douglas feldolgozott pár számot Jim Jonestól, a Népek Templomának híres-hírhedt vezetőjétől. Mitől jó ez a lemez? A hangulata miatt: háromnegyed órán át mintha egy felhőn ülnénk valahol egy csarnokban, előttünk meg Douglas játssza a szebbnél szebb balladákat. Annyira tiszta, annyira emelkedett, hogy hajlamos az ember elfelejteni, hogy a szerzők között Jones is ott van. A DIJ valahogy mindig értett ahhoz, hogy a véres/tragikus dolgokat beépítse a zenéjébe, és valami brutálisan letisztult dolgot hozzon ki belőlük, valami olyasmit, ami egyszerre bölcs és gyermeki, végtelenül szomorú és emberi - de gyakran elidegenítő is. Ez a CD is ilyen: kristálytiszta gitárhangzás, leheletfinom szintetizátordallamok, madrigálokat idéző trombita. IGAZI mélység, igazi érzések és eredeti gondolatok, gyémántcsillogású muzsika. Elvész benne az ember, mint egy erdőben.
BERTOLT
drf.freeweb.hu

DEATH IN JUNE: Rose Clouds Of Holocaust (NER – Tesco) 1995

A "Rose Clouds..." a "But, What Ends..." testvérlemeze. Itt is megfigyelhető Douglas P. koncepciózussága: valahányszor igazán nagyot alkotott, gyakran két lemezt adott ki egymás után (igaz, hogy kihagyással, de a lényeg az azonos indíttatás). A legutóbbi nagyon fontos alkotásnak, a "Take Care and Control"-nak is megvan a maga testvérlemeze, az "Operation Hummingbird". Egy interjúban Douglas "nyári" és "téli" lemezekről beszélt, és valóban: míg a "But, What Ends..." egy nyári lemez, addig a "Rose Clouds" egy ízig-vérig téli lemez, a számvetés albuma. Míg a "Symbols"-on a dalok voltak előtérben, addig itt több teret kap a kísérletezés. Ezzel együtt ez egy tökéletes lemez, de ez csak annak meglepő, aki nem ismeri a DIJ-t. A lényeg, hogy minden jelen van benne, és éppen a megfelelő mennyiségben. Ezt a Death In June lemezt (is) meg lehet hallgatni ezerszer, és még akkor is talál benne az ember új dolgokat. Például, hogy Douglas milyen nagy hangsúlyt fektet az egymáshoz hasonló szavakra. Ha valaki a szövegkönyv nélkül hallgatja a lemezt, akkor ezek az egymáshoz hasonló szavak egészen más értelmet adhatnak egy-egy dalnak. Ez művészet, költészet, minden idézőjel nélkül. Komoly zene. Vendégeskedik a lemezen David Tibet, Rose McDowall és Max Wearing.
Mikor az ember visszanéz az addigi életére, az lehet ilyen. József Attilával szólva: "kész a leltár".
BERTOLT

MÚLT ANNÉZŐ

DEATH IN JUNE: DISCriminate (1981-'97) (NER – Tesco) 1997

A Death In June mögött több mint húszévnyi zene, sok-sok nagylemez és megszámlálhatatlanul sok dal van. Erre a különleges kiállítású dupla CD-re a kezdeti időktől 1997-ig íródottak legjobbjait gyűjtötték össze. Mint a borító szövege is mondja, Douglas tulajdonképpen a saját kedvenceit válogatta össze, ezek azonban szinte megegyeznek a közönség ízlésével: számtalan koncert-kedvenc (Fields Of Rape, Little Black Angel), illetve több ritkán hallott, ám kultikus rangra emelkedett dal is felhangzik (Heilige Leben, Hail! The White Grain), nem is szólva arról, hogy az eredetileg csak a Black Whole Of Love-on hallható, ám zseniális Leopard Flowers is itt van. A számokat hallgatva jön rá az ember arra, hogy tulajdonképpen mi is teszi naggyá a DIJ-t. Douglas jobban tudja, mitől és hogyan működik egy nagylemez, mint sok "nagy" zenész, és pláne jobban, mint azok, akik (többek között) az ő nyomában (is) járnak. Ám mástól működik egy dal megint mástól egy nagylemez. Viszont a Discriminate-en hallható dalok mindegyike sláger (bár NEM hétköznapi sláger), tehát a nagylemezek nélkül is működnek. A válogatásban a sorrend is nagyon el van találva, különösen a második CD-n. A "Hullo Angel" világvége-hangulata megadja az alaphangot, a "Heaven Street" elején hallható vonatzakatolás csak nyomatékosítja, amit a dal maga is sugall: a második világháború apokalipszisét, az emberekkel zsúfolt vagonok borzalmát (erre csak rátesz az utána következő track, a "She Said Destroy" eleje a légitámadás hangjaival, és persze a dalszöveg is). A sorrend, a hangzás olyan erővel szippantja magába az embert, hogy lehetetlen neki ellenállni: az ember élvezi, amit hall, de ugyanakkor a szőr égnek áll tőle a hátán, annyira nyomasztó. A Douglas által járt út annyira keskeny, hogy szinte nem is látható: a kezdeti idők rockos, ambivalens hangzásától a letisztult akusztikus dalokig, illetve az ezredforduló végén készített lemezek klausztrofóbikus hangulatáig tart, a Death In June zenéjének állandó jellemzői mégis mindvégig jelen vannak, ezek pedig az álomszerűség és a balladákra oly jellemző melankólia. Aztán észrevesszük azt is, hogy az állításokkal ellentétben Douglasnak van humorérzéke, és jóval több, mint egy fennkölt dalokat éneklő dalnok vagy egy ellentmondásos figura, akinek a hagyományos popsajtó olykor megpróbálja beállítani (már amikor foglalkoznak vele, mert épp ezt -az ellentmondásosságát- használják indoknak arra, hogy ne írjanak róla). Holott, ha valaki belehallgat ebbe a kiadványba, nyilvánvaló lesz előtte, hogy a Douglas P. egyike azoknak, akikre manapság rá lehet fogni azt, hogy zsenik. Mert bár első hallásra "mintha ugyanazt a dalt hallanánk, számtalan variációban", figyelmesebben hallgatva előbújnak a rejtett ötletek, amiket a fül talán nem is érzékel elsőre, csak a lélek. Mindenki talál ezen a lemezen valamit, kivéve az akut poprajongókat, de ők amúgy is menthetetlenek. Ajánlom hát mindenkinek ezt a gyűjteményes lemezt. Utána lehet beszerezni mondjuk a "But, What Ends..."-et meg a többit...
BERTOLT

FRANCISCO LÓPEZ: La Selva: sound environments from a neotropical rain forest (V2_Archief) 1998

A spanyol hangművész teljesen minimalista kivitelű „Untitled" címet és egy számot viselő CD-iről ismert leginkább. Alkotói módszere felvett, talált hangok rendezése a lehető legkevesebb beavatkozással. A végeredmény ennek ellenére nem tekinthető realisztikus hangdokumentációnak, López hangsúlyozza, hogy a digitális felvételi technika (akár már a mikrofonok karakterisztikájának megválasztása, vagy a hanganyag stúdióban történő keverése és editálása révén)a hang megváltozása során egy sajátos reprezentációt ad. Cím nélküli darabjainál a hallgató semmiféle támasztékot nem kap a hangok beazonosításához. Ennél a lemeznél ez nem így van. A digipak-es CD-hez adott füzet tájékoztat a hanganyag származási helyéről, és a koncepcionális megfontolásokról. A „La Selva" Costa Rica érintetlen esőerdőjének hanglenyomata. A térben, időben és állapotban különböző mikrokörnyezetek egymásba úsztatásával mintha egy személyes élmény sűrítményét hallgatnánk. Az egyetlen, több mint 70 perces sáv hangtereiben részt vevő „szólisták" fajuk szerint fel vannak sorolva a bookletben (amelyek felismerhetők, és meghatározhatók voltak). Ők vannak a felvétel előterében, de egy sokkal összetettebb térbeli szövet jelenik meg hátrébb, a növényzet és az állatok összeadódó hangjaiból képződött intenzív összhangzat, amelyet természeti jelenségek hangjai (szél, vízesés, eső) színeznek.
Az érzékeny mikrofonok a jelenségeket gyakorta felnagyítják, még erőteljesebbé téve az összhatást. Tömény, és különös alkotás.
BG

PROJECT PITCHFORK: Inferno (Metropolis) 2002

Meglehetősen felemás utóérzéseim vannak a 2002-es Pitchfork stúdióalbummal kapcsolatban. Nézzük a negatívumokat. Az égvilágon semmilyen új zenei megoldást nem lehet találni, pedig ez az utóbbi időkben jellemző volt a Pitchforkra. Olyan ez az album, mintha az EON, és a Daimonion című anyagokat összeházasították volna. Az egész anyag körülbelül úgy a vége felé kezd magához térni: a Lightwave-től már egész tűrhető a dolog. Az egésznek van egy ilyen „korrekt iparosmunka" mellékíze. Vegyük a pozitívumokat. Tartják a színvonalat, és ha most nem is sikerült továbbfejlődni, de legalább nem romlott a minőség. Aztán a hangulatot is sikerült jól eltalálni,jó morcos lett. Ha gonoszkodni akarnék, azt mondanám, nem csodálkozok azon, hogy nemrég kiadtak egy dupla koncert DVD-t. Valamiből élni is kell. Mindazonáltal a Pitchfork általában azon kevés ipari/EBM zenekarok közé tartozik, akik élőben jobban szólnak, mint lemezen. És Peter Spilles meglehetősen egyedi, karcos énekstílusa passzol ehhez a fajta zenéhez. A nem megfelelő soundról talán még az is tehet, hogy ennek az albumnak az elkészítése előtt meglehetősen átvariálták, és nagyrészében kicserélték a hangszerparkot. Úgy látszik vagy még nem ismerték ki az új gépeket, vagy itt tesztelték le az egész cájgot. Akármi is az igazság, nem volt túl jó húzás. Azért vannak kiemelkedő darabok is, például a Souls In Ice, a Zeitfalle, vagy a Sinus. Ja, és még mielőtt elfelejteném, itt van a The Spoken Mirror is. Összefoglalva; jó lett az album, a színtéren tevékenykedő többi zenekar munkájánál színvonalasabb az anyag, csak saját magukat nemsikerült überelni. Aki most kezd ismerkedni a zenekarral, annak inkább a Daimoniont ajánlom, az tényleg megfelel az elvárásoknak.
Dorn

NATURE AND ORGANISATION: Beauty Reaps the Blood of Solitude - 1994, Death in a Snow Leopard Winter - 1998 (World Serpent)

A CurrentNinetyThree, a Death In June, vagy akár a Sol Invictus alkotásainak vizsgálata során az emberben körvonalazódik egy bizonyos fajta elképzelés az angolszász dark folk, spirituális underground (nevezzük akárhogy) színtér produktumainak minőségét illetően. A Michael Cashmore által 1994-ben alapított, immáron újra aktív Nature and Organisation kétségkívül az egyik legmagasabb (kizárólag) művészi színvonalat képviseli az előbb említett színtéren. Michael Cashmore az a zenész ugyanis, aki részben felelőssé tehető a Current93 1992-93 között bekövetkező zenei paradigmaváltásáért. A Thunder Perfect Mind című albumon már feltűnik klasszikus-szofisztikált gitárjátékával és később olyan lemezek elkészítésében segít David Tibetnek, mint az Of Ruine or Some Blazing Starre, az All the Pretty Little Horsies, vagy a legutolsó konceptlemez, a Soft Black Stars. Cashmore kreativitása, talentuma szinte követelte magának, hogy a '90-es évek közepére saját formációt hozzon létre, s ez lett az 1994-98 aktív, jelenleg reaktivált Nature and Organisation. A zenekar kis túlzással az angol neofolk színtér legkiválóbb reprezentánsait foglalta és foglalja magába: David Tibet, Rose McDowall, Sally Wood, Benet Walsh mellett többek között feltűnik a közreműködők között, mindössze egy dal erejéig (My Black Diary) Douglas P. (Death In June) is. Nature and Organisation elnevezés alatt Cashmore mindezidáig három albumot jelentetett meg, a Beauty Reaps the Blood of Solitude című nagylemezt, és ugyanebben az évben (1994) egy ehhez kapcsolódó kislemezt, a Dozen Winters of Loneliness-t. Továbbá 1998-ban megjelent egy személyes okokból befejezetlen, ugyanakkor kiváló munka, a Death in a Snow Leopard Winter. A hangzás a Nature and Organisation esetében komolyzenei kritériumoknak kifogástalanul megfelel, s ez különösen igaz az utóbb említett befejezetlen lemez vonatkozásában. Cashmore jelenleg David Tibettel és az Antony and the Johnsons-ból ismert Antony-val közösen új nagylemezén dolgozik. A Nature and Organisation eddigi munkásságát tekintetbe véve az alábbi dalok ajánlhatók az olvasók és zenehallgatók figyelmébe: Bloodstreamruns, a Skeletontonguedworld, vagy a végtelenül szomorú és gyönyörűen hangszerelt Bonewhiteglory.
- paróczi –

MEAT BEAT MANIFESTO: RUOK? (Quatermass) 2002

Kezdtem hallgatni, és hát vártam azt az ütést, mint a korábbi Meat Beat Manifesto lemeznél. Nem jött.
Kénytelen leszek ezek után megmondani az őszintét: nem ez a legjobb MBM-lemez. Az összes dal megvolt már valamilyen formában, gyakran egy az egyben. Például: a 'Horn Of Jericho' egy az egybe a 'Book Of Shadows' az "Actual Sounds And Voices" albumról. A 'What Does It All Mean' a 'Cancer' című tracket hasznosítja újra a "Subliminal Sandwich"-ről. Ráadásul Dangers hangja szinte teljesen eltűnt a dalokból. A lemezkritikusok áradoztak erről a lemezről, de sajnos messze nem akkora alapvetés, mint volt anno a "99%", a "Satyricon" vagy akár az "Actual Sounds And Voices". A hangminták is ismétlődnek, nem csak a korábbi lemezekről, de erről is. Vagyis, egyszerűbben mondva, újrahasznosítva van itt minden. Sajnos. Technikailag persze tökéletes, de nincs benne lélek, nekem pedig több kell a nagynevű közreműködőknél és a tökéletes hangzásnál. aRe yoU OK? Hát, sajna nem.
Mint zene okés, mint lemez jó, de mint MBM-lemez ez bizony csak egy erős közepes.
BERTOLT

RAISON D'ETRE:
In Sadness, Silence and Solitude
(Cold Meat Industry) 1998

Csak a vázak, a címben foglaltak szerint. Néma, csendes és szemlélődő ez a magány, ez a szomorúság. Itt ülünk a barlang szájánál és a hegyeket nézzük, de befelé figyelünk. Az emlékek kisértenek, az elmúlt cselekedetek, amiket nem kellett volna megtenni, vagy amit elfelejtettünk megtenni. A zuhanó alkonyatban itt motoszkál a félelem. Lágy gregorián énekek úsznak, simogató és borzongató zajok hátán és között. Néha berobban valami, aztán újra a megnyugvás, a szemlélődés hangjai. Ez az a lemez, amely pontosan arról igyekszik szólni, amit a címe jelöl.
PHJ

DEUTSCH NEPAL:
Comprendido!... Time Stop!
(Cold Meat Industry) 1997

Monoton, lassan építkező vagy egy feszültséget elnyújtó darabok uralják a Deutsch Nepal lemezeit, a debütáns Deflagration of Hell óta. A számok nem sokat változtak, egy-egy érdekes atmoszférát ragadnak meg, bontanak ki, amit én személy szerint nem mindig tudok követni. Elektronikus ütések és torz, suhanó hangok adják meg az alapképletet, melyet itt, talán a megszokottnál több, bizarr témákat elmesélő szalagok dúsítanak, újra és újra bejátszva azokat. Zeneileg érdekes, amit nyújt ez a lemez (és tényleg meglepő, hogy egy alapvetően kísérleti zenével annyira népszerű lett a zenekar, amennyire), de igazából e mögött sem találok valami plusz töltést, elmélyülésre okot adó gondolatokat, mint ahogy más társainál sem.
PHJ

GENITOR LUMINIS: Deam Odessa 10"
(Stateart) 1999

Léteznek olyan utak szép számmal, amelyeket járva egyszer csak rájön az ember azok teljes helytelenségére. Ez a felismerés különösen akkor helyes és jó, hogyha ez az út valóban negatív volt és pozitív impulzúsok miatt hagyjuk ott. Valami ilyesmi történhetett meg Magnus Engwall-lal, amikor haveri kérésre segített a nagyon szennyesen sátánista No Festival Of Light-nak egy vagy két fellépés esetében. Magnusnál ezek a fellépések éppen ellenkezőjét érték el, mint, amit a társa várt: saját bevallása szerint megutálta az egészet és egészen más felé nézett. Megalapította saját projectjét, amelyet Genitor Luminis-ra (kb. a „fény megszerzője") keresztelt el, s saját szándékai szerint a „minél nagyobb szoláris energiák" felszabadítására hozott létre, A GL mögött gyakorlatilag csak ő áll, s egy személyes belső harcnak az eredménye minden munka, amelyet ő folytat – immáron legalább hét éve, hogy legyűrje magában a negatív tendenciákat, mindenekelőtt a rombolást és a „materialista elvűséget".
A GL-szal tavaly ismerkedtem meg, szinte véletlenül és a zeneisége azonnal megfogott. A Deam Odessa (ezen kívül egy korábbi anyaga van csak Heliokrator – a „helios", Nap és a „creator" – Teremtő szavakból összehozva, illetve egy készülő a Virgae, valamint egy dal a Widerstand válogatáson) tulajdonképpen akármelyik martial / post industrial albummal szemben megállja a helyét, különösen, hogyha arra is tekintünk, hogy 1999-es ez az anyag. Monumentális komolyzenei loopok, dobok, ambient morajlás és monotónia – vihar előtti csend és maga a vihar. Kiváló album, nagyszerűen kivitelezett küllemmel és azt kísérő nagyméretű booklettel megtoldva, amelyben csak északi futharkkal írott rúnákkal van feltüntetve minden információ. Elején a Nap világít, igaz még zöld alapon feketével, de Magnusnak minden esélye megvan arra, hogy arany fénnyel is beragyogja a dolgait.
PHJ

PERSEPHONE: Home
(Trisol) 2002

Nos aki ismeri az osztrák származású L'áme Immortelle nevű formációt, annak igazán nem kell bemutatnom Sonja Kraushofer nevű énekesnőt. Viszont, aki nem ismerné, annak annyit kell tudni róla, hogy 1996 körül alakult együttes a melodikus EBM-dark-gothic stílusban jeleskedik és azóta jó pár lemezzel büszkélkedhetnek. Sonja ezen a lemezen saját szárnyait próbálgatja. A Persephone-ról először egy The Gothic Grotesque & Electro Bizarre Vol. 2 válogatás lemezen hallottam a The Man Who Swallowed My Soul című számot, mely rendkívül felkeltette az érdeklődésemet. Amit kapunk a Home című lemeztől, az valahol a Dead Can Dance-t és főleg Kari Rueslatten-t (de így ugyanitt említhetjük Tori Amos elektronikus feelinges zenéit) idézi. A lemezen található számok között nincs olyan szám, mely el ne ragadna magával más dimenziókba. Hangulatát tekintve nagyon kellemes perceket nyújt a hallgató számára (gitár, cselló, hegedű stb.). Jobbnál jobb számokat vonultat fel, elég csak megemlíteni Guardian Angel, The Day You Went Away és a Beautiful Prince és a meglehetősen meglepő kis számot a Reflection. Azóta már jelent meg egy új lemeze 2004-ben Atma Gyan címmel de azt sajnos még nem sikerült beszereznem.
P.Z.

EDEN ANTS: Losing Touch EP
(Born Alpha) 2001

Egy 7 számos kislemez, melyet az angol Ender (Rob és Adymm) testvérek alkottak meg. Ez a debut korongjuk és tudomásom szerint még nem jelent meg más anyaguk. Viszont előben rendkívül sok bulit nyomnak le hazájukban, ami nem is meglepő, hiszen olyan kegyetlenül jó nótákat írtak, hogy az csak na. Lényegében ez csak egy 5 számból álló anyag melyre 2 mix verzió került fel. A stílus electro-pop és méghozzá a rendkívül táncolható fajtából. Talán a Camouflage dallamosságára (egyben az énekhang is) emlékeztet, de ugyanakkor felsorolhatnánk még jó pár zenekart amivel megegyezne hangzásvilágában (And One, Apoptygma Berzerk, Beborn Beton, stb.), de megmondom őszintén azért egyszerű másolatnál többről van szó. Elég csak meghallgatni a Survive és az Urban Flatline című dalokat. Remek! A mixek is jól sikerültek. Az All In A Breath- CO2 remixe, mint valami Depeche Mode sláger szólal meg, és a Halogen- Nuclear Sky mix pedig az Assemblage 23 számaival vetekszik. Merev ritmusok és ütős dallamok.
P.Z.

DEINE LAKAIEN:
Live In Concert 2002
(Chrom)

Nem tudnék annyi dicsérő az egekig magasztaló jelzőt találni, mint amennyit a Deine Lakaien megérdemelne. Nem titok ők számomra a legjobbak, ha mondhatok ilyet, akkor a mindenkori legnagyobbak! Bár sokan kópiaként jellemeznék őket, de nekem annál azért többet jelentenek. Végig követve pályájukat minden pillanatban meglepetéssel szolgáltak és nem volt olyan anyaguk, amit ne vártam volna mindig nagy lelkesedéssel. Az évek során rengeteg nem mindennapi élvezetet nyújtott a hallgatóság számára. A kezdetekben – mely körülbelül 1985-re tehető – ők maguk nagy hatásként a Depeche Mode, Ultravox és korabeli gruffti zenéket hozták fel. Pedig a már akkor jellegzetes hangú Alexander Veljanov megalapozta mind azt, amit attól a perctől fogva favorizálok. Az együttes zenemogulja Ernst Horn. Az ő nevéhez fűződik mindahány sláger, mely Deine Lakaien néven megjelent (egyébként a Helium Vola project is). Zongora játékát mindenki megcsodálhatja - szinte - teátrális. Az énekes Veljanov hangja, mélyen búgó orgánuma pedigmindenek felett áll és figyelemre méltóan hozza ki magából a szebbnél szebb énekdallamokat (szólómunkáiban is). Sok zenekarnak készített mixeket Ernst Horn, Veljanovot pedig rengetegszer hívták meg vendég énekelni, ami nem is csoda az ő hangjával. Aztán járhatnánk lemezről lemezre is munkásságukban, de akkor több oldalon keresztül irogathatnám az albumok, ep-k, maxik, etc. sorát és a kritikát a végtelenségig nyújthatnám. Aki látta már a discográfájukat az tudja miről is beszélek. Viszont meg kell említenem a „Winter Fish Testosteron" és a „Kasmodiah" lemezeket, melyek az egész világ számára ismerté tették őket. A „Kasmodiah"-ról a „Return" track a televízión, rádión keresztül is nagy sikerrel játszott dal lett.
Térjünk vissza tárgyhoz a dupla koncert albumhoz. 2002-ben a „White Lies" turné potsdami állomásán a Lindenparkban rögzítették ezt a felvételt (az anyag DVD formátumban is megjelent). 20 számot játszottak melyek között megtalálható a már említett „Return", és a jobbnál jobb számok sokasága; az érzelmes „Love Me To The End, az energikus „Dark Star, a „Reincarnation" és a „Life Is (A Sexually Transmitted Disease)" egyvelege de még sorolhatnám. Még sok jó dalt tudtam volna beválogatni a koncert programjába többek közt a „Mindmachine"-t, „Madiel"-t és az „Ulysses"-t., de az ember sohasem elégedett, mert mindig lehet a tökéletesebbről álmodni, persze ez már az egyéni ízlés dolga. Én mindenkinek ajánlom őket, mert ők a „minden" - még ha ez klisésnek is hangzik.
P.Z.

MEZZERSCHMITT:
Weltherrschaft EP
(Season of Mist) 2002

A Mezzerschmitt egy Mayhem side-projectként jött létre, és egészen az új Mayhem album megjelenéséig nem is igen tudtam rájönni arra, hogy mi vele életre hívóinak szándéka, de most már összeállt a kép. A kísérletezősebb Grand Declaration album, valljuk be őszintén, stilisztikailag rengeteg kérdőjelet hagyott maga után. Egyszerre sok volt rajta az újítás, a szokatlan ritmusképlet. Ennek köszönhetően nem is aratott akkora sikert az undergroundban, amekkorát kellett volna. Magyarán: a black metal hívei azt mondták többségükben, hogy ez inkább ipari zene. Az indusztriál hívei pedig széttárták a karjukat, és csak arra voltak kíváncsiak, hogy akkor ez most itt mi akar lenni? Két szék közül a földre. Maradt tehát a legésszerűbb megoldás: a nem passzentos témákat félretesszük, és előbb vagy utóbb kiadatjuk. A Weltherrschaft egy zeneileg korrekt, "mellesleg ilyet is tudunk" hangulatú EP. Militáns, ipari hatásokat is felmutató kortárs extrém valami. Mondjuk metál. Az EP egésze alatt hallható géppuskaropogás, és a szaggatottan játszó ritmusszekció a militáns feelinget hivatott erősíteni. Azután ott van a Laibachot idéző szavalós, német nyelvű vokál, ami elsőre kissé gázosnak hat, de meg lehet szokni. Meg némi csörömpölés a samplerrel. Ez akar lenni a dolog ipari oldala. Az imitt-amott hallható gitárharmóniák pedig extrémitást kísérelnek meg belevinni az alkotásba. További elemzések helyett, csak annyit írnék még le, hogy amint már említettem ez egy korrekt próbálkozás, de vannak, akik ezt jobban csinálják.
Dorn

DIE MY DARLING: Virulent
(Trisol) 2002

A DMD se találta fel a spanyolviaszt, meglehetősen tucat ipari zenét játszanak, gótos felhangokkal. Talán jobb ötlet lett volna egy négyszámos EP-t kiadni, egy tölteléktől nyüzsgő album helyett. Az első három track remekül hallgatható, azután leül az egész, mint az iszap. Egyedül a Kovenantosan zúzó Decay ad okot némi örömre, aztán ennek is vége szakad. A DMD gárdája úgy járt, mint a történetbeli szellentőművész, aki a produkció negyedénél telepakolta a nadrágját. Aki mégis kíváncsi a zenekarra, az tegyen próbát a Pain című maxijukkal, az tényleg jó.
Dorn

Shotgun Messiah: Violent New Breed
(Roadrunner) 1993

1993-ban az addig streetrockban utazó svéd Shotgun Messiah elkészített egy zseniális,de sajnos méltánytalanul elsikkadt ipari rock remekművet. Ennek az albumnak az ötleteiből a szintér zenekarai mind a mai napig remekül eléldegélnek. A NIN-től kezdve a Filteren át a Marilyn Mansonig. Tény,hogy emögött az album mögött nem állt akkora promóció mint pölö a kortárs NIN Broken EP-je,vagy a Ministry Psalm 69-ja mögött. Nomeg a lemezenkénti stílusváltás sem teszi lehetővé a megfelelő közönség megfogását. Pedig jó ez az album.Sodró lendületű,de még a lassabb témákban is egy úthenger súlya van benne. Ilyen dal a Revolution vagy a Rain.Vannak itt igazi gőzkalapácsos témák is mint az I'm a gun vagy a Side fix.A többi alkotást se érdemes kukába dobni, mind egytől-egyik mestermű a maga stílusán belül. A lazaság ami ezen az albumon előjön nem erőltetett,hanem ez a természetes közeg.Érdemes még odafigyelni a gitárok torzítására,az viszont tényleg korszakalkotó. A két tag közül talán Tim Skold az,aki a nagyobb karriert befutotta.Tevékenykedett szólóban,majd a KMFDM sorait is erősítette,és persze a legutóbbi Manson sorlemez se így szólna, ha Skold apó nem rázza gatyába a hangzást,és nem segít ki mint multihangszeres.Jó ez az album,és akinek az orvos egy laza ipari rock lemezt írt fel,az szerezze be. Ha szó szerint jót akar magának.
Dorn

VNV Nation:
Praise The Fallen
(Off Beat) 1998

Mintha egy sötét militáns apokalipszisbe csöppentem volna bele hirtelen, ami egyébként már itt lohol a nyomunkban és alig várja hogy a martalékává váljunk. Mintha minden fagyos és rideg volna és az emberi becsületnek semmi értéke nincs, csak az a cél hogy akárhogy is de talpon maradjunk. Ilyen és ehhez hasonló gondolatok szálltak meg amikor meghallgattam az angol-ír kettős, Ronan és Mark, 1998-as future-pop albumát. Szerintem teljesen megállja a helyét a mondanivaló a mai világunkban. Az introba belebegő, hullámzó, szomorú/szférikus szintiszőnyeg és a katasztrófahelyzetjelentés-monológot követően már ütősebb tételek düböröghnek keresztül a hallójáratainkon. Behatolva zsigereinkbe faldöngölő ritmusképleteikkel, és markáns loop-okkal megspékelve. Hömpölygő és egyben lendületes a Joy, morcos kemény dobalapokkal, és szerintem az egyik 10 pontos telitalálat a lemezen. A monotonitástól azért ne essünk teljesen transzba, mert ezt a totál gépies és steril hangzást ellenpontozza a finoman kidolgozott elektronikus sound és a lélekemelő refrének. És ha már a menetelős tempó fárasztó, akár relaxálhatunk is az instrumentális, álomszerű Forsaken-re. Az ezt követő nótákra ismét lehet majd zúzni, az Ascension, ahol ismét csak a hangszereké a főszerep, egy monumentális dallamívet húz végig a számon. A lemez másik markáns pontja a Honour némi géppuskaropogással fűszerezve. A Burnout viszont kissé kilóg a sorból, a maga – a VNV-től meglehetősen szokatlan – zakatolós ritmusával. Ha egy kicsit türelmesen tovább hallgatjuk a cd-t az utolsó szám(?) – amely akár a csend hangjai címet is viselhetné, a Schweigeminute, vajon miért van németül? – felfedezhetünk egy rejtett tracket is, na ennek a stílusa már aztán tényleg nem vall a fiúk munkásságára, viszont azt sem állítom róla hogy rossz lenne. Nyugisabb téma, lágyabb dallamvilág. Egy viszont biztos: A Das Ich Re-Laborat c. remixalbumának – véleményem szerint – "legdögösebb" remixét a Destillat-ot a VNV Nation készítette!
Cyber S(?)ain't

Könyvajánló

PAOLO SANTARCANGELI: Beszélgetések a Sátánnal
(Könyvfakasztó) 2002

Minden olyan ember, aki önnön létezésén töpreng, eljut egyszer odáig, hogy szeretne beszélgetni a Sátánnal. Persze itt most nem arra gondolok, hogy "rendszeresen", de legalább egyszer, amikor éppen erősnek és kellőképpen kíváncsinak érzi magát. Az ember élete titkainak felkutatása közben egyszer csak úgy gondolja, hogy érdemes lehet a Csábítóval is beszélni, elsősorban a bűnről. Ebben mégiscsak ő a szakember vagy legalábbis az ember úgy gondolná, hogy ebben valóban ő az illetékes és vele őszintén lehet beszélgetni arról, ami újra és újra visszahúzza az élet mocsarába az elrugaszkodni kész szellemet. A bűn, a kísértés, a matéria folyamatos édesen elveszejtő képtelensége… igen, erről a Sátán tudhat valamit.
Nincs menekvés, de nincs túl sok kérdés sem - gondolja az ember - csak néhány olyan dolog, amelyben egyszerűen nem tud magától dűlőre jutni. Ezekben majd a Sátán eligazítást nyújt. Mert az ember naiv, de milyen is legyen? Teremtett lény és esendő lelke válaszra vágyik, szomjazni kezdi a Kísértő jelenlétét. És ő eljön, ha úgy találja, hogy szükséges és nyerhet valamit az egészen.
Paolo Santarcangeli hőse ilyesfajta előzmények után találkozik a Bestiával. Kiindulópontja ismerős lehet; pilleköönnyű mizantrópia, annál komolyabb írói válság, legfőképpen azonban magány és kétségbeesés. Ez utóbbi kettő együtt nagyon veszélyes egyveleget alkothat, különösképpen kiszolgáltatottá tehet bárkit a Gonosszal szemben. A könyvben szereplő író, aki talán lehet Santarcangeli is, vágyik a Sátán társasága után. Bevallja, hogy már régóta fontos neki a tudat, hogy létezik a rossz oldalon is valaki. Egészen fiatal kora óta mindig is úgy gondolta, hogy tőle majd fontos dolgokat tudhat meg. Tőle, aki maga a tagadás és a gyűlölet. Mert az ember nemcsak naiv, hanem néha szellemi obszcenitásokra is képes.
A majdnem háromszáz oldalas kis könyvecske nem más, mint luciferi párbeszédek gyűjteménye – az ember kérdez, és a Gonosz válaszol. Néha ugyan a Sátán is kérdez, de természetesen úgy kérdez, mintha válaszolna. Santarcangeli bőségesen merít világirodalmi példákból Sátánjának megformálásánál. Az olasz író sátáni karaktere mindenekelőtt egy kellőképpen művelt, társasági entellektüelt juttat eszünkbe. Néha kifejezetten egy könyvkiadó, főszerkesztő vagy egy kritikus, de akár egy kifinomult műkedvelő topmenedzser benyomását kelti. Nem szimpatikus figura, de annak, amit és ahogyan mond súlya van, oda kell rá figyelni és ez akkor a legizgalmasabb, amikor - hogy úgy mondjam - nem a saját terepéről beszél: "Pedig tudjátok – igenis tudjátok, bizonygatni is fölösleges –, hogy létezik egy stabil, változhatatlan örök Erkölcsi Törvény. Mivel változtatni nem tudtok rajta, csak egyet tehettek: kiirtjátok az elmétekből, és úgy tesztek, mintha nem létezne. Ez a lényege annak az erkölcsi amnéziának, amely előbb-utóbb tönkretesz benneteket, ha nem találjátok meg a gyógymódot. (…) Ha helyesnek gondolod, bocsáss meg a gonosztevőnek, de ne bocsásd meg a gonoszságot. Én tudom, mi a gonoszság. Gondolj bele te is. Bármilyen történelmi összefüggésbe helyezed is őket, a Gonosz mindig gonosz, a Jó pedig jó marad, bizonyos Törvénytáblák szerint, amelyek egyetemes érvényűek, és amelyeket soha semmilyen történelmi kutatás, antropológiai érvelés nem kezdhet ki. Az egy és oszthatatlan, Istennel is megoszthatatlan szabadság nélkül, szeretet nélkül és hit nélkül – legyen bármilyen hit, csak ne váljék az anyag, a társadalom, az elnyomás eszközévé – az ember nem más, csupán az én rabszolgám.".
A Sátán többször is bevallottan maga ellen beszél a műben. Ez kissé zavarba ejtő, hiszen nem lehet érezni, hogy ez a "Sátán ötlete" lenne, logikusan nem származik abból semmi haszna, ha leleplezi egy rossz dologban a Rosszat (pl. szerencsejáték, lélektelen mindennapi hajsza, hamis hitélet, stb.). Ezek a luciferi ríposztok képtelen helyzet elé állítják az olvasót; a Gonosz arra csábítja beszélgetőtársát, hogy ne a rosszat tegye. Vajon ez is egy újabb, körmönfont sátáni csapda lenne? Ha tudom valamiről, hogy rossz és persze azt is, hogy "miért és mitől" rossz, akkor már nem fogom azt választani? Santarcangeli Sátánja úgy véli, hogy akkor választja az ember igazán a rosszat, ha tudja, hogy az mitől és miért igazán rossz. Végletesen cinikus és dekadens álláspont ez, a Sátán nem mondja ezért minden ok nélkül, hogy a mai világ végképp prostituálódott – nem csupán a szavakban, de a tettekben is - ezért nincs is rá szükség már végeredményben.
Alapjait tekintve azonban ez is egy hátsó gondolatoktól súlyosan terhelt hazugság. A Kísértő pontosan tudja, hogy "aki rápakolta a bűnöket", nem más, mint egyetlen igazi Ellenfele, az Atya. Egyik legfőbb kozmikus funkciója ezért, hogy biztosítsa a jót - gonosz lényével. Eddig a merőben dualisztikus világképig Santarcangeli is eljut, és mindent megtesz, hogy sátánja (akit "manicheusnak" becéz, nem minden ok nélkül) velünk is így látassa kicsiny példázataiban a minket körülvevő világot. A megosztott térfélen a Sátán és Isten viaskodik a lelkekért, amelyből mi emberek nem sok mindent értünk és végül is meglehetősen kiszolgáltatottan várjuk a sorsunkat. Nem túl pozitív a kép a reménykedő lelkeknek.
Azonban a könyv megosztott világképe ellenére is, ennek a sátánnak legnagyobb visszatetsző tulajdonsága az, hogy "metafizikátlan". Hiába beszél néha a nagy Ellenfélről, a világokon át tartó zuhanásáról, valahogy úgy tetszik, hogy nem a világ feletti dolgokban van leginkább otthon, hanem nagyon is az evilágiakban. Nem e világ ura, sokkal inkább annak egy szemlélődő, jól tájékozott részének tűnik. Ez a sátán alaktalan, legtöbbször amit olvashatunk az csak egy hömpölygő gondolatfolyam, amely – ha azt vesszük, hogy a Gonosz nagyon is az író egyik fele ebben az esetben is – sokkal inkább egy monológfolyamnak tekinthető. Komplett társadalomkritikát fejteget több oldalon, adekvát megállapításokat mond a világirodalom és a bölcselet nagyjairól. Kissé erőltetett ugyan az emberi nem érdekét képviselni szándékozó hős nosztogatása, hogy kénköves vendége megossza az írókat sátánira és istenire, a Csábító azonban meglehetősen könnyen beleteszi fejét a hurokba. Színházi direktorok is meríthetnek valami hasznosat az itt olvashatóakból, többször szóba kerül ugyanis, hogy a színjátszásban "van valami ördögi", ezért minden rendezőnek és színésznek tőle kellene tanulnia, mielőtt színpadra viszi a személyes elképzeléseit. Nincs mese, ez a sátán komoly bölcsész ismeretekkel rendelkezik, ráadásul tudásanyagát kiválóan forgatja és mindenre megbízható, határozott válaszokat ad. Szavamra, kész eszteta! Az ezoterizmust egy laza kézlegyintéssel gyorsan elintézi, a fekete mágiát csupán legalantasabb szolgái végzik, egyébként is maga a mágia szinte teljesen hidegen hagyja. Ha belegondolunk, mennyi ember járt hát tévúton, amikor a természetfelettiben próbálta meglelni a sátáni lényegét!…
Élhetünk azonban a gyanúperrel, hogy a mű sátánja, leginkább az író elképzeléseit tükrözi, nem a gonosz archetipusának evilági létben is megnyilvánulni tudó jegyeit. Paolo Santarcangeli koncepciója és karaktere közelről kissé hiányosnak látszik. A probléma ott kezdődik, hogy kétségbe vonja Isten létezését. "Isten, ha ugyan van" – mondja Lucifernek társalkodója. Hm, nos ez érdekes. Bulgakov ördöge, egészen precízen elmagyarázta ortodox materialista és természetesen kommunista hallgatójának, hogy bizony Krisztus létezett, semmi kétség és Isten is van. Santarcangeli sátánja nem veszi a fáradtságot, elsiklik a füle mellett ez a kijelentés. A beszélgetőtárs puszta erkölcsi és etikai képzelgései az emberi rosszról és jóról, a metafizikai világkép szinte teljes hiányáról árulkodnak. Az ember legalább a Sátántól elvárná, hogy ezt az írói és magánéleti válságban fetrengő egyént felhúzza valamiféle természetfeletti magaslatra - még ha a rossz oldalról és rossz sugalma-

zásokkal is - és megmutassa, mennyire nevetséges ez a helyzet, mennyire semmiségekért folyik itt a húzdmeg-ereszdmeg. De nem, a Sátán elmondja, amit elmondana egy kritikus bölcsész professzor is, és otthagyja hősünket, ahol mindig is volt. Magasságok persze, hogy nincsenek, de mélységek se nagyon nyílnak meg a párbeszédekben. Félő azonban, hogy ez nem egy újabb démoni húzás, hanem csupán egy sanda kis írói hiányosság.
Mindenkinek megvan ugyan a "személyes Sátánja", ezt elvitatni nincs is senkinek sem joga a másiktól. (Oh, igen olykor nyomorult kis teremtmény az ember, felebarátaim!) Ez a sátán éppen ilyenre sikeredett, tartok tőle nem is lehetett másmilyen. Amilyen furcsán nincs eleje ennek a könyvnek, in medias res a közepébe vágunk a történéseknek, nincs igazi tere sem, a vége pedig kifejezetten bosszantóan semmilyen amellett, hogy el is laposodik a mondanivalója. Ha meg is tudtunk valamit, amit eddig nem olvashattunk filozófiai diskurzusokban, nem tudtunk meg semmi lényegit a "miértről". A műből szinte tökéletesen hiányzik a személyes tragikum, nehezen átélhető és megérthető mindaz, ami a lapokon történt. A Sátánnal való találkozásnak igazából nincs következménye, megtörtént és érjük be annyival, hogy a jegyzőkönyvét elolvashattunk. Az emberben azonban felvetődik a kérdés; ez így valóban lehetséges? Leülünk és beszélgetünk azzal, aki ugyan lehet, hogy intelligens, lehet, hogy kiváló beszélgetőpartner, de mégis maga a Kísértő, aki fekete jégbe van fagyva és mindent elemésztő tűzben őrzi a bűnösöket, célja pedig az, hogy romlásba taszítsa az egész emberiséget. Legalábbis ezt állítják róla, meglehet az ellenségei.
Ez a könyv is, hasonlóan annyi más modern alkotáshoz, azonban nem így gondolja. Quasi vallástalan világához közelebb áll az a képlet, hogy a Sátán csupán egy lehetőség, amely nyitva áll az ember előtt és elmondja nekünk az ő verzióját a világról. Az embernek pedig van választása, sőt erről az alapjában véve deszakralizált álláspontról kiindulva, amely korunk álláspontja is, van hatalma (!), hogy a Sátánnak nemet mondjon, irányítsa a beszélgetést és hasznot is húzzon belőle, ha úgy adódik. Mindezek után pedig élje tovább eddigi kis életét. Nincs ellenszere ellene, nem is akarja ezt már, szövetségesévé tenni pedig nem tudja. Egyszerűen csak érdekli a vele való kapcsolat. A Sátán pusztán érdekes. Jó nekünk, mert valószínűleg a Sátánnak mi, mai állapotunkban már korántsem annyira. Hit nélkül, könnyű prédák vagyunk csupán, akikre lélekzabáló szája unottan vár.
PHJ

ALFONS MUCHA
(Magyar Könyvklub) 2001

Furcsán bánt a múlt század Alfons Muchával. A század elején az egyik legnépszerűbb és legkeresettebb művész volt a párizsi nagy kulturális nyüzsgésben, amelyben éppen akkor a szecesszió dívott a leginkább. Plakátjait letépték a falakról a gyűjtők vagy éppen megvesztegették érte a nyomdászokat, kiállításai pedig tízezreket vonzottak és jelentős megrendeléseket kapott világszerte, köz és magánjellegűeket egyaránt. Aztán Csehszlovákiába történő visszatérése után, ahol munkáit

a frisskeletű nacionalizmus szolgálatába állította, fokozatosan elfelejtették. A II. világháború után Muchával inkább nem, de ha igen, akkor is inkább csak nagy negatívumokat írtak a kurrens művészetmagyarázók. A század vége felé azonban ugrásszerűen megnőtt az érdeklődés művei iránt, mint ahogy általában a szecesszió újjáéledéséről beszéltek akkoriban és talán még ma is.
Érdekes, hogy a legnagyobb érdeklődés az iránt a Mucha-féle plakátok és pannók iránt van jelenleg, amelyeket a művész legkommerszebb munkáinak tartott a szakma, már keletkezésük korában is. Mucha esetében azonban ezek a rendkívüli kecsességgel és játékossággal bíró alkotások bizonyultak leginkább maradandónak és „aktuálisnak". A növények hullámzását és bizonyos, a szakrális művészetekből kölcsönzött, hatásos elemeket ötvöző plakátjai, pannói most is megragadnak valamit az emberben, leginkább talán harmóniájukkal és szín-, és formavilágukban (nem

ért tudni) szabadkőműves nagymesteri gyakorlatából, mély keresztény vallásosságából, valamint patriotizmusából egyaránt. Mucha élete maga volt a szecessziós létvezetés és ízlés egyik letéteményese, élete és művészete összefonódott a dekadenciával. Sorsa és utóélete is ezt példázza és talán ezredvége újrafelfedezése is ilyen gyökerekből táplálkozik.
PHJ

NORMAN G. FINKELSTEIN: A holokauszt-ipar
(Kairosz) 2003

Ez a könyv nem az ún. "holokauszt-tagadók" becstelen sorát hívatott szaporítani. A szerzője – Norman G. Finkelstein – egy nagyon bátor és éleseszű zsidó ember, akinek mellesleg szakmai felkészültsége is igen impozáns. Felkészült, komoly szakmai előmenetellel rendelkező politológusként soha nem feledkezik meg arról, hogy konklúzióit megfelelő dokumentumokkal támassza alá, amelyeket bőven idéz is lábjegyzeteiben. A szülei megjárták a koncentrációs táborok (Majdanek, Auschwitz) minden poklát, fiukat pedig mindig arra nevelték, hogy nincsen semmilyen különbség egy ember és egy másik ember szenvedése között.
A szerző magáénak vallja ezt a kijelentést, s úgy látszik, hogy ezért kell elsősorban elszenvednie évek óta az amerikai (Ellie Wiesel, Gutman, Goldhagen) és európai zsidó elit folyamatos, s nem egyszer személyeskedő támadásait. A mai értelmiségi és gazdaságzsidó elit ugyanis Finkelstein szerint nemes egyszerűséggel elüzletesítette a náci holokausztot, s pénzt csinál hittársainak szenvedéseiből. A holokauszt egyediségét, rendkívüliségét hangsúlyozva azonban prominens zsidó szervezetek nemcsak óriási anyagi, hanem politikai tőkét is képesek kovácsolni, hanem Amerika és Izrael mindenkori külpolitikai érdekeit is képesek kiszolgálni a "Holokauszt-dogmával".
Finkelstein formailag és tartalmilag is ragaszkodik a szakmai írásmű követelményeihez. Bátor gondolatok ("Az örök zsidógyűlölet dogmája azt a célt szolgálta, hogy egyrészt igazolja egy zsidó állam szükségességét, másrészt megmagyarázza az ezzel szemben megvalósuló ellenségességet."), kisebb-nagyobb provokációk (elsősorban Wiesel és Kissinger irányában) egyszerre jellemzik a kötetet, amely azonban mindvégig kínosan ügyel arra, hogy ne váljon politikai pamfletté.
A szerző értekezésében a náci holokauszt (tényleges genocídium) erősen különbözik attól, amit ma Holokausztnak vagy kisajátítva a zsidó népnek az eseményt Soának neveznek a közbeszédben, ez utóbbit ugyanis elsősorban ideológiai és politikai képződménynek tartja alapvetően. Ennek az ideológiának a rendszeres szintentartása ugyanis sebezhetetlenséget, abszolút védettséget jelent ma mindazoknak akik ezt felhasználják különböző céljaikra. Finkelstein szerint a Holokauszt vagy Soa a teljesen kisajátított náci holokauszt, amely mérhetetlenül nagy előnyökkel ruházza fel képviselőit, miközben azok nem vesznek tudomást "mások holokausztjáról" (baloldaliak, homoszexuálisok, cigányok, lengyelek, oroszok, stb.). Finkelstein végig vezeti a szálat a Holokauszt-ideológia kialakulásának kezdetétől (1967-es arab-izraeli háború) a svájci és kelet-európai kártérítési követelésekig. A könyv egyik leginkább megrázóbb része talán a svájci bankok irányában lefolytatott nagyszabású hadjárat, amelynek kapcsán 1,25 milliárd USD-t zsákmányolnak a zsidó szervezetek, melyeket egészen a mai napig nem kaptak meg a károsultak, s valószínűleg nem is fognak, mert az egész vagyont a "Holokauszt-oktatásra" (!) és zsidó kulturális szervezetek, programok dotálására szándékoznak költeni. Finkelstein még kitér a legismertebb "Holokauszt-irodalom" csalásaira (Kosinski: Festett madár, stb.) is, mégis akkor adja a legszembeötlőbb példát a visszaélésekre, amikor megjegyzi, hogy édesanyja több évi táborbeli szenvedéseire 3500 USD-t kapott, míg a kárpótláson dolgozó ügyvéd tiszteletdíja 4 millió USD volt. A szenvedés tőkésíthető, sőt minden jel szerint évtizedek múlva nagyon is jól jövedelmez.
PHJ

ERNST JÜNGER: A márványszirteken
(Európa)

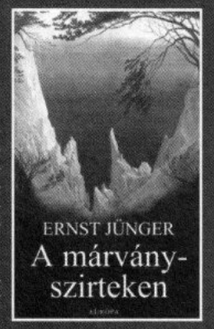

Az 1945 utáni világ mérges gázoktól telített légkörében, melyből hazánknak a „keleti blokk" rabszolgává tett államaival egyetemben bőven kijutott, és jut ki mind a mai napig is, nagy szellemek egész sorának életművét sikerült az ismeretlenség homályában tartaniuk a kommunista kultúrzsarnokoknak. Bármennyit szidalmazzanak is egy adott személyt, a tiszta elmék felismerik az igazságot a hazugságok, rágalmak ködén keresztül is, a leghatásosabb fegyver tehát a totális elhallgatás kell legyen: tegyünk úgy, mintha ellenségünk meg sem született volna. Sajnos a szellem sirásói meglehetős hatékonysággal követték ezt a módszert, és noha a gyeplő jelenleg is ugyanazok kezében van, mint az „emberarcú szocializmusban", mostani berendezkedésünk milyensége lehetővé teszi akár rész-győzelmekként is felfogható kis eredmények elérését. Ilyen sikerként könyvelhető el Ernst Jünger A márványszirteken című regényének magyarországi megjelenése.
Jünger 1895-ben született a németországi Heidelbergben. Már fiatalon jelentkezett a francia idegenlégióba, de az igazi megmérettetésre az I világháború lövészárkaiban került sor. A számos alkalommal megsebesült Jüngert bátor viselkedéséért a legmagasabb porosz kitüntetéssel, a Pour le mérite-tel honorálták. A háború innentől kezdve Jünger meghatározó élményeként mutatkozik meg, ami végigvonul egész életművén. Az In Stahlgewitter (Acélviharban) háborús naplóit tartalmazza, de harci élményeit dolgozza fel Der Kampf als inneres Erlebnis (A harc mint belső élmény) és Feuer und Blut (Tűz és vér) című műveiben is. „A lövészárkok acélviharában egy új embertípus született", mely arra a heroikus, szinte egyetlen acéltömbbé keményedett frontharcos közösségre utal, melynek tagjai a háború után Freikorps-okba (szabadcsapatok) tömörültek, hogy szétzúzzák a kommunista felforgatást, egyben egy sajátos ethoszt képviseltek a szabadkőműves erők által Németország nyakára ültetett pipogya weimari köztársaság demokráciájával szemben.
Jünger, fiatal íróként közel állt az ún. konzervatív forradalmárok által képviselt szellemiséghez, megvetette a demokráciát, és a tömegmozgalmakhoz fűződő averziói miatt tartott távolságot a nemzetiszocializmussal szemben is. A II. világháborúban a Wehrmacht alakulatánál szolgált, Franciaországban cenzorként dolgozott, de 1944-ben a hadsereg tisztjeinek egy kis része által Hitler ellen elkövetett merénylete következtében az ő élete is egy hajszálon függött. A háború után mégis, mint „nácit" tartották számon, művei a baloldal, önnön primitivségéből kiindulva, mindent „náci" és „fasiszta" címkével lát el, ami nem tartozik a holdudvarához, függetlenül attól, hogy tisztában lettek volna akár akkor, akár ma e fogalmak valódi jelentésével. Jünger 1950-től egy Wilflingen nevű kis sváb faluban élt csendesen, de írt tovább, és ápolta kapcsolatait más kiválóságokkal (francia írókkal már a háború alatt is jó viszonyt tartott fenn).
A márványszirteken című kisregény egy rendkívüli mű, valódi szellemi élményt nyújtó írás. Azok közé a könyvek közé tartozik, melyeknek a tartalmát és stílusát szinte önálló értékként szemlélhetjük, művel ez utóbbi tényező is már-már saját életét éli, külön esztétikai elemzés tárgyául szolgálhat. A történet egy képzeletbeli vidéken játszódik.

A márványszirtekre épült kolostorban élő barátok a környék botanikai leírását végzik, növények gyűjtésével töltik idejüket. Tevékenységükben a hozzáértés gonddal és egy olyan méltósággal párosul, melyekkel felruházván, mint nemes alakok jelennek meg szemeink előtt az erdőt járó, természettel harmóniában élő személyek. Vannak azonban, akik megbontani igyekeznek az idillt: a főerdész és vad hordája ráront a békés tájra, s az egyensúly megbillen, az erdő csatatérré változik…
A mű nyelvezete egyedülálló. Szinte túlcsordulóan kápráztató stílusa, szóhasználata, gazdag szimbolikája már önmagában maradandó nyomot hagy az olvasóban, magától felébred a felismerés: egy nagy szellem arisztokratikus magasságból láttatja az életet, annak sorsfordító megpróbáltatásait. Néha olyan érzés rohanja meg az olvasót, mintha versbe szedett művet olvasna, mely benyomást az is erősítheti, hogy párbeszéd egyáltalán nem található a kisregényben. Jünger remekét belengi egy éteri hangulat, akárha egy titokzatos ködön át lenniénk az események szemtanúi.
Amikor az elkerülhetetlen összecsapás bekövetkezik, valójában két erő csap össze: az egyik oldalon egy magasabb értékeket képviselő csoport veti bele magát a küzdelembe, a másik oldalon pedig a nyers, elementáris erők féktelen pusztításvágya, farkasétvágya jelenik meg. Drámai képsorokban eleveníti meg Jünger a két tábor – szimbolikusan is felfogható – élet-halál harcát. Lenyűgöző jelenetekben verekednek meg egymással a harci lázban égő, fegyverré alakult emberek és a szolgálatukban álló, pórusaikban is a dúlást érző, vérszomjas ebek. Az ügy végül is, látszólag elvész: kolostor és menedék lángokban, az összegyűjtött növények elhamvadnak. Úgy tűnik, mindennek vége, azonban a lényeg érintetlen maradt.
A márványszirteken a rendíthetetlen belső tartás opusza, azé az erényé, amely a végsőkig kitart értékei mellett, beleveti magát a legádázabb harcba is, de nem inog meg akkor sem, amikor körülötte minden összeomlik, akár a legfontosabb is, sőt a végromlást is a maga oldalára képes fordítani lelki szilárdsága révén. Méltósággal halad tovább a maga útján, míg körös-körül recseg-ropog a világ, tudván, hogy e felépítménynek a magját, melyet létrehozott, a bensőjében hordozza, így az újjászületés kulcsa is benne rejtezik.
Ernst Jünger hatalmas kort ért meg, 1998-ban, 103 éves korában hunyt el. Számunkra nagy elégtétel, hogy nagyjaink közül számosan ilyen szép, hosszú életet tudhatnak maguk mögött. Jünger azon kevesek közé tartozott, akik sikerrel egyesítették a kard és a toll útját. Csak reméllhetjük, hogy az A márványszirteken kiadásával egy folyamat kezdődött el, és hamarosan a német író újabb műveivel találkozhatunk. Tiszteljük és olvassuk Jüngert!
Milán Péter

JULIUS EVOLA: A rasszok és a tradíció
(Nemzetek Európája) 2003

Örvendetes tény, hogy a nagy itáliai gondolkodó, filozófus, Julius Evola egyre több műve jelenik meg magyarul, ami arra a tényre enged következtetni, hogy személye és az általa képviselt szellemiség hazánkban is mindinkább „népszerűvé" kezd válni. Idézőjelbe kellett tennem a » népszerű « kifejezést, mivel csak egy szűk körről beszélhetünk, melyben mély tisztelettel ejtik ki nevét, másrészt e fogalom » népszerűség « a modern korban legtöbb esetben igencsak kétes egyének köré von hamis glóriát. Akik ismerik Evola nézeteit, tudják, hogy egyike volt a XX. század legnagyobb alakjainak, számukra minden könyvének kiadása: esemény. A Nemzetek Európája kiadó jóvoltából ismét esemény részesei lehetünk: megjelent a Sintesi di dottrina della razza, azaz magyarul: A rasszok és a tradíció.
A XX. század 20-as, 30-as éveiben, amikor Európában erőre kaptak a jobboldali mozgalmak – különös tekintettel Németországra és Olaszországra – a világ problémáinak a megoldására a demokratikustól merően eltérő elgondolások születtek, és ezek a forradalmi törekvések szükségessé tették, hogy átgondolt művekben tegyék közzé az új politika irányelveit. Julius Évola felbecsülhetetlen értékű könyvekkel járult hozzá az új szellem kibontakoztatásához - még akkor is, ha abban az időszakban sokan nem értettek vele egyet. A tőle való idegenkedés, meg nem értés abból fakadt, hogy a legcsekélyebb engedményt sem volt hajlandó tenni a csupán partikuláris érdekeiket szem előtt tartó csoportok felé. Eszméi olyan magasrendűek, melyek nem csak az idő tájt emelkedtek ki, hanem a történelem egészét tekintve is kivételesnek tekinthetők.
Az új férfias, vitális ideológiák, melyek áthatották a korszakot, megkíséreltek feltámasztani Európa már csak halványan pislákoló szellemét, és az ebben részt vevő harcosok között is kiemelt helyet foglal el Evola. A kor szellemi és politikai vezetői nem kevesebbet, mint az emberi lét teljességének a megújítását tűzték ki célul, és a rasszok problematikájának a vizsgálata különösen égető gócpontként jelentkezett egy már a hanyatlás útjára lépett Európában. Julius Evola könyve ebben a kérdéskörben nyújt több mint megszívlelendő útmutatást.
A szerző e művében, mint a „fasiszta rasszgondolatot" tárja elénk egy kibontakozóban lévő politikai, ideológiai front egy fontos területét (itt nem kívánom megadni a „fasizmus" kifejezés valódi, tehát nem torzított jelentését; felteszem, hogy e sorok olvasói tisztában vannak ezzel). A kötet első részében meghatározásra kerül, mi a rassz, milyen viszonyban áll a történelem, a kultúra, a nemzet rész-területeivel. Fejtegetései során romba dőlnek a materialista gyökerekből kinőtt modern mítoszok (a „mítosz" kifejezés itt magától értetődően negatív értelmű), a fejlődéselméletek, élvonalban a darwinista evolucionizmussal, a marxizmussal; egyáltalán a soha nem létezett egyenlőség abszurd babonáival. Kiderül, hogy a rassz sokkal mélyebben rejlő erő, mint a „nép", a „nemzet", valamint milyen feladatai vannak a rasszelmélet kutatóinak.
A következő rész a rasszelmélet három fokát határozza meg. Evola megállapítja – mellesleg ezzel nem volt egyedül – hogy szellemi, lelki és testi rasszokról kell beszélnünk, egyben elveti a csak biológiai, tehát a testre korlátozódó rasszizmust. A rasszal bíró emberben e három komponens összhangban áll egymással. Természetesen az árja rasszok állnak a középpontban, nem véletlen, hogy ez a fejezet tárgyalja a keveredések kártékony, sőt veszedelmes voltát, továbbá a rassz és a nemek kérdéskörét.
A harmadik fejezetrésznek a témája a lelki és a szellemi rassz mibenlétének a kifejtése. A szerző feltárja a különböző szellemi rasszok – szoláris, démétéri, tellurisztkus, dionysosi stb. – jellegét, s a transzcendenshez fűződő viszonyuknak megfelelően taglalja azokat. Külön – rövid – fejezetet szentel a földközi-tengeri rasszoknak és a zsidóságnak.
A mű egyik leglényegesebb fejezete kimondja a döntő szót: mi az a magasabb gondolat, melyek azok az értékes jellemvonások, tulajdonságok, melyeket hordoznia kell annak a rassznak, amit, mint „magot" elkülönítünk, s mintegy megnemesítünk. Ezzel létrehozunk egy elitet, mely a legmagasabb minőség biztosítéka, a szellem megtestesítője, egyszersmind kijelöli az utat. Itália vonatkozásában – természetesen - az árja-római rassz került kiválasztásra, mint legmagasabb-rendű rassz. Itt Evola szembeállítja az árja-római rassz által megtestesített, a sas és a vesszőnyaláb szimbólumaival kifejezett, acélos csapattestekben menetelő harcosok Itáliáját a turisztoknak szánt, gondolózós, dolce vitás, o sole miós, felhígított, giccses Olaszországgal. A választás nem kérdéses. A dekorativ kiállítású kötet legvégén fotókat találunk, ahol vizuálisan is összehasonlíthatók az árja rasszok képviselői más rasszokéival.
Julius Evola – többi könyvében tapasztalttal összhangban – ismert kérlelhetetlen szigorából, stílusának rigorózus keménységéből jottányit sem enged és általában e tulajdonsága miatt nem képesek sokan megbirkózni műveivel. Azonban eszméi kristálytisztasága és magasrendűsége mellett éppen ez a hajlíthatatlanság további nagy erénye. Élete során soha egy pillanatig nem alkudott meg. Ez is jusson eszünkbe, amikor olvassuk, és rá emlékezünk annak apropóján, hogy idén, 2004. júniusának 11. napján múlt 30 éve, hogy elhunyt. A hűség erősebb a tűznél!
Milán Péter

Pre-post filozófia
- megjegyzések FARKAS ATTILA MÁRTON
"Filozófia előtti filozófia" című kötetéhez -
(Typotex) 2003

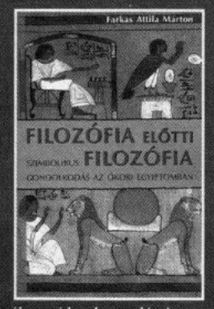

A könyv az egyiptomi implicit bölcselet értelmezésére tesz kísérletet, részben a kognitív elméletek segítségével. Főként a képi gondolkodás jellemző sajátosságaira koncentrálva megpróbálja kibontani az archaikus létszemléletre jellemző komplex látásmódot. A szerző tisztában van azzal, hogy bármiféle értelmezési kísérlet csak egy virtuális gondolati térben létezhet, hiszen hiányzik az a fajta verifikációs mező, amiben hitelesíteni lehetne egy effajta kutatást. Mégis az egyiptomi képi szimbólumnyelv "megfejtése" és interpretációja - a korai hermetikus-alkímista bölcselőktől Athanasius Kircheren át az egyiptológus Assmannig, Giordano Brunótól a rózsakeresztes és szabadkőműves társaságokig -olyan inspirativ felfedezésekhez vezethet el, melyek segíthetik az imágóhoz, eidoszhoz való viszonyunk újradefiniálását, melyre igen nagy szükségünk lenne a pszeudo-képiség és artisztikum ezen mai ahisztorikus korszakában.
Az eszmerendszerek, mítoszok, ontológiai horizontú és súlyú események ikonizációja fontos tanulságokat hordoz. Természetesen nehézséget jelent a képek, képiség több síkon értelmezhető jelentésmezeje, mely igen gyakori az archaikus gondolkodás ilyen jellegű leleteinél. Ehhez hozzátehetjük, hogy a képi nyelv önmagára való reflexiója már elvezetett egy "ezoterikus" képi metanyelvhez, melynek megértéséhez szükségünk van a hieroglifák történeti változásának tanulmányozásához, hiszen egyáltalán nem egy statikus rendszerről van szó, mint ahogyan ez a köztudatban él. A kép és a vizuális gondolkodás prioritása feltűnő nemcsak Egyiptomban, hanem más régi civilizációkban. Ahhoz, hogy ezt megérthessük, a kép érzéki többletén, közvetlenségén kívül számolnunk kell egy pre-absztrakt gondolkodásmód analogikus, természet- és testközeli tapasztalatával, melyről részletesen ír a szerző. "A kép tehát nem csupán reprezentáció, hanem prezentáció is, az ábrázolt eleven jelenléte. Ebben az egyiptomi fölfogás némiképp rokon az ikonfestészet szemléletmódjával. "Majd másutt így folytatja : "A képi szimbólum tömörsége és összetettsége révén többértelmű is. A képi leírás mindenkor többjelentésű, nem lehetséges egyértelmű értelmezése, még akkor sem, ha van egy szándékolt, explicit jelentéstartalma." Ez egy "rugalmas" nyelviség, és ne feledjük el, hogy horizontális és vertikális módon is működhet, nem véletlen, hogy a hermetika is egyiptomi eredeztetésű -legalábbis saját mítosza szerint - , és az alkémisztikus képiségben, illetve kép-nyelvben, és enigmatikus traktátusokban tovább él ez a "többjelentűség" a hermetikus pecsét alatt. (A hermetikus enigmák, double bind-ok, strange loop-ok és drift-ek erdejében a modernitás és posztmodernitás által fertőzött tudományos babonákkal megvert ember könnyen elveszhet.)
A szerző kiemeli a kép mágikus gondolkodásban és praxisban betöltött szerepét, a "képi szimbólumok alkotta virtuális terek" valóságtalakító jellegét, és a bölcseletben és megismerésben játszott szerepét. A könyv szerzője izgalmas epilógusában a képi nyelvezet hanyatlásáról, elvesztéséről, és ezzel párhuzamosan a görög gondolkodók által is félreértelmezett Egyiptom-képzetről ír. A misztérium-vesztés kapcsán kiemeli a "betű-atomizmus" negatív szerepét, és felveti azt az el nem hanyagolható lehetőséget, hogy az általunk explicit filozófia kezeleként számon tartott racionális gondolkodásmód már egy hanyatlás, egyszerűsödés jele, és nem a fejlődése, éppen a mítoszok kiüresedése okán.
Kecskés Péter

FILMAJÁNLÓ

A PASSIÓ

Az utóbbi hónapokban már szinte mindent elmondtak a XXI. század első „botrányfilmjéről", ám akadnak olyan nézőpontok, melyek alapján még nem vették nagyítóüveg alá a művet, netán az én figyelmemet kerülték el az enyémekhez hasonló aspektusokból kiinduló elemzések.

Mindjárt az elején túl is lennék az érzelmi megnyilvánulásokon: a Passió talán a legvéresebb film, amit valaha láttam. Megtekintését követően 24 órán át a hatása alatt voltam, de az emocionális viharok elülte óta is sokat gondolkodom a filmen és témáján. Mel Gibson, a rendező már színészként is több alkalommal (Rettenthetetlen, A hazafi) bizonyította, hogy nem csupán ostoba akciófilmek és humor nélküli idétlen vígjátékok jelentik számára e művészeti ág teljes spektrumát. Most harmadizben ismételten a kamera ellenkező oldalára állt, és készített egy bizonyára még sokáig a viták keresztüzében álló filmet. E munkájának reakciója olyannyira zajosra sikeredett, hogy erre maga Gibson sem számithatott. A nagy lárma és zsivaj azokból a körökből érkezett, amelyek egyébként is híresek fenemód kifinomult érzékenységükről.

A téma – mint tudjuk – a Biblián alapul, és Jézus Krisztus földi életének utolsó 12 óráját beszéli el. Gibson évekig tanulmányozta a Bibliát, hogy egy a részletekbe menőkig „hiteles" filmen örökithesse meg az emberiség egyik legnagyobb horderejű eseménysorozatát (az általam nem sokra becsült, és valójában sem sokat jelentő „emberiség" elvont fogalmát csak jobb híján használtam). Jézus életéről már korábban is készültek filmek, életének drámai végjátékát is megörökítve, de ilyen plasztikusan, ilyen naturalista módon még nem kerültek vászonra e „történelmi" jelentőségű mozzanatok. A rendkívül kegyetlen korbácsolási jelenet, de a nem kevésbé brutális, a sokkoló képsorokat közvetlen közelről mutató keresztreszegezés láttán azt a következtetést vontam le, hogy Gibsonra korunk szelleme nyomta rá a bélyegét. Ez azonban csak részben igaz: ha valakit egy flagrummal megkorbácsolnak, annak csak egy ilyen mértékben szétmarcangolt test lehet az eredménye. Viszont meggyőződésem, hogy a film 15-20 éve nem készülhetett volna el, ugyanis az egyre rohamosabban változó, azaz durvuló világunkban eljött az az idő, hogy már nem csak a mozivásznon, hanem a TV-képernyőjén – akár fényes nappal – sem jelentenek újdonságot a leszakadó végtagok, kiforduló belek, a tengernyi vér. Más szóval: elérkeztünk arra a pontra, ahol a Passió történetét a maga véres valóságában filmre lehetett vinni, Mel Gibson pedig válaszolt az idők szavára.

A főbb szereplők érzékletes játékkal alakítják szerepüket, a célul kitűzött feladat, Jézus emberi oldalának bemutatása valóban nagy erejű: szenvedéseit nagy átéléssel közvetíti Jim Caviezel, de nem kívánom a színészi teljesítményeket taglalni. A film rendkívül komor, mindvégig feszültséggel teli atmoszféráját a Sátán többször megjelenő figurája is növeli, akár amikor Jézust próbálja vállalt áldozatától eltéríteni, akár amikor mintegy megfigyelőként vesz részt a tömegben.

A Passióval kapcsolatos hangok közül – mint fentebb utaltam rá – a leglármásabbak azok, amelyek antiszemitizmussal vádolják a filmet. Ennek oka egyszerű és világos: a mű úgy mutatja be a történteket, ahogy azok a Biblia szerint lejátszódtak, és ennek természetesen nem örülnek a választott nép képviselői. Gibson úgy ábrázolja a zsidó főpapokat, amilyenek a valóságban voltak. Manapság ahhoz, hogy valakit antiszemitának kiáltsanak ki, elég annyi, hogy a nyers valóságot a maga kendőzetlenségében láttassa. Mivel Bibliát – ahogyan (úgyszólván) bármilyen könyvet – lényegesen kevesebben olvasnak, mint ahányan moziba járnak, így a témakör - e filmnek köszönhetően – kiérült a legszélesebb nyilvánosság elé, bemutatván, milyen is az a nép, amely nem kegyelmezett Isten fiának.

A zsidók a rájuk „sütött" istengyilkosság vádja alól azzal (is) igyekeznek kivágni magukat, hogy Jézus áldozata mindenképpen bekövetkezett volna: az ő (Jézus) választott útja az volt, hogy a saját halálával megváltsa az emberiség bűneit, ily módon a zsidó népet nem terheli a felelősség e bűnben. Túl azon, hogy az ember látja ezeket a gyűlölettől eltorzult arcokat, ahogy „Feszítsd meg!"-et orditanak, és még a felállati szinten vegetáló gyilkos Barabást is lelkiismeret-furdalás nélkül megmenekítettik Jézus helyett, néhány jeleneget nehéz paraván mögé rejteni. Tegyük fel, hogy erős kétségek közepette elfogadjuk a jenti teóriát a predesztinált áldozat és a kiválasztottak feje felől elhárult felelősség kapcsán, viszont az azóta eltelt 2000 év során a megfeszítettet éri mocskolódásokat, az ellene jelenleg is szünet nélkül intézett verbális kirohanásokat már nehezebb lenne megmagyarázni.

Ennél érdekesebb a mód, ahogyan Gibson a rómaiakat bemutatja, különös tekintettel Pilátus személyére. A helytartót bizonytalan, hezitáló figurának ábrázolja, aki szerencsétlen flótásnak tartja Jézust, nem pedig bűnözőnek. Ugyanakkor két malomkő között őrlődik: a nagyobbik a császár, aki fegyelmet és rendet követel a Római Birodalom szemétdombjának is nevezhető Júdeában, ahol állandóak a felfordulások. A másik kő a zsidó nép, amely nem nyugodhatik, amíg meg nem feszítik a törvényeket felrúgó Jézust. A folytatás ismert. Annak ellenére, hogy Pilátus nincs a helyzet magaslatán, ő a történet egyetlen férfi szereplője, aki túlnyomórészt nemes erényekkel rendelkezik. A római katonákkal viszont más a helyzet. Őket primitív, vadállati szörnyetegekként jeleníti meg a rendező, ami el lett túlozva. A Római Birodalom nagyságát nem lehet, sőt abszurdum e katonák viselkedése alapján megítélni, és e ponton, véleményem szerint, Gibson gesztust tett a film fő támadói felé. Persze, nem mintha ők ezt értékelnék.

Ezen irással nem kívántam a kereszténység harcos szószólója lenni, e vallás (sajnos az összes többivel egyetemben) napjainkra egyébként is már csak egy üres váz, de a film megtekintése után mindenkinek lehetősége nyílik eldönteni, hol is áll valójában: Az igazi, ténylegesen áthághatatlan határt nem a kereszténység és a pogányság (jobb híján hívjuk így) között kell meghúznunk, hanem a szellem és a szellemellenesség, a spiritualitás és a spiritualitást lerombló erők között.

Milán Péter

SZAMSZÁRA

Kevés az olyan produkció, mint a Szamszára. Az igényesebb mozilátogatók joggal várják el, hogy az átlag másfél óra leteltével a puszta történeten kívül, tovább ható élményekkel legyenek gazdagabbak, és a Szamszára nemcsak megfelel ennek az elvárásnak, hanem jóval felülmúlja ezt.

A buddhista világot mutatja be Nalin Pan rendező a Himalájában, Ladakhban, Indiában forgatott filmje. A történet Tashiról, a fiatal lámáról szól, aki háromévi meditáció után visszatér volt kolostorába, hogy aztán hamarosan újra elhagyja azt. Ezúttal azonban nem a belső feltérképezését vállalja magára, hanem a világi élet teljességének megtapasztalását, hiszen a nemi késztetés oly erővel tör rá, melyet nem lehet nem tudomásul venni vagy elnyomni. Feleségül veszi Pemát, kisfia születik, és valóban belebonyolódik az élet kisebb-nagyobb ügyeibe. Boldog és kiegyensúlyozott, megállja a helyét legyen szó fizikai munkáról, vagy nagyvárosi nyüzsgésről. A végkifejlet azonban újabb radikális fordulót hoz az életében: meditációja után amilyen hamar kiderül, hogy még van mit tanulnia, annyira sok idő – évek – telik el, míg újra komoly krízisbe kerül. Megcsalja Pemát és ez a mozzanat döbbenti rá, hogy meg kell tisztulnia minden vonatkozásban. Vissza kíván térni a kolostorba, ám Pema szembesíti tetteinek következményével, hogy nem menekülhet a helyzet elől. Olyan pillanat ez, amikor valóban megértheti a néző, hogy egy buddhista mit ért az alatt: a létörvény, a látszat világa, a szamszára. Döbbenetesen hiteles képsorok ezek, és bár a film során végigvonul az az óriási feszültség, ami a szellem testbezártságának gyötrelme, olyan végjátékot hoz a film, ami remélhetőleg átformálja azt a rendkívül felszínes vélekedést, hogy a buddhizmus csupa harmónia, együttérzés, és erőszaknélküliség.

A vallások több ízben ihlették remek filmeket, és korunkban, mikor oly sok alámosottság és tévképzet vonul fel az ember lelki- szellemi életével kapcsolatban (kezdve onnan, hogy ezeket fizikai horlozókból vezetik le) érdemes megbecsülni azokat az alkotásokat, amik be tudják mutatni azt, hogy milyen mélyen, zsigeriben éljünk be – jelen esetben a buddhizmus - az emberi életbe. Lehet, hogy ez manapság már nem mondható el általánosan, és valószínű, ez is a fő oka annak, hogy jelentős alkotást látok a Szamszárában, itt ugyanis központi szerepe van annak, hogy Tashi valláson világnézettel rendelkezik, hogy egyáltalán van világnézete. Ilyen közegben jelenik meg a vágyak, az érzések, a testiség uralhatóságának témaköre, és azt hiszem, hogy a képsorok láttán mélyebben meg lehet érteni, hogy valójában mit jelent az felszámolnak tekinteni valamit az ember életében. A film egésze ugyanakkor megsem nyomasztó. Képi megoldásai hűen tükrözik vissza a Kelet szinpompásságát, végtelenségét és nyugalmát, így olyan gondolati- érzés- és képi világban tölthet el a néző jó két órát, mely nemcsak felszínre vet egy szinte emberfeletti problémát, hanem arra is rávilágít, hogy saját életünkben több felelősséget vállalva komoly eredményekre van kilátás, pontosabban, akkor van ezekre kilátás, ha felvállaljuk azt, hogy az emberi élet felelősség.

S.J.

KONCERTEK

UNICORNIS 2004
Neofolk-industrial fesztivál
Budapest, FMK

Fontos eseménynek adott otthont egy tavaszi hétvégén a Ferencvárosi Művelődési Központ. Az intézmény már korábban is lehetővé tette, hogy figyelemreméltó zenei produkciók kerülhessenek értő közönség elé, de ez alkalommal egy a korábbiaknál is különlegesebb dolog került megvalósításra. Unicornis 2004 címszó alatt lezajlott hazánk első kétnapos neofolk – industrial – gothic fesztiválja, melynek keretében az említett műfajok több neves képviselője tette tiszteletét nálunk. Sajnálatos módon a norvég Karsten Hamre vezette Penitent nem tudott jelen lenni a koncerten, lévén, hogy a zenekar három tagja is román, keleti szomszédaink pedig nem engedték át őket Magyarországra. Ez az eset is bizonyítja, hogy a legkevésbé sincs egyetértés a tekintetben, mit nevezünk „európainak". Kellemetlenségekre minden fesztiválon fel kell készülnünk, de ettől az epizódtól, valamint az időbeni csúszástól eltekintve, megfelelően bonyolódott az este.

Elsőként a szerb Kinovia vette birtokba a színpadot, mely akár szó szerint is értelmezhető, ugyanis heten – urak és hölgyek egyaránt - alkotják a zenekart. Látható volt rajtuk az elfogódottság, különösen a „mackós" alkatú énekesen, akin a dalok – angol nyelvű – konferálása közepette még némi határozatlanság is úrrá lett. Ezt a későbbiekben nagy valószínűséggel koncertezéssel leküzdhető pszichikai állapotot ellensúlyozta a hetesfogat felettébb élvezetes zenéje. A Kinovia volt a fesztivál egyetlen fellépője, melynek tagjai csak akusztikus hangszereket – hegedű, pianíno, fuvola stb. - szólaltattak meg. Nótánként eltért, éppen melyik zeneszerzőnk vitte a főszerepet a dal karakterének megformálásában, de valamennyi muzsikus a „helyén volt". Zenéjükben a neo-folk elemei mellett – melyek hallatán eszembe jutott néhány zenekar, mint összehasonlítási alap – népük hagyományos folk zenéjéből is merítettek. Ilyenkor, amikor múltjuk forrásának mélyébe is lenyúltak, szerezték a legörömtelibb perceket, a szép dallamok néha egészen extatikus magasságokig emelkedtek.

Ekkor a különös mozgású énekes is megfeledkezni látszott a helyszín kötöttségeitől. Zárásként nehéz feladatra vállalkoztak, ugyanis a Dead Can Dance Xavier című dalával búcsúztak. Brendan Perry orgánumával, dallamaival nem könnyű megbirkózni, de becsületükre legyen mondva, hogy tisztességesen megoldották a feladatot. Szemmel láthatóan és „füllel hallhatóan" kultúrájuk ápolása a szerbek célja szép dallamokkal, érzelemgazdag zenével. Sok sikert a Kinoviának!

A békéscsabai Cawatana kezd némi ismertségre szert tenni hazánkban, és ebben nem kis érdeme van a tavaly megjelent Struggle For Wisdom albumnak. Egyelőre azonban azt kell mondjam, a lemezanyag minőségének a szintjére még nem sikerült feltornászni az élő fellépések nívóját. Ennek több okát is felfedezni véltem ezen a koncerten. Komoly szellemiséget hordozó nótáik nem tudnak kellő súllyal érvényesülni, ha bizonytalankodás tapasztalható a zenészek részéről. Dobosuk – aki nem volt más, mint az Our God Weepsből ismert Madura János, és értesüléseim szerint először játszott a zenekarral – például az egyik dalban nehezen „kapta el" a megfelelő ritmust. Egyébként a zenekar által nyújtott általános kép is kevéssé volt meggyőző, talán túl nagynak bizonyult a színpad.

Sörös Gergő szövegmondása elég hangsúlyos, ám itt is lehetne még javítani, főleg ami az angolul előadott részleteket illeti. Mellesleg Gergő megjelenése kellően markáns és számomra amúgy is szimpatikus a zenekarból és általában a neo-folk stílusból áradó méltóságteljesség, hűvös távolságtartás, a „távolság pátosza", hogy másként fogalmazzak. A zenét illetően annyit jegyeznék meg még, hogy természetesebb hangszínekkel kellene dolgozniuk – főleg a dobok vonatkozásában – de szép dalaik így is élvezhetőek voltak. Emelkedett zenéjük mellé remélhetőleg a koncerteket is ráncba szedik a jövőben.

A svéd In Slaughter Natives az eseménysor egy jóval durvább szeletét képezte. A zenei univerzum eme szegmensében kevésbé járatos nézők közül többeket is megviselt a nem mindennapi élmény. Ezen tulajdonképpen nem is csodálkozhatunk, ugyanis aki nincs arra felkészülve, hogy perceken belül egy a főbb érzékszervekre kiterjedő frontális támadás szenvedő alanya lesz, ráadásul az otthon melegében sem ilyesfajta zenékkel kúrálja a szellemét, idegrendszerét, az valóban kényelmetlenül érezhette magát székében ülve. Jouni Havukainen meg is tett mindent, hogy így legyen. Az In Slaughter Natives kedvelői viszont minden bizonnyal elégedetten dőltek hátra, ugyanis a műsor extrém volt, bárhonnan is nézem ezt az ellenünk indított auditív offenzívát. A zenét Tomas Petterson szolgáltatta az Ordo Rosarius Equilibrio-ból, vagyis ő kezelte a komputert, melyből rendkívül brutális zajok áradtak nagy töménységben, olyan

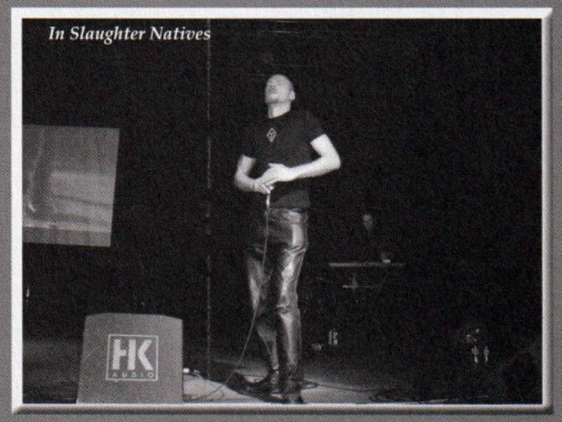
In Slaughter Natives

hangerővel és könyörtelenséggel, hogy erre még a lemezek ismeretében sem számíthattunk teljes bizonyossággal. Az induszíriális hangtornádó közepette a magas, vékony termetű, halál-arcú Havukainen pedig olyan torzított üvöltéseket préselt ki magából, melyek tökéletes egységbe forrtak a rideg zenével. Sokszor nem lehetett eldönteni, mely hangok származnak a géptől, és melyek az emberi torokból.

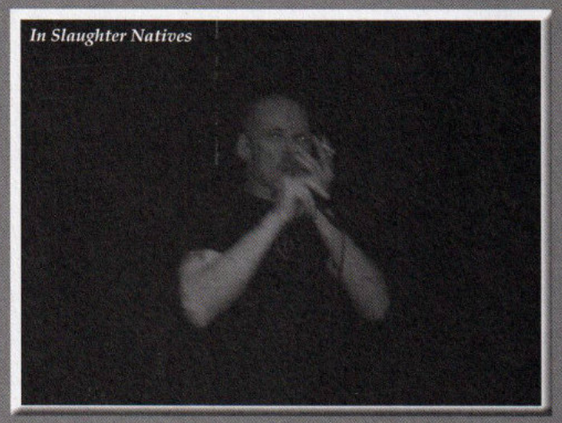
In Slaughter Natives

Azonban ennyivel nem úsztuk meg: a háttérben egy kivetítőn különböző képsorokat láthattunk az egészen kegyetlen felvételektől a nehezen kivehető, ám érezhetően nyomasztó motívumokig. Mindeközben Havukainen agonizált a színpadon. A koncert közben feltettem magamnak a költői kérdést, hogy a világ negatívitására vajon nekünk is hasonló szellemben kell-e válaszolnunk, vagy inkább óvizkedjünk a drasztikus eszközöktől és szubtilisabb megoldásokkal éljünk. Nincs határozott válasz, több út is lehetséges, de a cél nem tévesztheto szem elől.

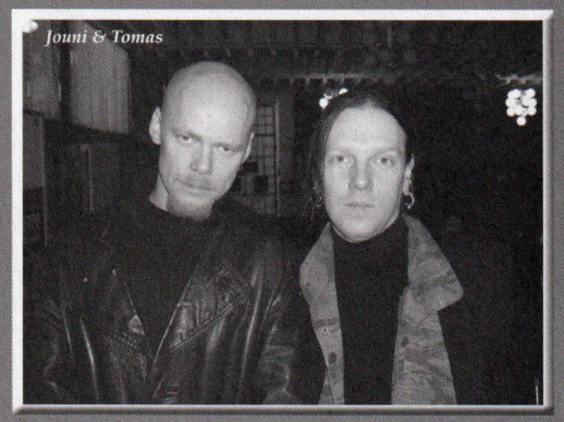
Jouni & Tomas

A svéd Ordo Rosarius Equilibrio – korábban Rosarius nélkül – az egyik legismertebb név a dark elektro zenék palettáján, így érthető, hogy a jelenlévők közül sokan voltak kíváncsiak rájuk. Tomas Petterson mellett – aki tulajdonképpen egymaga jelenti a zenekart annak valamennyi aspektusában – az utóbbi három albumon szereplő Rosemary állt a színpadon öthónapos terhesen, akit ezért külön dicséret illet, valamint egy dobos. Az Ordo zenéjének középpontjában álló, néha már-már a hedonizmust súroló túlfűtött tematikumokon túlmutatnak a rendkívül magas szintű szellemiséget képviselő, sokszor olyan szimbólumokat közvetítő szövegek, melyekhez hasonlóakkal csak olvasmányaimban találkozom. Az utolsó – rövidítve CCCP – album szövegeinek áttanulmányozása is megerősített abban, hogy Petterson komoly elme, és természetesen jó dalszerző. Megítélésem szerint nem mindegyik Ordo album ugyanolyan színvonalú, viszont itt előben egy jól összeválogatott műsorban tárták elénk eddigi pályájukat. Hűvös visszafogottság jellemezte előadásukat, gondolom nem én voltam az egyetlen, aki valamivel több extravaganciára számított az együttestől. Az akusztikus gitárokra (?), jellegzetes, egyben számos hangszer hangjain megszólaló szintetizátortémákra, valamint dobokra, mint egyedüli élő hangszerekre épülő programjukban valamennyi dal saját karakterrel rendelkezett, mind a dallamokat, mind az adott tételt életre hívó hangszineket illetően. Petterson a lemezekről ismert szenvtelen hangján, mint monológokat adta elő szövegeit, de helyenként Rosemary is megszólalt, hasonló érzelmi hőfokon. A háttérben látható vetített képsorok a zenével összhangban jórészt a bujaság jegyében vonultak fel, de láthattunk néhány súlyosabb montázst is. Az első nap történéseit Petterson egy az utolsó albumról származó, rám nagy hatást gyakorolt, mély jelentéstartalmú szövegrészletével zárnám: „A semminél többre vágyakozás a kevesek élnsége."

Ordo Rosarius Equilibrio

A vasárnap első fellépője a Scivias volt, hazánk egyik legérdekesebb zenei formációja. Utoljára tavaly láttam őket a Rézmál kávézóban, azonban az a megmérettetés különböző, főként technikai problémákból adódóan, balul sült el. Ezúttal sikerült az előre eltervezett zenei koncepciót megvalósítani, a keverőpult mögött ülő technikussal azonban így is kényszerű kommunikációra volt szükség a hangzás, hangerő módosításaira vonatkozóan. Nem egyszerű feladat ilyen zenével kiállni és azt megfelelő szinten közvetíteni a közönség felé.
Nehéz szavakkal leírni, mit művel a színpadon a Scivias egységes ruházatban – egyen öltözetben – megjelenő gárdája. Az se tápláljon hiú ábrándokat azzal kapcsolatban, hogy mit fog hallani a zenekartól, aki ismeri ...And You Will Fear Death Not című albumukat, ugyanis nem szokásuk a lemez anyagát élőben bolygatni. Vaskos hangáradat kúszott elő Wagner szintetizátorából, a hosszú percekig tartó zajfolyam mellé Rády Sándor Zsolt gitárpengetései jelentettek némi fogódzkodót, bár inkább a műsor hangulata az, amely talán támpontot nyújthat az előadás befogadásához. A műsor második felében tibeti csontkürtök megfújásával adtak ki különös hangokat, melyeknél olyan érzésem támadt, mintha egy démonűző rítus közepébe csöppentem volna. A Scivias zenéjének egyébként is van egy rituális jellege. Aki érdeklődik az induszíriális hangzások lehetőségeit is kiaknázó, folklorisztikus elemekkel ötvöződő, spirituális töltettel rendelkező zenék iránt, látogasson el egy koncertjükre.

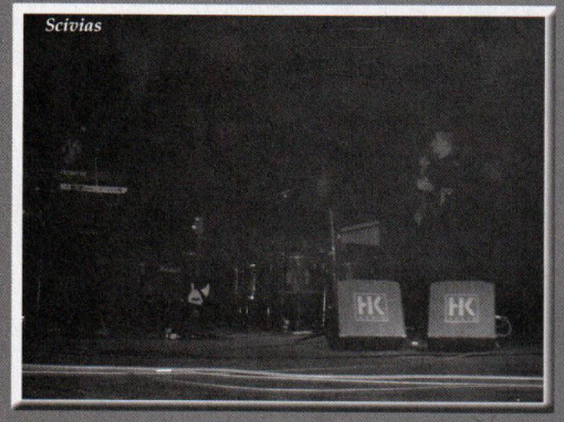
Scivias

A Novo Homo név a Der Blutharsch dobosát rejtette, aki egy felettébb érdekes produkcióval lepett meg bennünket. Öltönyben, szövetnadrágban jelent meg, és egymaga tolmácsolta a gépről megszólaltatott nem túl fantáziadús, rockos, elektro-alapú dalokat. Érdes hangja alapján ugyan nem, de kiállását, mozgását tekintve az „induszíriális Elvis Presley" titulust aggattam rá e műsor láttán. Előadása mosolyt csalt néhányunk arcára, mivel kissé kapatosan járt-kelt a színpadon, mi több, állapotát szinten tartandó nagyokat kortyolt a színpadon gondosan

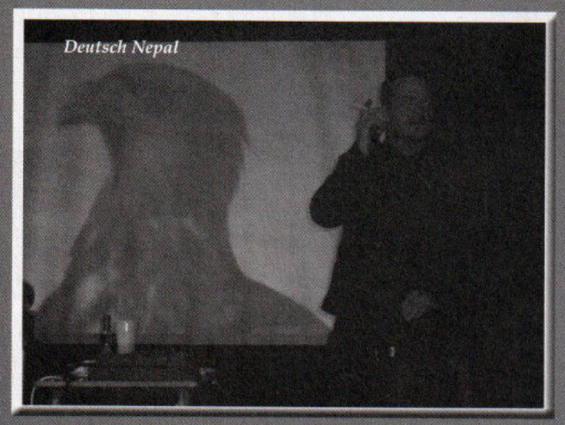
Deutsch Nepal

elhelyezett bárszéken lévő üvegből. Egészségére!

A Deutsch Nepal agya, azaz Lina Baby Doll személyében olyasvalakit köszönthettünk, aki szintén nem absztinenciájáról híres, azonban fontosabb megjegyezni, hogy az induszíriál műfaj egy fontos képviselőjét láthattuk vendégül. Egyedül tevékenykedett a színpadon, szerzeményeit teljes egészében gépről szólaltatta meg, melyek még ha nem is voltak olyan idegtépően durvák, mint az előző nap fellépett In Slaughter Natives goromba csapásai, kellő mértékben befolyásolták hangulatunkat. Az elektro/ipari zörejek gépies zaj-dózisai mellé a – valószínűsíthetően némi folyékony állagú tápláléknak köszönhetően – kissé

Deutsch Nepal

bizonytalanul járkáló Lina, Der Baby Doll üvöltött a mikrofonba, kevés énekdallammal fűszerezve ordításait, egyébként meg úgy molyolt kis asztalán, mintha ott sem lettünk volna. Feltéteem, néha el is feiejtette. Itt is működött a vetítés: ezúttal zömmel természetfilmeket adtak, főleg gyilkos kedvű állatokra összpontosítva – ragadozó madarak, karászárnyú delfinek stb. – de háborús képek is akadtak. Figyelemreméltó koncert volt.

Az Albin Julius vezette Der Blutharsch néhány éve már járt nálunk, de akkor Albinnal együtt csak ketten álltak a színpadon. Az egy rettentő kemény, kíméletlen este volt, ezúttal is valami hasonlóra számítottam. Albin ez alkalommal egy teljes zenekart állított csatasorba, és itt e kifejezés szimbolikusan is értendő, hiszen a Der Blutharsch militáns, a III. Birodalom iránt mély érzéseket tápláló hozzáállása közismert. Ezt vizuálisan is igyekeztek kidomborítani: impozáns látványt nyújtott a színpad két oldalán elhelyezett két lovagkereszt, valamint a zenekar szigorú külsőt kölcsönző fekete öltözéke. Tulajdonképpen meglepő dolgokat nem vittek végbe, eljátszottak egy csokorra valót eddigi himnuszaik közül. A nóták zenei részének oroszlánrésze most is gépről ment, de megszólaltak élő dobok Albintól, a zenekar hölgytagjától, valamint külön ütőhangszeresüktől. Ezen kívül egy gitáros is játszott a zenekarban, bár ő metal zenekarba illő megjelenésével némiképp megbontotta az összképet.

Der Blutharsch

A Blutharsch zenéje elég változatos, valahogy most tisztábban is szóltak, mint évekkel ezelőtt Sashalmon, de azt az erőt most nem éreztem, mint akkor. Számos ismert dalukat előadták, többek között azt is, amelyben Albin Anglia megbüntetésére (Punish England!) szólít fel, de a német múlt, szülőföld iránti elkötelezettség a legtöbb nótán átsütött. Néhány szám erejéig a Time Is Thee Enemy! című új albumot is megidézték, majd egy hangulatos régi induló hangjaira levonultak a deszkákról és berekesztették a kétnapos megmozdulást.
Remélem, nem ez volt az utolsó ilyen jellegű zenei fesztivál hazánkban, mint ahogy azt is, hogy legközelebb – feltéve, hogy lesz legközelebb – több érdeklődő mutatkozik az eseménysorozaton.

Milán Péter

UNITED GODS

Drótanya Összművészeti Fesztivál
Budapest, Gödör
- kísérlet -

Május 14-e van. Az Erzsébet téri Gödörben vagyunk a kétnapos Drótanya Fesztiválon. Ez az egész egy játék. Egy kísérlet. Fél-improvizáció. A lényege a hang, a mozgás, a kép és a tér játéka. Kísérlet arra, hogyan fejezhető ki valami mindezekkel külön-külön, de leginkább együttesen. Hogyan hat a zene, a kép a táncra, a mozgásra, mit jelent a kép és a zene együtt, mit ad még hozzá a mozgás, és persze mindez mit vált ki az emberekből.

Egy zenei műsor, egy ének, egy tánc, egy film már önmagában is felkavarhat, érzelmeket válthat ki. Pontosan ezért kelti fel a kíváncsiságot ez a fesztivál: mennyivel ad többet egy ilyen kísérlet, mint egy egyszerű műsorszám.

Akkor várjuk meg azt a United Gods nevű együttest, ami a Drótanya színpadon lép fel. Az együttes tagjai: Feicht Zoltán, Jakab Árpád, Kecskés Péter és Rácz Dávid. Feicht Zoltán táncol, Jakab Árpád a zenéért felel, Kecskés Péterrel együtt, akié a kép, a vers része is, Rácz Dávid pedig többek közt énekel. De tulajdonképpen nem lehet éles határokat húzni a „feladatkörök" között, hiszen mindenkinek része van mind a hangban, a képben és a mozgásban.

Egy színpad van, egy vetítő, egy vászon meg sötétség. Aztán hangok vannak, majd a vetítő fényében egy arc jelenik meg, tele szenvedéllyel, szépséggel, de ugyanakkor ártatlansággal. Színek a háttérben, a képek mozognak a vásznon, és mozognak bennünk. A test vonala kirajzolódik, árnyéka táncolni kezd a képeken. Tánca az emberi érzelmek tánca. Az a tánc, ami még nem tudja, hogy nyugodt legyen vagy dühöngően szenvedélyes, az az érzelem, ami néha megveti az embereket, néha elfogadja őket, aminél nem egyértelmű, hogy a halált vagy az életet választja-e. Ezek eldöntetlen kérdések. Vívódás, amit ruhátlan izmok rezdülése, karok, ujjak beszéde, tekintetek cikázása, a hangok váltakozása, az ütemek váltásai tükröznek.

Aztán egy mély hang, verssorok, összefonódva a zenével, a színekkel. Addig pedig a mozgás valahol pihen.

A fehér arcú lény csillogó testtel kúszik be a színpadra… A csábítás csillogó testtel kúszik be az életünkbe, és kiválaszt minket. Mi is őt választjuk. Az énekével hívogató, de egyben rémisztő alak kiválasztotta a táncolót, aki még most sem tudja, merre menjen. A tér most üres, csak jobb oldalon van két alak, közel egymáshoz. Küzdenek egymásért és egymás ellen. De akit a lény kiválasztott, annak a mellkasán már ott rikít a vörös jel, és akárhogy ellenkezik, azt nem tudja többé lemosni. A rossz a gyönyörűséget választja majd. A csábító pedig győzelmet arat. A tánc megszűnik, a gyenge ember a földre zuhan, a zene változik. Az utolsó ének pedig a büszkeség és a szomorúság dala.

Egy színpad van, egy vetítő, egy vászon meg sötétség. Aztán hangok vannak, majd a vetítő fényében egy arc jelenik meg, amely kikapcsolja a vetítőt és visszatér oda – talán bele –, ahonnan jött.

Hetven perc telt el. Nem vette észre senki. Csak azt láttuk, hogy történt valami. A hangok, a képek, a térben való mozgás mondott valamit, amit sokan nem akartak érteni, ami sokakat megijesztett, ami sokakat elvarázsolt vagy gondolkodóba ejtett. Csak azt éreztük, hogy egy részletet láttunk az emberből.

Úgy tűnik, a United Gods kísérlete sikerült.

Rácz Bianka

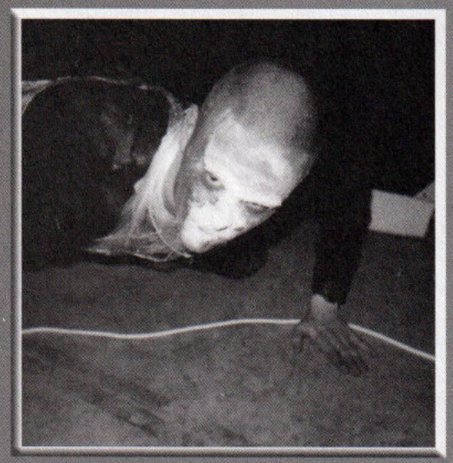

DEAD CAN DANCE

Az út

Mintegy két és fél évtized telt el azóta, hogy Melbourne-ben 1980-ban Lisa Gerrard és Brendan Perry megismerkedett, és megalapította a Dead Can Dance duót. A név titka első LP-jük lemezborítóján magyarázattal szolgál, az azon látható új-guineai maszk élő anyagból lett holt, ám újabb teremtést szimbolizáló tárgy; az elmúlás-újjászületés körforgásának attribútuma. A halottak táncolhatnak.

1981-ben jelenik meg a Fast Forward ausztrál magazin kazetta-mellékletében első számuk, a "Fatal Impact". Mint mondják: "Csak a kontrasztot próbáltuk megmutatni a nyugati technika és az ősi világ között a helikopterhang és a dobgép, illetve az ősi kántálás ütköztetésével." A Fatal Impact a fehér ember térhódításáról szól, az őslakos kultúra hanyatlásáról.

Az ingerszegény környezet elől Londonba teszik székhelyüket, ahol a 4AD kiadó szerződteti őket. Az 1984-ben megjelenő "Garden of the Arcane Delights" kislemez borítóján Brendan illusztrációja látható. Mint mondja: "Egy bekötött szemű meztelen alak látható rajta, aki az érzékeléstől megfosztott ősembert testesíti meg. Csak áll a kertben, a világba bezárva, a forráshoz közel, a gyümölcsöktől roskadozó fák közt. Jobb karját kapzsin egy gyümölcsfa felé nyújtja, melynek törzsén kígyó tekereg. A szabadság és a bezártság közt húzódó kerítésen két ajtó található, a választás, a lehetőség két arca. Az egész olyan, mint William Blake világa. Az emberiség csak saját magát szabadíthatja fel, csak ő maga rázhatja le a vakságot, a természet törvényeinek szöcetét átjáró jelek és személyek korrekt értelmezésén keresztül." A Dead Can Dance c. albumot még a személyes hang keresése jellemzi, ugyanakkor az akkor népszerű újhullámos klisék mellett már határozottan érzékelhető az ezen túlmutató szándék. Ugyanekkor írnak két számot a This Mortal Coil debütáló albumára is "Dream Made Flash" és "Waves Becomes Dreams" címmel.

Második nagylemezük, a "Spleen and Ideal" (Undor és eszménykép) egy esztendővel később lát napvilágot. Zenéjükre nagy hatással vannak a XIX. század szimbolistái, ahogy Brendan fogalmazza: "A spleen, amely az emberi természet sötét, irigy, intoleráns és gyűlölködő oldalát jelenti, kibogozhatatlan szálakkal kötődik az eszményképhez. Egyrészt azért, hogy létezzen, igyekszik elvenni az ideál élteretét, másrészt viszont alakítja, vagy legalábbis hatással van az eszménykép valódi természetéhez. Ennek megfelelően dalaink az igazságról és az illúziókról, a létező életfeltételekről és a szabadságról, a kétségbeesésről és a hitről, valamint a három ellentétpáron kívül a tökéletesség kereséséről szólnak." Nem titkoltan nagy hatással van szellemiségükre az angol költő-festő-misztikus-illusztrátor, William Blake. A művészet, az alkotói fantázia képes felszabadítani a lelket, kiutat mutatni a jó és rossz között ingadozó emberi természetnek. "Új Menny kezdődöt, harminchárom év telt el a jövetele óta, s most az Örök Pokol is újjáéled. S íme! Swedenborg a sírnál ülő angyal: az ő írásai az összehajtott halotti gyolcsok. Most van Ádám uralma, most tér vissza Ádám a Paradicsomba. Lásd Ézsaiás 34. és 35. fejezetét. Ellentétek nélkül nincs haladás. Vonzás és Taszítás, Értelem és Erő, Szeretet és Gyűlölet: ezek kormányozzák az emberi létet. Ilyen ellentétekből fakad az, amit a vallásos szívű Jónak és Rossznak nevez. A Jó a tétlen, s az Észnek engedelmeskedik, A Rossz az Energiából fakadó tevékenység. A Jó a Menny, a Rossz a Pokol. " (William Blake: Menny és pokol házassága; részlet).

Az alkotópáros soha semmilyen zenei képzésben nem részesült, mindent könyvekből, illetve hallás útján sajátított el. "Rászántunk egy kis időt az énektechnika megismerésére, hogy hogyan képzik és hajlítják a hangokat a népi énekesek." A hatásokat tekintve a középkori zene (barokk, reneszánsz), vagy a szakrális zenei kifejezés hatása ugyanúgy egyértelmű, mint a keleti vagy a pusztulásra ítélt ősi kultúrák világa. " A zene legmélyére hatolva az ember megérti, hogyan kapcsolódnak össze ezek a különböző formák, és nemcsak a felhasznált hangszerek közötti hasonlóságok miatt. Mi könnyen tudtuk asszimilálni és összevegyíteni ezeket a tradíciókat, mert nagyon erősen érezzük a kultúrák összekapcsolódását."

Az 1986-os esztendő hozza meg számukra azt, amire mindig is vágytak, ami Ausztráliából Angliába hajtotta őket: koncerteken megmutatni magukat, ami számukra a fejlődés elsődleges kulcsának számított. Szerepelnek a kiadó válogatásalbumán ("Lonely Is An Eyesore") két szerzeménnyel a "Frontier" és "The Protagonist"-tel olyan előadók társaságában, mint a Clan of Xymox, This Mortal Coil vagy a Cocteau Twins. Dobozban marad azonban az Amnesty International számára készített "Within The Realm Of A Dying Sun" című kompozíció, mely címadó dalává válik az 1987-ben megjelenő harmadik albumuknak. Ezen elsősorban az arab és a középkori zenei hatások érezhetőek, megteremtve egy újszerű kifejezési formát, mely napjainkban számos zenekar (pl. Arcana) kiindulási pontja lett.

A londoni Millwall negyed bérházainak egyikében rendezik be házistúdiójukat, ahol 14 hónapos kemény munka eredményeképpen születik meg a "Serpent's Egg"; negyedik LP-jük. Mindeközben élik a brit állampolgárok mindennapi életét, kerékpárral járják be Anglia szebbnél-szebb vidékeit. A hallgatót varázslatos tájakra kalauzolja muzsikájuk: mélyzöld legelőkre, hatalmas ember nem-járta erdőkbe, ódon várkastélyok mélyére, - vagy a meses Keletre, mecsetekkel és oázisokkal tűzdelt világába. Végre kompromisszumok nélkül dolgozhatnak. Az 1988 októberében megjelent album osztatlan sikert arat, úgy a közönség, mint a szakma részéről is. Templomi orgonák, fúvósok és vonósok felett szárnyal Lisa hangja, az idő fonalát gombolyítva gregorián kórusok és Brendan zengő hangjától kísérve. A századvég gépektől csattogó nyugtalanító jelenéből a múlt feledésbe tűnő homályába fordulnak vissza. "A zene egyetemes nyelvi forma, mi csak választottuk, és fisztán magunkévá tettük. Lehetőségünk van benne rá, hogy a hűvös intellektust heves érzelmekkel vegyíthessük. Mindannyiunkban ég egy láng, valami olyasmi, amit az emberek léleknek neveznek, valami olyasmi -nyilatkozza Brendan -, ami mindannyiunkban közös és kizárólag rajtunk múlik, hogy ezt a lángot kioltjuk magunkban, netán visszafogjuk lángolását, vagy ösztönözzük arra, hogy fényes napsugárrá váljon, és melegséget hozzon az életünkbe."

Filmes felkérések sora után jutunk el az 1990-es esztendőhöz, ekkor jelenik meg ötödik lemezük, az "Aion". Magának a szónak három jelentése van, jelentheti egy "élet tartalmát" - Herodotos „életünk végéről" (aion) beszél (Herodotos 1) -, másodsorban korszakot jelent - egy generációt vagy egy történelmi korszakot -, jelenthet a szó egy nagyon hosszú időszakot is: ősidők óta, (ősidőktől fogva, nagyon régóta). Az Aion tehát az idő megtestesülése az ókori pogány elképzelések és a keresztény világfelfogás szerint. Ez utóbbiaknál az élet legnagyobb áldásaira is használták, ám ez mellett jelenthette a legnagyobb fenyegetéseket is.

Az örök élet, az időtlenség hangulata ível át az alig több mint félórás Aion albumon is. Gregorián ének, XIV. századi olasz tánc, Erzsébet-kori zene, vagy a dagályos barokk stílus névadójának, Luis de Gongorának szavaiból ihletett dal. Eddigi legkiforrottabb albumuk, minden felesleges sallang nélkül; könnyű ladikon suhanunk a végtelen vizeken a legtisztább forrás felé.

Az albumot bemutató turnét követően Írországban dolgoznak, Lisa zenét szerez Sophokles Oidipus című darabjához a dublini Andrews Lane színház számára, melyet elő is adnak. Augusztus elején részt vesznek a Lughnasa aratási fesztivál utcai karneválján. 1992-ben két új szerzeménnyel - "Bird", "Spirit" - jelenik meg válogatáslemezük, az "A Passage In Time". Ez az első Amerikában is megjelenő albumuk. Brendanék elmondása szerint egy képzeletbeli utazásra invitálnak, szemben haladva az idővel. Korok és hangulatok maszkabál-kavalkádja, vidám és borongós vidékek, ember-nem járta szűz ösvények felfedezése.

A válogatáslemez után Ron Ricke lenyűgöző filmjéhez készítenek el egy vokális dalt ("Yulunga"), mely az 1988-as "The Host of Seraphim" mellett szerepel a két éven át forgatott Baraká-hoz. A Baraka ősi szufi szó, amely valamilyen formában sok nyelven megtalálható. Jelentése áldás, lélegzet vagy életesszencia, amelyből az evolúciós folyamat elindul. " Az egyetlen dolog, amin érdemes gondolkodni, az a bolygónk és a rajta élő emberek kölcsönhatása." Ezt a gondolatot követve a filmet 24 országban 69 helyszínen forgatták, többek között olyan helyeken, mint Kenya, Tanzánia, Kína, Brazília, Japán, Kambodzsa, Irán és Nepál, valamint amerikai és európai városokban. "Ilyen film talán még sohase készült. Maga a vállalkozás is fantasztikus: egyetlen műben összefoglalni világunk szépségét és iszonyatát." -írja filmajánlójában Lányi András. A Baraka mellett Hector Zazou Blue Sahara c. Rimbaud-emlékfilmjéhez adnak két dalt David Sylvian, Ryuichi Sakamoto és más neves előadók társaságában. Ekkor Brendan Írországban, Lisa Ausztráliában él.

Szeptemberben jelenik meg eddigi legsikeresebb, immár hatodik albumuk, mely mintegy félmillió példányban fogy el: az "Into The Labirynth". A felvételeket egy átalakított ír templomban, Brendan lakhelyén rögzítették. A görög eredetű labirintus szó arra a mitoszra utal, melyben Daidalosz a krétai Minósz király kérésére útvesztőt épít a szörnyeteg Minótaurosz lakhelyéül. Soha senki nem találta meg ennek a labirintusnak a pontos földrajzi helyét, bár egyes feltételezések a krétai gortüszi barlangrendszerre céloznak. A krétai Knósszoszban, a minószi palotában végzett ásatások labirintusnak ugyan nem találták nyomát, bőséges bizonyítékaira bukkantak azonban a bikakultusznak, melynek jelképe a bárd, a labrüsz volt; talán ebből ered a "labirintus" szó. Az emberek mindennapjaikban sajátos mikrokozmikus rendszert

építenek magukban. A tudatalattiban minden ezen kívüli dolgot a sötétséggel és félelemmel vegyes tisztelettel néznek. A labirintus metaforájával élve mindezen fobiákkal nézhetünk szembe az útvesztőbe kerülve. Belső utazás, halál és újjászületés: erről mesél nekünk a Dead Can Dance "Into The Labyrinth" albuma. Ahogy Brendan vélekedik: "Dalaink érzelmi állapotunk hű tükre. A zene

számunkra csak eszköz ahhoz, belepillanthassunk életünk és létünk mélyebb rétegeibe. Cselekedeteink körülbelül 30%-át a tudatalattink vezérli. Bolondság lenne azt mondani tehát, hogy zenénk a tudatos cselekedeteink eredménye."

Az albumot 3 hónapos őszi-téli világkörüli turné követi, amelyen a nagyszámú kísérőzenekar mellett részt vesz a Baraka rendezője is, és a Mayfair Theatre falai között tartott koncertet rögzíti. Ezt rendszerezi és a Barakából vett részletekkel színesíti hónapokig. 1994-ben megjelenik a Los Angeles-i koncertet megörökítő és 77 perces videokazettán is megjelenő dupla album; a "Toward The Within". A filmváltozat tartalmaz 14 szerzeményt, amit a páros zeneszerzéséről és dalokról szóló kommentárjai szakítanak meg, aki ismerte annak igazi csemege, aki most ismerkedik a zenekarral annak "A Passage In Time" mellett ajánlható látnivaló. A négy, már korábban is megjelent szerzeményen kívül új dalok kerülnek az albumra. Első hallásra - és a későbbiekben is - a 'Toward' eltér az olyan egységet mutató lemezektől, mint például a "Within the Realm...", vagy az "Aion". Leginkább egy erős válogatásalbumnak tűnik, mely stílusában eltérő szerzemények csokra. Kelet varázsa került hatalmába ("Rakim", "Persian Lovesong"), hogy a következő pillanatban már az őserdő mélyén érezzük magunkat. "Az egész olyan, mint valami szakadatlan, soha véget nem érő és mindig új területeket feltáró kutatás. Nincs végleges, visszavonhatatlan igazság a dalainkban, csak próbálunk megérteni és egymáshoz illeszteni gyakran töredékes és homályos képeket. A zenében ennek a rezgő, hangban és dallamban kifejeződő aspektusát igyekszünk megragadni, mind mentális, mind spirituális értelemben. És amikor a kép összeáll, megfoghatóvá válik benne a harmónia, a becsületesség és a tisztaság érzete, amelyet akár az igazságnak is nevezhetünk. Jónak és igaznak tűnik, és igaznak is nevezzük" -nyilatkozza egy koncert szünetében Lisa.

Míg Brendan Írországban a lakásnak és stúdiónak berendezett templomában él, Lisa Ausztrália Gippslandnek nevezett részén készíti el szólóalbumát, a "The Mirror Pool"-t. "Olyan ez, mint egy hangjegy, mely ott kószál a komponista agyában, s mikor megnyilatkozik, megtalálja a helyet a nagy műben, egy és oszthatatlan lesz vele, részesévé és teremtőjévé válik. Hol a pillanat örökké válása beteljesült, ott a lélek ébredezik. Hol a lélek ébredezik, úton van a szellem felé, mert ezek a pillanatok időtlenekké válnak, s mindig rendelkeznek töltéssel. Egy ilyen pillanat Lisa Gerrard is."- írja Varga Gábor, s valóban, azon magasságok ahová a Melbourne-i Szimfonikus Zenekar segítségével Lisa hangja szárnyal, örökérvényű pillanatokká olvadnak össze a hallgató emlékezetében.

A szólólemez turnéját megelőző hét hónapban, majd az azt követő háromban Lisa Írországban Perry-vel dolgozik az új lemezen, majd esztendős munka eredménye hát a következő sorlemez, a "Spiritchaser". A "The Mirror Pool" hatása alól Lisa egy egészen máshonnan - a ritmusokból és nem az énekből - kiinduló munkába kezd az akkor már kész alapokat megmutató Brendan-nal. Az eredményből ízelítőt a '96-os budapesti koncerten kaphattunk mi is: a totális telthház és a fákon lógó potyalesők. Reggelig a Feneketlen-tó partján feküdtem a csillagokat bámulva, nem tudtam a hely szellemétől és az élményektől elszakadni... A nem egészen egy órás album a törzsi ritmusokon alapszik, alapvetően más hangulatot sugározva, amit eddig a Dead Can Dance-től megszokhattunk. Hosszabb barátkozás után azonban sokak számára válhat kedvenccé. "Tizenöt éve vagyunk együtt. Mivel egy bizonyos stílusban, egy bizonyos módszer szerint dolgozunk, hajlamosak lehetünk arra, hogy önmagunkat ismételgessük, ezért úgy döntöttünk, annak érdekében, hogy valami újat hozhassunk létre, inkább ritmikus alapból indulunk ki. Míg azelőtt mindig az énekhang volt a vezető hang-szer, a dalokat vokális mag köré építettük, most fordítva, a ritmus képezte az alapot. Olyan ritmusok, amelyek az az utóbbi két év során megihlettek, a hangok pedig később, a végén jöttek."-nyilatkozza az album kapcsán Brendan.

A Pieter Bourké-vel komponált újabb szólólemezen, a "Duality"-n afrikai és transzcendentális zenékhez hasonlatos struktúrákat használnak fel, két ember felfedezőútja ez, saját lehetőségeik megtapasztalása, kisegítő zenészek nélkül. "Nagyon ritka, hogy az ember olyasvalakivel találkozik, aki ugyanazon a hullámhosszon akar valamit létrehozni, alkotni. Ez egy egyedülálló eset, hogy Pieter és én találkoztunk, és mindketten ugyanabban az időben voltunk készek egy ilyen folyamat véghezvitelére, mely tulajdonképpen nem volt előre eltervezve. Véletlen, hogy mindketten abban a stádiumban voltunk, hogy meg tudtuk ezt csinálni. Korábban dolgoztam együtt emberekkel, akikről biztosan tudtam, hogy közel vannak ehhez a stádiumhoz, de akkor én még nem voltam rá kész, és ezért lehetetlen lett volna alkotómunkát végezni. Pieterrel együtt jöttünk rá, hogy az ember nem tudja kivárni, hogy a másik világosan átlássa a dolgokat, cselekedjen; ezért Duality-nek kereszteltük el az albumot, mert olyan egyedülálló kapcsolaton alapul, mint a miénk."

Mindeközben Brendan Perry is szólólemezén dolgozik, 1999-ben elkészült a blues-os elemeken építkező "Eye of the Hunter". Hallgatva a lemezt, a legjobb indulattal sem találtam meg azt, amire vágytam. Itt-ott idéz az anyazenekar motívumaiból, de rejtett titkok és mélység nélkül. Bár a nemzetközi szaksajtó hangosan üdvözli Brendan visszatérését, összességében talán neki is egy

olyan társra és inspirálóra lett volna szüksége, mint amilyet Lisa Pieter Bourke személyében talált.

A közelmúlt története elsősorban Lisa Gerrard-tól tartogat még számunkra meglepeteséket. Megkapja az Arany Glóbusz-díjat és az Oscar-jelölést a Gladiator c. film betétdaláért, és két szólólemezt ad ki. A "Whalerider" filmzenelemezen teljesen egyedül dolgozott, komponálta és előadta a szerzeményeket, sőt, egymaga hangszerelte is azokat. Az újzélandi fesztiválgyőztes film forgatókönyve ihlette Gerrard-ot, mely egy ősi maori mítoszt jelenít meg az őslakosok és a bálnák viszonyáról. Az "Immortal Memory" - a legfrissebb szólólemez - leginkább a The Mirror Pool" hagyományait követi, és Patrick Cassidy-vel készített közös munkája. Ez már a jelen, időközben néhány a Dead Can Dance-t érintő megjelenéssel is örvendeztetett a 4AD kiadó. Átfogó képet nyújtva jelent meg 2001-ben egy korlátozott példányszámú CD-s box-set, ez néhány hónap alatt elfogyott a boltokból. A legfrissebb "Wake"-re keresztelt 2 CD-s kiadvány a zenekar legkiemelkedőbb szerzeményeit foglalja magába, amit Brendan Perry válogatott a fent említett box-set dalaiból, és hallható rajta az a dal is, melyet utoljára szerzett együtt 1998-ban az alkotópáros - ez a "The Lotus Eaters". Ezen kiadványok tükrében sem valószínűsíthető azonban az, hogy Lisa Gerrard és Brendan Perry újra életre hívná e nagyszerű zenekart.

Szelevényi Gellért

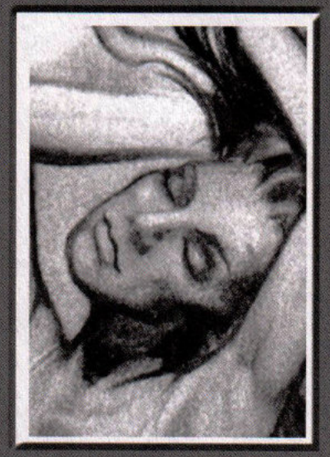

Forrás:
Szőnyei Tamás: Dead Can Dance, In: Magyar Narancs, 1994. november 3.
A Petőfi Rádió kilenc héten át tartó DCD-sorozata alapján készült írás, szerzője ismeretlen.
Szőnyei Tamás: Szamárháton, In: Magyar Narancs, 1996. június 20.
Orkus Magazin (D)
Web: http://www.deadcandance.com,
http://www.lisagerrard.com,
http://www.brendan-perry.com

A biográfia a Dead Can Dance szövegkönyv előszava, a képek Vajna Nikolett illusztrációinak részletei. Köszönjük a kötet készítőinek, hogy az újság rendelkezésére bocsátották az írást és a képeket!

Megrendelhető: Szelevényi Gellért
1027 Budapest, Fazekas u. 8.
gelka@index.hu
http://www.gothic.hu

TESCO ORGANISATION GERMANY

presents

Death in June
&
Boyd Rice

BADVCCD 48

ALARM AGENTS

the ultimate collaboration, out on CD and limited LP version in july!

ASK FOR OUR NEW MAILORDER-LIST!

Label + Mailorder + Distribution +++ http://www.tesco-germany.com

DOGPOP
2003 LP
Zaetraom 02

minimal electro industrial by Thorofon and Anenzephalia members!

MZ.412 vs.FOLKSTORM
Live Ceremony CD
Pagan 02

brilliant live recording!

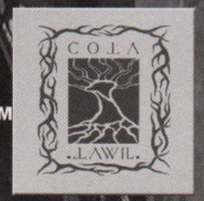

C.O.T.A.
Ta Wil CD
Sorcery 04

ultimate ritual cult music!

FIRE+ICE
Gilded by the sun CD
Fremd CD 144

re-issue of this classic neo-folk masterpiece!

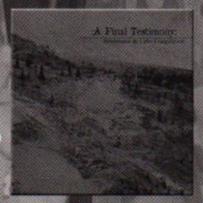

VARIOUS ARTISTS
A final testimony 2CD
SDC/Hauruck

ICK, IRM, Propergol, Inade, Novy Svet Turbund Sturmwerk, Toroidh, Hekate, Raisond etre, Herbst 9, In Gowan Ring, Sieben, Instincts, Wolfskin and more.

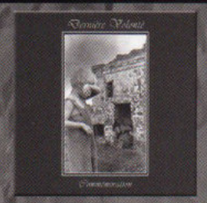

DERNIÉRE VOLONTÉ
Commemoration 2CD
HauRuck 67

all singles + compilation tracks + unreleased demos and sessions compiled!

TESCO ORGANISATION GERMANY
P.O. BOX 410118
D-68275 Mannheim/Germany
FAX: +49(0)6202/5779951
E-MAIL: Tesco-Org.-Ma@t-online.de